

SZEGHALOM VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2. számú módosítás

SZEGHALOM VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2023. január

Készült: Szeghalom Város Önkormányzata megbízásából

Készítette: ITS DA Konzorcium

TRENECON COWI Tanácsadó és Tervező Kft. (konzorciumvezető)	
MAPI Magyar Fejlesztési Iroda Zrt. (konzorcium tagja)	

Felülvizsgálatot készítette:

TRENECON Tanácsadó és Tervező Kft.

Tartalomjegyzék

1	BEVEZETÉS	7
2	HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	9
2.1	A VÁROSI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	9
2.2	A VÁROSRÉSZI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	17
3	KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	19
3.1	JÖVŐKÉP	20
3.2	A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	23
3.2.1	Városi szintű középtávú tematikus célok	23
3.2.2	Városrészi szintű területi célok	27
3.3	A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA	30
4	A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	33
4.1	AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE, A KIJELÖLÉS ÉS LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA	33
4.2	AZ EGYES AKCIÓTERÜLETEKEN MEGVALÓSÍTANDÓ FEJLESZTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA	40
4.2.1	Északi iparterület akcióterület (AT1)	40
4.2.2	Déli iparterület akcióterület (AT2)	42
4.2.3	Városközpont akcióterület (AT3)	43
4.2.4	Várhely akcióterület (AT4)	44
4.2.5	Újtelep akcióterület (AT5)	45
4.3	AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK	45
4.3.1	Kulcsprojekt	45
4.3.2	Hálózatos projektek (H)	45
4.3.3	Egyéb projektek	48
4.4	A TERVEZETT FEJLESZTÉSEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIAI CÉLJAIHOZ	51
4.5	A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE	52
4.6	AZ AKCIÓTERÜLETI FEJLESZTÉSEK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE	54
4.6.1	Uniós források	55
4.6.2	Hazai források	55
4.6.3	Tervezett fejlesztések pénzügyi terve	56
5	ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	60
5.1	A TELEPÜLÉS SZEGREGÁTUMAINAK ÉS SZEGREGÁCIÓ ÁLTAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEINEK BEMUTATÁSA	60
5.2	AZ ELMÚLT ÉVEKBEN TERVEZETT, ILLETVE MEGVALÓSÍTOTT, A SZEGREGÁTUMOKAT ÉRINTŐ BEAVATKOZÁSOK	63
5.3	ANTI-SZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI TERV	63
5.3.1	A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	63
5.3.2	A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések	74
5.3.3	A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	74
5.3.4	Az Anti-szegregációs Program megvalósításának nyomon követése – monitoring	75
6	A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	76
6.1	KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	76
6.1.1	Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseire	78
6.1.2	Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz	79
6.1.3	Illeszkedés Békés megye Területfejlesztési dokumentumaihoz	82
6.1.4	Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat	84
6.2	BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	87
6.2.1	A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata	87

6.2.2	<i>A célok logikai összefüggései</i>	100
6.2.3	<i>A stratégia megvalósíthatósága</i>	102
6.2.4	<i>A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása</i> .	102
7	A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI	103
8	A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	108
8.1	A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK	108
8.2	AZ ITS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEI	112
8.2.1	<i>A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere</i>	112
8.2.2	<i>Az ITS megvalósításának intézményi háttere</i>	112
8.3	A TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK	114
8.4	A PARTNERSÉG BIZTOSÍTÁSA AZ ITS KÉSZÍTÉSE ÉS MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN	115
8.5	MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA	119
8.5.1	<i>Az ITS intézkedéseikhez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása</i>	119
8.5.2	<i>A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása</i>	126

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Értékek/problémák.....	14
2. táblázat: Városrészek funkciói.....	18
3. táblázat: A Városrészek és tematikus célok összefüggése.....	32
4. táblázat: Északi iparterület akcióterület fejlesztései.....	41
5. táblázat: Déli iparterület akcióterület fejlesztései.....	42
6. táblázat: Városközpont akcióterület fejlesztései.....	43
7. táblázat: Várhely akcióterület fejlesztései.....	44
8. táblázat: Újtelep akcióterület fejlesztései.....	45
9. táblázat: Stratégiai célok és projekttypusok kapcsolata.....	51
10. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos ütemterve.....	52
11. táblázat: Az EU szakpolitikai célkitűzései és a tervezett Operatív Programok kapcsolódása.....	55
12. táblázat: A TOP Plusz Szeghalmi járásra allokált forrásai (ITP 1.0 verzió alapján).....	56
13. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve.....	56
14. táblázat: Szeghalom város KSH által kijelölt és Szeghalom város által jóváhagyott szegregátumainak státusza –a legsúlyosabb helyzetben lévő területek kiemelésével.....	61
15. táblázat: Az anti-szegregációs terv horizontális céljai és alcéljai.....	63
16. táblázat: Az anti-szegregációs terv terület specifikus céljai és azok relevanciája az egyes szegregátumokban (a szegregátumok sorszámával jelölve).....	64
17. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, horizontális intézkedései.....	67
18. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései.....	71
19. táblázat: Az anti-szegregációs terv intézkedéseinek ütemezése.....	72
20. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az EU fejlesztési prioritásokhoz.....	78
21. táblázat: Az ITS illeszkedése az OFTK szakpolitikai és területi célkitűzéseivel.....	80
22. táblázat: Az ITS illeszkedése Békés megye Területfejlesztési Konceptiójának stratégiai céljaihoz.....	82
23. táblázat: Az ITS illeszkedése Békés megye Területfejlesztési Programjának gazdaságfejlesztési és ágazati fejlesztési programjaihoz.....	84
24. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai.....	88
25. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és adottságok kapcsolatai.....	93
26. táblázat: A városrészi szintű területi célok és problémák kapcsolatai.....	96
27. táblázat: A városrészi szintű területi célok és adottságok kapcsolatai.....	98
28. táblázat: A települési célok logikai összefüggései.....	101
29. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai.....	105
30. táblázat: Megvalósult partnerségi lépések.....	117
31. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai.....	121
32. táblázat: Területi (városrészi célok) eredményindikátorai.....	122
33. táblázat: A fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai.....	123

Ábrajegyzék

1. ábra A településrendezési eszközök rendszere.....	8
2. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása.....	126

Térképjegyzék

1. térkép Probléma/értéktérkép	16
2.térkép: Szeghalom városrészei	18
3. térkép: Az akcióterületek elhelyezkedése	35
4.térkép: Az északi iparterület akcióterület.....	36
5. térkép: A Déli iparterület akcióterület	37
6. térkép: A Városközpont akcióterület.....	38
7. térkép: Újtelep akcióterület.....	39
8. térkép:Szeghalom szegregátumokat bemutató térképe (Vásártér és Töviskes major nélkül)..	60

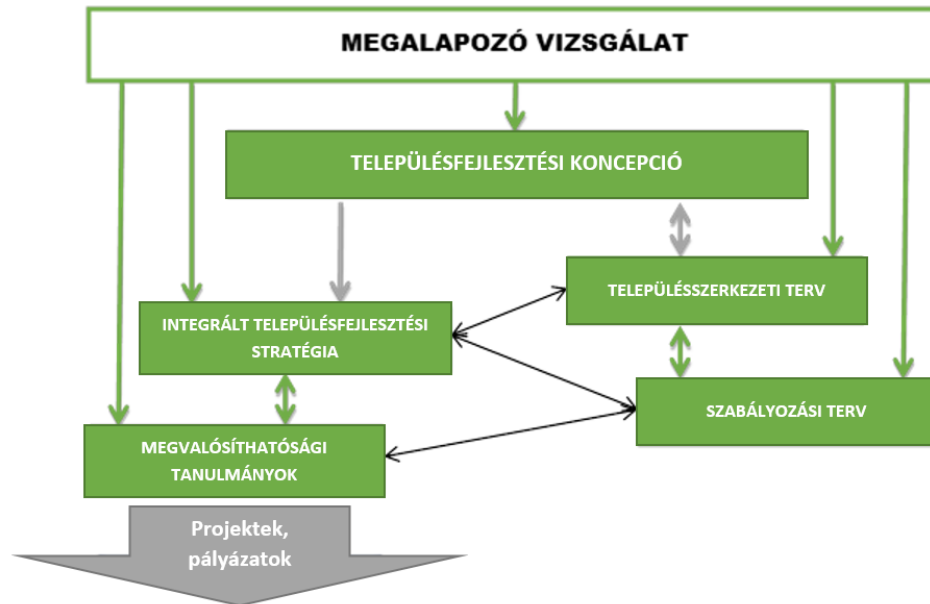
1 Bevezetés

ITS célja és szerepe	<p>Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (a továbbiakban: ITS) a város középtávú fejlesztési irányait, célrendszerét és azok elérése érdekében tervezett tevékenységeket határozza meg az önkormányzat által jóváhagyott jövőkép és hosszú távú (15-20 év) átfogó célok alapján.</p> <p>Az ITS célja, hogy stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő a következő 7-8 év városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét.</p>
Előzmények	<p>Szeghalom Városa 2008májusában dolgozta első Integrált Városfejlesztési Stratégiáját, amely jelen dokumentum előzményének tekinthető. A város 2015-ben – a Belügyminisztérium támogatásával – dolgozta ki Integrált Településfejlesztési Stratégiáját, mely a készítése óta eltelt időszakban egy alkalommal került módosításra. Ekkor akcióterületi határok változtatása vált szükségessé, a stratégia egyéb részei változatlanul érvényben maradtak.</p>
Stratégia felülvizsgálat indokai	<p>A Stratégia kidolgozása óta eltelt 7 évben számos külső és belső tényező együttes változása indokoltta teszi annak felülvizsgálatát.</p> <p>Belső tényezők változásai:</p> <ul style="list-style-type: none">• az ITS kidolgozása óta eltelt időszakban bekövetkező társadalmi-gazdasági változások (pl.: gazdasági világválság hatásai, piaci, befektetői környezet változása, demográfiai adatokban, tendenciákban érzékelhető változások),• az ITS-ben foglalt fejlesztési elképzelések megvalósításának tapasztalatai, fejlesztések eredményei <p>Külső tényezők változásai:</p> <ul style="list-style-type: none">• A hazai szakpolitikai és jogszabályi környezetben bekövetkezett változások, illetve a 2021-2027-es időszakra vonatkozó országos és megyei fejlesztéspolitikai elképzelések megfogalmazása. Különös tekintettel:<ul style="list-style-type: none">• A megyei területfejlesztési koncepciók és programok felülvizsgálatára,• A megyei Integrált Területi Program 2021-2027-es időszakra vonatkozó felülvizsgálatára.• Megalkotásra és kidolgozásra kerültek/kerülnek¹ az EU 2021-2027 közötti támogatási időszakának új támogatáspolitikai célkitűzései, forráslehetőségei; új eljárásrendjei és az ezekhez kapcsolódó jogszabályok.
Az ITS helye a tervezési rendszerben	<p>A jogszabályi előírásokból, de a tervezési logikából is fakadóan az ITS egy átfogó tervezési rendszer egyik eleme. A rendszer alapelemeit és azok egymásra épülését az alábbi ábra foglalja össze.</p>

¹ az ITS módosítás készítésének időpontjában a Partnerségi Megállapodás még nem került megkötésre, hivatalos Operatív Programok sem állnak rendelkezésre, azonban egyes pályázati felhívások már élesítésre kerültek

1. ábra A településrendezési eszközök rendszere

Az ITS szakmai-tartalmi felépítését meghatározó dokumentumok

Mivel a 2021-2027-es támogatási időszakra vonatkozóan új útmutatók nem jelentek meg, a jelen módosítás szakmai-tartalmi felépítését az eredeti ITS-hez hasonlóan:

- a 314/2012. (XI.8) Kormány rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről és egyes településrendezési jogintézményekről tartalmi elvárásai határozzák meg;
- a Városfejlesztési Kézikönyv (Második javított kiadás, NFGM 2009. január 28.) tartalmi javaslatai, szakpolitikai iránymutatásai, valamint;
- a Belügyminisztérium részéről jelen munka támogatására kidolgozott „Útmutató a kis-, és középvárosok és a fővárosi kerületek Integrált Településfejlesztési Stratégiáinak elkészítéséhez 2014-2020” c. módszertani dokumentum segíti.

A Stratégia elkészítését a jogszabályi elvárások szerint részletes helyzetfeltáró, helyzetelemző és helyzetértékelő munkarészekből álló Megalapozó vizsgálat, valamint a Településfejlesztési Koncepció hosszú távú célrendszerének felülvizsgálata előzte meg. A Megalapozó Vizsgálat a 2. számú módosítással párhuzamosan felülvizgálatra került, míg a Településfejlesztési Koncepció változatlan formában marad hatályban.

A Megalapozó vizsgálat számos tématerületet elemezve, számszerű adatokra, tendenciákra támaszkodva mutatja be a város térségi szerepkörét, társadalmi és gazdasági helyzetét, településrendezési háttérét, a stratégia alkotás számára meghatározva a város és városrészek legfőbb erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit.

A megalapozó vizsgálati fázis elemzéseire a szakértők a KSH 2011. évi Népszámlálás eredményeit tudták felhasználni, így azon adatok, melyek csak ezen forrásból érhetők el, nem kerültek aktualizálásra (elsősorban városrészi, szegregátumokra vonatkozó elemzések), valamint a Belügyminisztérium részéről a szakértői munkát támogató TEIR ITS modul adatállományára is támaszkodhattak.

A központi elvárásokon, módszertani segédleteken túl az ITS készítői nagymértékben építettek a Szeghalom város önkormányzatának információszolgáltatásra:

A stratégia
eredményessége

- a megalapozó vizsgálat jogszabályi elvárások szerinti kidolgozása érdekében helyi adatokra, ágazati koncepciókra, dokumentumokra;
- a stratégia alkotás fázisában a településfejlesztési koncepcióra, a korábbi IVS-ben foglaltakra és megvalósítás tapasztalataira, a releváns helyi koncepciókra és programokra, így a 2020-2025 közötti időszakra irányuló Gazdasági Ciklusprogramban foglaltakra,
- a város Klímastratégiájára,
- a hatályos Településszerkezeti Tervre, valamint
- a stratégiai tervezés folyamatát végig kísérő partnerségi lépések (szakmai konzultációk, munkacsoport ülések, workshopok) keretében a helyi társadalom véleményét, elképzeléseit tartalmazó „szoft” információkra.

A stratégia akkor válhat eredményessé, ha:

- annak segítségével a Szeghalom városa a tervezett mértékben ki tudja használni fejlődési potenciálját a 2021-2027 közötti időszakban;
- a célok és azok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek (projektek) jelentős része megvalósul;
- az ITS a városfejlesztés különböző szereplői közötti kommunikáció eszközévé válik;
- hozzájárul ahhoz, hogy a városban megvalósuló fejlesztések térben és időben egymással összehangoltan valósuljanak meg;
- az abban foglalt kiszámítható, világos célrendszer révén a közszféra mellett a magánszféra fejlesztéseit is képes ösztönözni.

2 Helyzetelemzés összefoglalása

2.1 A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Településhálózati
szerepkör

Szeghalom az országos városhálózat ún. külső városgyűrűjét összekötő tengely délkeleti szárnyán, városhiányos térségben fekszik. A Békéscsaba és Debrecen közötti tengely városláncolata erőtlen. Szeghalom egyes központi funkciói azonban kétségtelenek, a város vonzáskörzetének első szintje a közvetlenül szomszédos települések felé markánsan jelentkezik, azoktól távolodva exponenciálisan csökken. A településen Békéscsaba vonzása jelentős, Debrecen szerepe – elsősorban kulturális téren – a múltban erősebb volt, de jelenleg is kimutatható.

Demográfiai
viszonyok és
tendenciák

Szeghalom lakónépessége az elmúlt 20 évben folyamatosan csökkent. A település népességének változása szempontjából kiemelt helyen áll a természetes szaporodás, fogyás folyamata. A természetes népmozgalmi adatok azt mutatják, hogy az elveszületések és halálozások különbözete valamennyi vizsgált évben negatív volt a városban. A vizsgált időszakban a város vándorlási egyenlege negatív volt. Az elvándorlás főleg a fiatalabb, képzett népességet érinti. Az elvándorlás az országos és a megyei tendenciákhoz hasonlóan különösen jelentős a felsőfokú végzettséggel rendelkező fiatalok körében, akik főiskolai, egyetemi tanulmányaik elvégzését követően az ország fejlettebb régióiban telepednek le. Mindezek mellett az utóbbi évtizedben megnőtt az ideiglenesen vagy állandóan külföldre költözők száma is. A helyi foglalkoztatók körében csak az alsó- és középfokú oktatási, a közigazgatási és kulturális intézmények kínálnak munkalehetőséget a magasabb képzettségű lakosság számára. A helyi gazdaság magas képzettségűek iránti igénye

ágazati adottságai miatt kevésbé jelentős, sokkal nagyobb arányban tudja lekötni az alacsonyabb képzettségű betanított és szakmunkás réteget.

Az adatok alapján megállapítható, hogy Szeghalom város népességének korösszetétele a legutóbbi népszámlálás óta az idősebb korosztályok irányába mozdult el, tehát a település népessége öregszik, melyet az öregedési index egyértelmű romlása is megerősít.

Iskolázottság 2011 óta Szeghalom népességének képzettségi szintje jelentősen emelkedett, ugyanakkor a város népességének iskolázottsága valamennyi mutató vonatkozásában elmarad a megyei és országos szinttől.

Foglalkoztatottság, munkaügy Az inaktív lakosság csoportjának bővülése a foglalkoztatottság alakulásának kedvezőtlen folyamata. A város gazdasága terciarizált, egyértelmű a szolgáltató szektor vezető pozíciója, ahol a foglalkoztatottak több mint fele dolgozik. Második helyen az ipari foglalkoztatottak, míg a nagy múltú térségi mezőgazdaságban alkalmazottaké a legalacsonyabb számú csoport.

2011-ben 11,8, 2013-ban 8,86%, míg 2020-ban 7,7% volt a nyilvántartott álláskeresők aránya a szeghalmi munkaképes korú népesség százalékában. (Az arány a folyamatos csökkenés ellenére mindig országos, mind megyei viszonylatban magas.)

Települési kohézió, civil szféra A városban a civil szervezetek fontos szerepet játszanak a kultúra, művelődés, sport és rekreáció területén. Szeghalom Város Önkormányzata elismeri és támogatja a város életében fontos szerepet betöltő civilszervezetek, egyházak tevékenységét, lehetőségeihez képest igyekszik támogatni munkájukat. A város fejlődésében az elmúlt századokban mindenkor nagy szerepet játszottak alapítványokkal a civil lokálpatrióták. A szeghalmiak jellemzően kötődnek gazdag kultúrájú, történelmi tradíciójú városukhoz. Ez a kötődés igen fontos közösségi, településfejlesztési erő, ám sok esetben kevés a helyben elhelyezkedni nem képes, vagy a helyi bérszinttel elégedetlen fiatalok számára ahhoz, hogy a településen tartsa őket. A következő EU-os támogatási időszakban a civil szervezetek számára jelentős források állhatnak rendelkezésre, amelyek eredményes lehívása érdekében a szervezetek fejlesztési céljainak, elképzeléseinek szervezetenkénti átgondolása, illetve azok összehangolása szükséges.

Intézményrendszer A település térségi szerepéből adódóan komoly intézményhálózattal rendelkezik. Több intézmény azonban infrastrukturális fejlesztésre szorul, részben a működtetés megfelelő biztosítása, részben pedig az önkormányzati és intézményi gazdálkodás optimalizálása érdekében, elsősorban energiahatékonyság növelése révén. A települési intézményhálózat egyik jelentős hiányossága, hogy nincs a városban fedett tanuszoda. Szintén súlyos hiányosság, hogy a város és térségének betegei a 45-50 perc alatt megközelíthető gyulai megyei kórházhoz tartoznak. A város és térsége orvoshiánnyal küzd, amelynek mielőbbi megoldása kulcsfontosságú a helyi egészségügy fenntartható és hatékony működtetése végett.

Gazdaságszerkezet A város egyértelműen térségi és megyei munkaerő-piaci központ, ipari vállalkozásai munkaerőhiánnyal küzdenek, elsősorban a szakképzett munkaerő iránt jelentkezik kereslet.

A működő vállalkozások 1000 lakosra vetített száma amegyében 68%, Szeghalom város értéke 82% volt 2020-ban. A város e tekintetben a megyei átlagnál az elmúlt évek gyors gyarapodásának köszönhetően jobb helyzetbe került.

A mezőgazdaság ágazatban működik a helyi vállalkozások 10%-a, szerepe azonban folyamatosan csökken a térség gazdasági szerkezetében. A város mezőgazdaságát zömmel a szántóföldi kultúrák jellemzik. Erőteljes birtokkoncentráció jellemző, amely a termelékenység javulását, a hatékonyság növelését eredményezheti. Az állattenyésztés szintén fontos szerepet játszik, jelenleg a sertésállomány növekedése mutatja a legfőbb tendenciát.

A városban rendelkezésre áll megfelelő tárolókapacitás, valamint egyéb raktárbázis, azonban a helyi feldolgozóipar erősségén, diverzitásán még javítani kell. Agrárvertikumok kevésbé alakultak ki, a mezőgazdasági termények, termékek helyi feldolgozása egyelőre alacsony fokú.

Az ipari szektorban működő vállalkozások aránya 25%. A helyi gazdaság mezőgazdasági nyersanyag feldolgozáson és az élőmunka igényes ipari tevékenységeken (pl. fémmegmunkálás, műanyaggyártás, gépjavítás, ruhagyártás stb.) alapul. A magyar tulajdonú vállalkozások mellett a külföldi tulajdon is megjelent a településen.

A helyi gazdaság erősítése, prosperitásának megőrzése érdekében a város üzleti infrastruktúrájának folyamatos fejlesztésével, így az ipari, gazdasági területek infrastruktúrájának igény szerinti bővítésével igyekszik támogatni a már működő és betelepülő vállalkozásokat. Mindezek mellett Szeghalom elkötelezett a megújuló energiaforrások fokozottabb használatára, a gazdaságfejlesztés terén is támogatja a megújuló energia hasznosítására épülő vállalkozások megtelepedését.

Turizmus

A turizmus jelenleg még nem meghatározó gazdasági szegmens a településen, holott a város és környéke kiváló aktív turisztikai lehetőségekkel rendelkezik. Egyértelműen megállapítható, hogy a tervezett fejlesztések megvalósíthatóságát jelentős mértékben befolyásolták a rendelkezésre álló támogatási források, számos konkrét fejlesztési elképzelés megvalósításra vár az időközben kimerülő forráskeretek és a válság miatt érezhető forráshiány miatt. A város és környezete az ismert fejlesztési szándékokon túl jelentős, még kihasználatlan potenciált rejt számos területen, amely térségi összefogással, a tudatos fejlesztési tevékenység folytatásával, helyi adottságokra és reális igényekre építve lépésről-lépésre megvalósítható. A továbbfejlődés bázisát a Körös-völgy és a Sárret természeti-, illetve természetközeli, kulturális és örökségi értékeire alapozott aktív turizmus (kerékpár, gyalogos, vadász, horgász, öko), illetve a kulturális (pl. kastélyturizmus), gasztronómiai és rendezvény turizmus erősítése jelentheti, ezzel magas színvonalú komplex kínálatot nyújtva az ide érkezők számára.

Az Önkormányzat működése

A város gazdálkodása stabil és kiegyensúlyozott, hitelállománya nincs, kötvénykibocsátásra nem került sor. Fejlesztési önerőket az önkormányzat általában tudja biztosítani, ez látható a megyében kiemelkedő számú nyertes pályázatokban. A városban összesen 72 projekt valósult meg Operatív Programok támogatásával a 2014-2020-as támogatási időszakban. Ezek többségemikro-, ki- és közép-vállalkozásoknak nyújtott GINOP támogatás volt, de közel 20 projekt valósult meg közszféra szervezetek által is több mint 2,7 milliárd Ft támogatási összeggel. Szeghalom esetében nem került sor adóssághozzájárulásra. Az adóssághozzájárulásban nem részesült települések részére meghirdetett pályázaton Szeghalom nyert 2x181 millió Ft-ot, melyből a polgármesteri hivatal épülete újult meg. Az önkormányzat gazdálkodására, vagyoni helyzetének alakulására jelentős hatással van a megfelelő hatékonysággal működő intézményrendszer. E tekintetben a város jelentős lépéseket tett, fejlesztéseket hajtott végre az elmúlt években az intézmények energiahatékonysági felújítása, alternatív energiaforrások felhasználásának növelése, a szolgáltatások színvonalának emelése és modernizálása terén. Ez irányú fejlesztések folytatása továbbra is cél, a költségtakarékos és racionális működtetés érdekében. Az intézményrendszer működését érintő fent említett pozitív tendenciák mellett a városnak azonban fel kell készülni a demográfiai változások (előregedés, illetve a fiatalok népesség csökkenése) miatt az intézményrendszer fenntartásában, működtetésében jelentkező költségnövekedésre. pl. oktatási-nevelési intézmények kapacitás kihasználatlanságból, illetve az egészségügyi-szociális ellátás intézményrendszerében várható kapacitáshiányok miatt megjelenő anomáliákra.

Továbbra is cél az önkormányzati bevételek növelése, a rendszerben rejlő lehetőségek maximális kihasználása, a jó adófizetési morál megőrzése. Tekintettel azonban arra, hogy az önkormányzat bevételeinek legnagyobb része helyi adókból származik, a helyi adórendeletek jelenleg is figyelembe veszik a helyi adózók teherbíró képességét. Az adórendeletek változtatása és új adó

bevezetése a mindenkorai törvényi előírásokon alapulhat. Fontos cél, hogy a helyi adóbevételek mind nagyobb hányada működés finanszírozása helyett fejlesztési célt szolgálhasson. Az önkormányzati bevételek növelésének fontos eszköze lehet a külső támogatási források megszerzése, de a város törekszik a helyi vállalkozások és a lakosság anyagi támogatásának megnyerésére is.

Településszerkezet

Szeghalom a Kis- és Nagy-Sárrétet elválasztó, ármentes hátságon települt. A hátság területének behatároltsága korlátozta terjeszkedését, ami sűrűn beépült, szövevényes utcahálózatú halmazos településmag kialakulásához vezetett. A vasútvonalakon túli lakóterületek – Újtelep - elszakadtak a településtesttől, ami közrejátszott társadalmi presztízisük erős romlásában. Az ipartelepek dél-nyugatra, a vasútvonalak és a 47-es út közelébe, illetve északra a fűzesgyarmati út mellé települtek a lakóterületektől elkülönülten, viszonylag jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkező, közel monofunkciós ipari zónákként. Az 1970-80-as évekre jellemző erőltetett városiasítás nagy kiterjedésű, sokszor telepszerű lakóterületei máig idegen testként viselkednek a településszövetben.

A beépítésre szánt területek nagymértékű növelése, a lakóterületek bővítése szükségtelen, a rendezési tervben már kijelölt területeken lévő beépítetlen telkek fedezik a szükségleteket, ahogy elmondható ugyanez a gazdasági területekről is.

A város épített örökségi értékekben dél-alföldi viszonylatban gazdag, az emlékek műszaki állapota azonban igen szélsőséges skálán mozog, szép számmal akadnak felújított és pusztuló objektumok is.

Táj és természeti adottságok

Szeghalom igazgatási területén jelentős természeti értékek vannak, elsősorban az élő- és holt folyóágak, a régi Sárrét maradványai, valamint nagyszámú kunhalom.

A zöldfelületek a Déli városrészben, a település központjának térségében koncentrálnak, míg a külső területek egy része ellátatlan. A centrum zöldfelületei javarészt már megújultak, ugyanakkor a közparkok egy jelentős hányada még felújításra szorul. A zöldfelületi rendszer jelentős problémája az egységes utcafásítás hiánya.

Épített környezet

A városközpont hagyományos beépítésű területein az Alföld mezővárosi építészetének sajátosságai keverednek, falusias építési tradíciókkal, a külső lakóterületek jellege általában falusias. Kisvárosi jellegű a településképnek a központ jelentősebb intézményei, zártabban beépült utcái kölcsönöznek. A településképet a szocializmus korszakának lakóterületi és intézményi fejlesztései törték meg elsőként a hagyományos szerkezetet, beépítési módokat, általában a Szeghalomra jellemző tradíciókat semmibe vevő építészeti magatartásukkal. Különösen súlyos sebeket az iparosított technológiával épített lakótelepek ejtettek.

Közlekedéshálózat

Szeghalom alapvetően kiesik a fő hazai forgalmi folyosókból. Az országos közúthálózati kapcsolatot Békés megye második legfontosabb főútja, a 47. sz. másodrendű főút biztosítja. A városban található két regionális vasútvonal (127-es és 128-as) műszaki állapota erősen leromlott, részben emiatt is inkább a közúti térszerkezeti potenciál a meghatározó. A várost a környező településekhez 3többi mellékúti kategóriájú országos közút kapcsolja még. Szeghalom kétszer annyi bejáró dolgozót vonz, mint amennyi az innen eljárók száma. A helyben közlekedők több mint fele kerékpározik, ötödük gyalogol, és ötödük személygépkocsit használ. A helyközi közlekedésben az autóbuzsos közösségi közlekedés mintegy kétharmadot, a személygépkocsis egyéni közlekedés egyharmadot képvisel, a vasút szerepe elenyésző. Autóbuzsos közösségi közlekedés szempontjából a hálózati lefedettség lényegében megegyezik az országos közúthálózatával, fizikailag minden környező település elérhető. Szeghalmon az 1.000 főre eső személygépjárművek száma az utóbbi évtizedben tendenciájában lekövette mind az országos, mind a regionális, mind pedig a megyei trendeket, ugyanakkor mindezekkel összevetve jelenleg a legalacsonyabb mértékű e területi összehasonlításban (345 szgk/1.000 lakos; 2019 Forrás: TelR).

Közúthálózata alapvetően hálós jellegű, melyet a tengelyeket alkotó országos közutak között, illetve mellett a helyi gyűjtőutak egyenletes geometriai eloszlásúvá szerveznek. A 47,5 km-nyi belterületi önkormányzati utak 87%-a kiépített, ezen belül a lakóutak ötöde kiépítetlen. A településen több mint 8 km kerékpárút hálózat van, főképpen a jelentősebb forgalmú utak mentén. Csillapított zóna kialakítására egy helyen került sor, a belváros délnyugati részén. A városban a parkolás és az áruszállítás komoly gondot nem okoz. A tranzitforgalom nem meghatározó.

A nyilvántartás szerint minden járda kiépített, ezek hossza több mint 70 km. ---- A baleseti statisztikai adatok alapján baleseti sűrűsödési zónák vannak a városban, közlekedésbiztonsági szempontból legveszélyesebbnek az Ady Endre utca és Széchenyi utca vonala – mint legmagasabb forgalmú útszakasz – mutatkozik. A fejlesztési elképzelésekben – Békés megye Területrendezési terve, országos közúthálózat fejlesztési program – szerepel a Szeghalmot Dévaványával összekötő út kiépítése, mivel az észak-békési rész 4. sz. elsőrendű főúthoz való kapcsolatát ez az út tudná a legrovidebb eljutási idővel biztosítani.

Vízi közmű

A közüzem ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások aránya közel 100%-os. A település szennyvízhálózatának kiépítése 1969-70-ben kezdődött, rendszer mára a 100 %-os kiépítettséget elérte. A szennyvízgyűjtő-hálózatba 2001-ben a lakások 37 %-át, 2005-ben 75%-át, 2013-ban pedig 90 %-át bekapcsolták. A kommunális szennyvizek kibocsátása a Szeghalmi Szennyvíztisztító Telepen történt tisztítást követően a Berettyóba történik, melyre a kibocsátott víznek a hatása elhanyagolhatóként lett jelölve a Vízyűjtőgazdálkodási Tervben.

Szeghalom belterülete 3 vízgyűjtő területre tagozódik, a csapadékvíz csatornahálózat befogadója a Berettyó folyó. Fejlesztési cél a teljes csapadékvíz hálózat rekonstrukciója, ezen belül a központi belterületen és a főgyűjtő ágakon zárt rendszer kialakítása. A külterületi csapadékvíz-elvezető árkok állapota csak részben megfelelő, a nagy intenzitású csapadékesemények terheléscsökkentése nem elégséges.

Energia-ellátás

1993-94-ben épült ki a városi gázhálózat. A gázellátás a fűzesgyarmati gázmezőről biztosított nagy középnomású hálózaton keresztül. A hálózatkiépítettsége 99 %-os. A közeljövőben a szolgáltató további fejlesztéseket nem tervez. Szeghalom, illetve a térség villamos energia ellátását 120/20 kV-os alállomás biztosítja. Az állomáson 2 db 25 MW transzformátor üzemel 60 %-os leterheltséggel. A kifeszültségű elektromos hálózat kiépítettsége 100 %-os, a közvilágítást több mint ezer darab lámpatest biztosítja.

Megújuló energia

Szeghalom városban kevés helyen alkalmaznak megújuló energiaforrásokat, holott igen kedvezőek pl. a napenergia hasznosítás lehetőségei, a napsütötte órák száma meghaladja 2000 órát.

Talajvédelem

A táj a Hajdúság folytatása, mélyfekvésű, jelenleg is süllyedő terület, ahol jelentős arányban található sérülékeny talajok, melyeket elsősorban a talajdegradáció és az elszennyeződés fenyegeti. A talajdegradációnak a térségben észlelhető formái igen sokrétűek, úgymint a talajerózió, az elsavanyodás, a szikesedés, a fizikai és a biológiai degradáció, a talaj tápanyagforgalmának romlása és a talaj elszennyeződése. A belvizes időszakokban megemelkedő talajvíz hatására a talajszerkezet romlása következik be, de a sók felszín közeli szintbe emelkedése u.n. másodlagos szikesedést eredményez.

Levegővédelem

A levegő minőségére legjelentősebb hatást a közlekedésből, a lakossági fűtésből és az ipari tevékenységből származó szennyezések gyakorolják, de nem hanyagolhatók el a különböző meteorológiai helyzetekben esetlegesen nagyobb távolságról érkező szennyezések sem. A település környezetében légszennyező forrásként a környék közútjai, elsősorban a települést érintő 47.sz. főút vehető számba. Ezen kívül a vizsgált környezetben az uralkodó szélirányból érkező, a mezőgazdasági területekről származó por-terhelés jelentkezik elsősorban a szélvédő erdősávok hiányosságai miatt. Általános probléma a szezonális pollenterhelés, bár az allergén gyomok irtását törvény szabályozza.

1. táblázat: Értékek/problémák

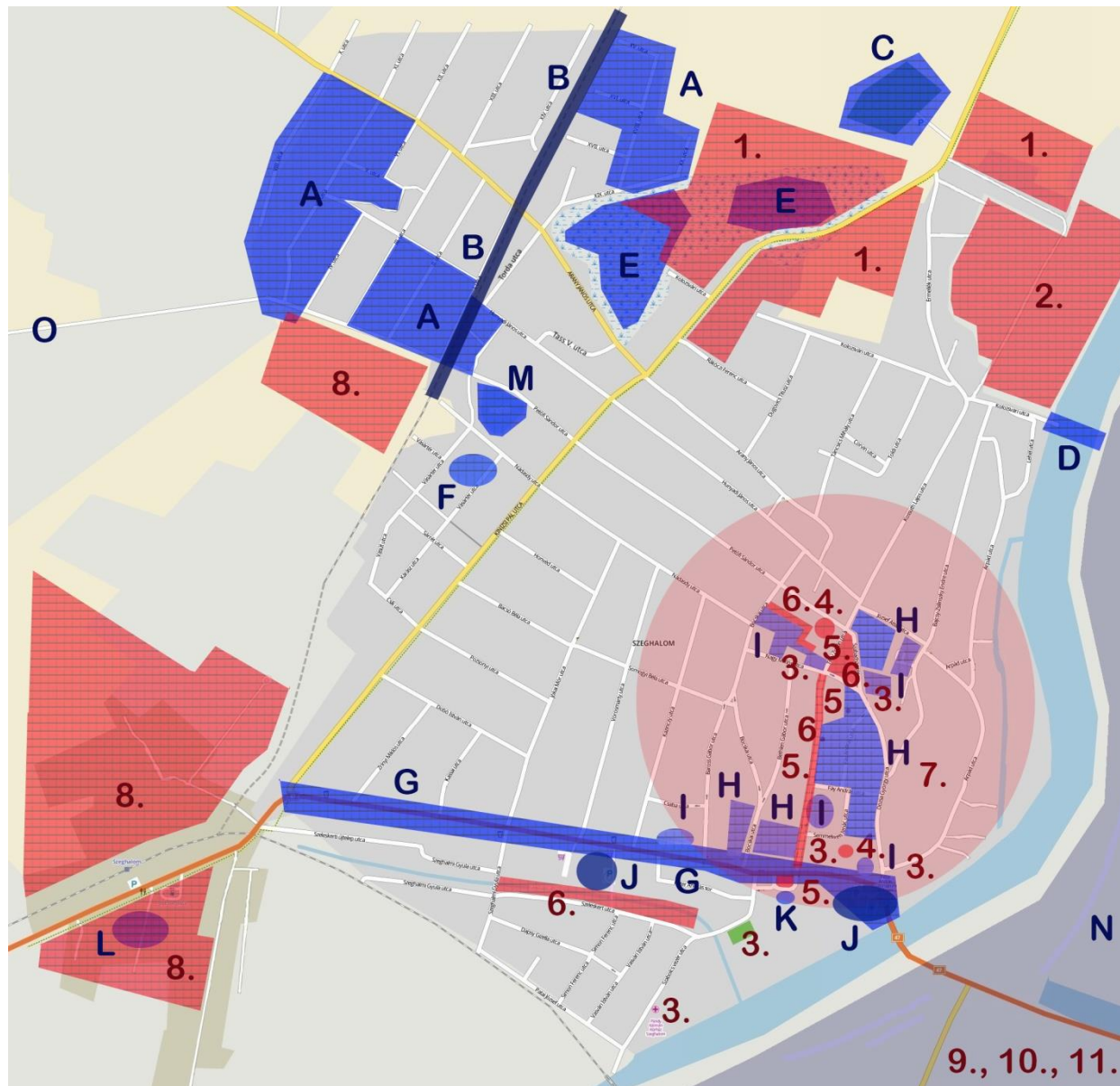
	ÉRTÉK			PROBLÉMA	
	MI?	HOL?		MI?	HOL?
Északi városrész					
1.	Prosperáló gazdasági, ipari terület, fejlesztési lehetőségekkel	Északi iparterület, Érmellék utcától nyugatra	A	Szegregálódó területek	Újtelep
2.	Lakóterületi fejlesztési lehetőségek	Érmellék utcától keletre	B	Újtelep területe településszerkezetiileg leszakadt a várostestről	Újtelep
			C	Temetők rendezetlensége	Köztemető
			D	Északi Berettyó-híd rossz műszaki állapota	Berettyó-híd, Kolozsvári utca keleti folytatása
			E	Környezeti rehabilitációt igénylő területek	Bányagödrök a Vasútvonal, Arany János és Kinizsi utcák között.
Déli városrész					
			F	Szegregálódó területek	Vásártér utca
3.	Kialakult intézményrendszer	Városcsúcs	G	Tranzitforgalom káros környezeti hatásai	Ady Endre utca
4.	D'Orsay-kastély, Kárász-kastély	Városcsúcs	H	Településszerkezetet roncsoló lakótelepi beépítések	Városcsúcs, Bocskai, Tildy és Dózsa György utcák között, József Attila utcától délre
5.	Épített örökségi értékek	Városcsúcs	I	Településszerkezetet roncsoló intézményi fejlesztések az 1970-80 években	Városcsúcs
6.	Megújult közterületek	Szabadság tér, Tildy utca, D'Orsay-kastély	J	A közelmúlt településszerkezetet, településképet roncsoló fejlesztései	Lidl és Spar Áruházak, benzinkút

	ÉRTÉK			PROBLÉMA	
	MI?	HOL?		MI?	HOL?
		környezete, Szeleskerti-csatorna környezete			
7.	Ősi halmazos településszerkezet	Városcsok	K	Rossz műszaki állapotú műemlékek	Kossuth tér déli oldala
8.	Prosperáló gazdasági és ipari területek, fejlesztési lehetőségekkel	Déli iparterület. Vasúttól nyugatra és Kandó Kálmán utca körzetében, illetve Újtelep déli szegélyéhez csatlakozva.	L	Alulhasznált, barnamezős területek	Kandó Kálmán utca környéke
			M	Környezeti rehabilitációt igénylő területek	
Külterület					
9.	Várhelyi Tábortelep	Várhely	N	Árvízi védtározó kijelölése ellehetetleníti a fejlesztéseket	Berettyótól keletre a külterületen
10.	Szabadstrand kialakításának lehetősége a Sebes-Körösön	Várhely	O	Dévaványai út csak a szeméttelépig kiépített	Külterület nyugati része
11.	Vidra-tanya és Holt-Sebes-Körös	Vidra-tanya			
12.	Aktív turizmus fejlesztésének lehetőségei	Sebes-Körös, kerékpárutak			

STRATÉGIA

1. térkép Probléma/értéktérkép

2.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Északi városrész

Szeghalom belterületének a Petőfi utca vonalától északra eső részét foglalja magába. Történetileg nem volt önálló városrész, településszerkezetében, utcahálózatában sem üt el környezetétől, markáns határvonalak nem választják el déli szomszédjától. Vasúton túli, izolált területrésze az ún. Újtelep településszerkezetileg leszakadó negyede Szeghalomnak. A városrészben zömmel lakóterületek, északi részén ipari és gazdasági területek, illetve temető található. Területének legnagyobb részét az adottságoknak megfelelően lakó- és gazdasági területbe sorolta a Településrendezési Terv. A lakótelepi beépítések a központhoz közel eső tömbökben kisvárosias lakóövezetbe kerültek, egyéb lakóterületei általában falusias lakóterületek. Jelentős lakóterületi bővítési területe Szeghalomnak az érmelléki részen kialakulóban lévő lakóterület. A városrész gazdasági jelentőségét elsősorban a Szeghalom északi iparterületén működő vállalkozások adják.

Szeghalom népességszámának gyors csökkenése döntően a vizsgált városrész kedvezőtlen demográfiai folyamatainak köszönhető (innen legnagyobb az elvándorlók aránya, itt legalacsonyabb a természetes szaporodás). A népesség képzettsége egyértelműen rosszabb, a Déli Városrészhez képest feleannyian rendelkeznek felsőfokú végzettséggel (6,9%), valamint a 15 éven felüliek harmadának legmagasabb iskolai végzettsége 8 általános iskolai osztály. A szegregáció két ismérve – rendszeres munkajövedelemmel rendelkezők magas aránya és legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők tömege száma – tekintetében egyértelműen a város társadalmilag, gazdaságilag előnytelenebb területe. A foglalkoztatottság csupán 55,2%, míg a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 38,5%. A városrészben kétszer több az alacsony életszínvonalat lehetővé tevő lakások és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya. A romák aránya 5%, tehát a településen élő romák kb. háromnegyed itt él, döntően szegregáció által erőteljesen fenyegetett településrészekben.

Déli városrész

Szeghalom belterületének a Petőfi utca vonalától délre eső részét foglalja magába. Történetileg nem volt önálló városrész, településszerkezetében, utcahálózatában sem üt el környezetétől, markáns határvonalak nem választják el északi szomszédjától. Területfelhasználási szempontból igen vegyes képet mutat. A legtöbb városi, térségi és járási intézménynek helyet adó városközpont általában vegyes területfelhasználási kategóriába tartozik, a lakóterületek között megtalálhatók kisvárosias, falusias és kertvárosias besorolású övezetek. A központban több lakótelep jellegű beépítés zilálta a településszerkezetet, illetve a város- és utcaképeket. Az ipari-gazdasági területek a vasútvonal környékén összpontosulnak, kiterjedve a vasúttól északra és a 47-es úttól délre terjedő területekre. A kijelölt gazdasági területbe tartozik a farkasfoki volt zártkertek észak-nyugati szegmense is. A településszerkezet legfontosabb tengelye a 47-es út átkelési szakasza, amelyhez a fűzesgyarmati út a városrész dél-nyugati részén csatlakozik. Szeghalom iparterületi bővítésre kijelölt területeinek nagy hányada a városrészben van kijelölve, ezek egy része azonban még üres.

Települési összehasonlításban a középkorúak és idősek aránya kismértékben meghaladja az északi (társadalmilag, gazdaságilag, infrastrukturálisan) fejletlenebb városrészt, míg fiatalok aránya itt alacsonyabb, azonban a különbség nem markáns. A 25 év feletti lakosság 14%-a felsőfokú végzettséggel rendelkezik, ezzel párhuzamosan az alacsonyan kvalifikált népesség aránya csak 15%, tehát fele az északinak. A közel 60%-os foglalkoztatottsági arány városi viszonylatban kedvező.

Összességében a Déli Városrész települési összehasonlításban fejlettebb és infrastrukturális ellátottsága is kielégítőbb.

A Déli városrészhez csatlakozó külterületeken jelentős településszerkezeti egység Várhely, a szeghalmiak kedvelt rekreációs területe.

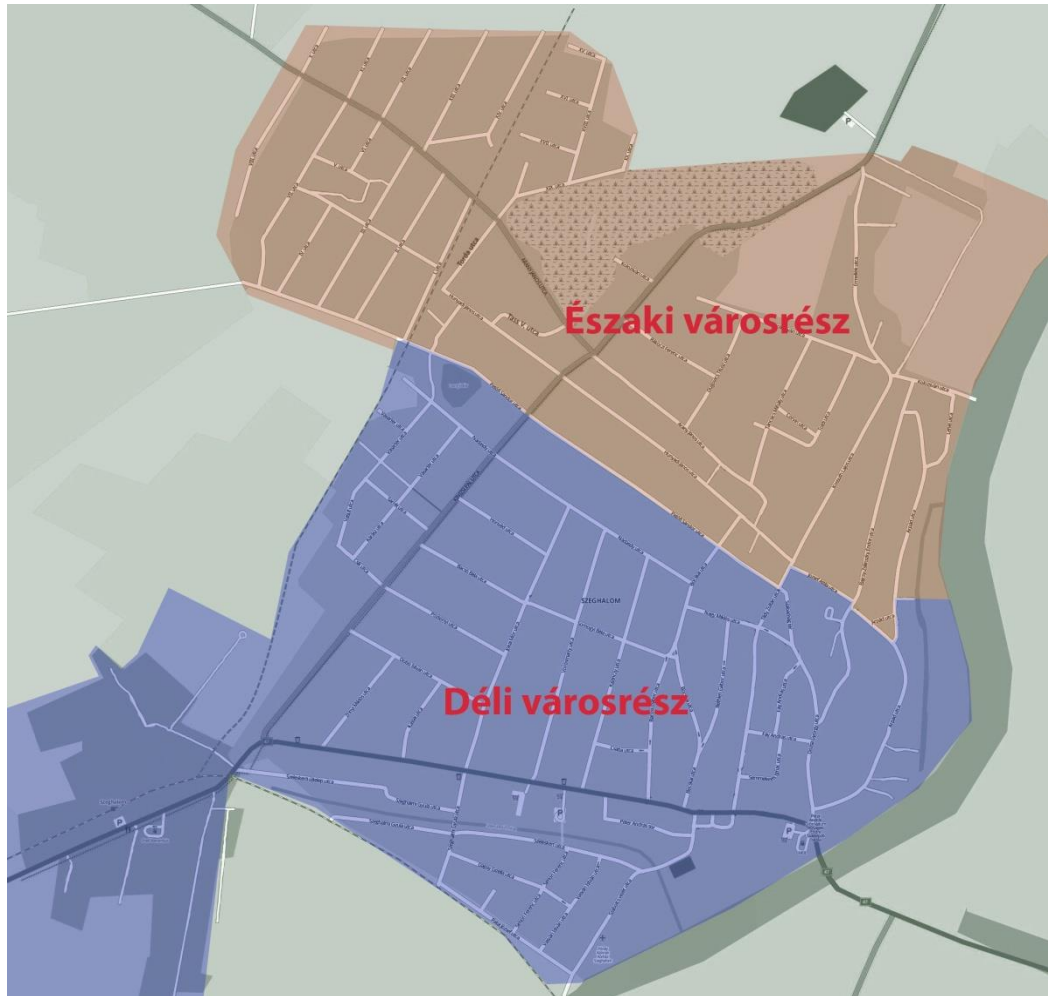
A városrész gazdasági jelentőségét a Szeghalom déli iparterületén működő vállalkozások, az Ipari Park és a városközpontban megtelepedett kereskedelmi-szolgáltatási és pénzügyi szereplők valamint Várhely, mint potenciális idegenforgalmi terület adják.

2. táblázat: Városrészek funkciói

Városrészek	Ipari, Ipari-területi	Kereskedelmi	Mezőgazdasági	Zöldfelületi, Környezeti	Turisztikai, rekreációs	Közlekedési, távközlési	Közösségi	Közigazgatási	Humán szolgáltatási	Lakó	Város(rész) központi
	Funkciók										
Északi városr.											
Déli városrész											

domináns funkció
 kiegészítő funkció

2.térkép: Szeghalom városrészei

3 Középtávú célok és azok összefüggései

Szeghalom város célrendszerének definiálása során szakmai és módszertani szempontból meghatározónak tekinthetők az Európai Unió tematikus célkitűzéseinek tartalmi keretei, továbbá azok a releváns területi stratégiai dokumentumok – így Békés megye 2021-2027 időszakra vonatkozó Területfejlesztési Konceptiójának, Területfejlesztési Programjának célrendszere; melyekhez az ITS céljainak is illeszkednie kell.

Mindenekelőtt ugyanakkor a településfejlesztési koncepcióban rögzített jövőkép és az ehhez kapcsolódó hosszú távú célok biztosítják az ITS tervezési keretrendszerét.

Szeghalom Város Önkormányzata 118/1999.(VIII. 20.) sz. határozatával hagyta jóvá a településfejlesztési koncepciót, majd annak jelenleg hatályos módosítását 67/2008 (V.9.) Ökt sz. határozatával fogadta el. A Településfejlesztési Konceptió átfogó jövőképet nem fogalmazott meg, így azt a város az ITS készítése során alakította ki. Az ITS 2. számú felülvizsgálata során a korábban kialakított jövőképen nem változtatott, az továbbra is aktuális.

A fentiek mellett a célrendszer megalkotása során építettünk:

- Szeghalom Város Önkormányzatának Gazdasági Programjában foglalt célkitűzésekre, valamint
- jelen ITS keretében készített Megalapozó vizsgálat eredményeire, abban szereplő megállapításokra
- és a tervezési folyamatot kísérő partnerségi lépések keretében megismert helyi elképzelésekre, javaslatokra. (kérdőív, munkacsoport ülések, workshopok eredményeire)
- A 2022-2027 közötti időszak fejlesztési célrendszerének kialakítása során tervezési alapelv volt, hogy:
 - A meghatározott fejlesztési célok tényleges fejlesztési igényekre és szükségletekre reflektáljanak és a megalapozó vizsgálatban feltárt erősségekre, potenciálokra és azok kihasználására épüljenek.
 - A célrendszer legyen településspecifikus, általános célkitűzések helyett a helyi igényekre és jellegzetességekre fókuszáló.
 - A megfogalmazott célok mind műszaki, mind pénzügyi megvalósíthatóság, mind pedig fenntarthatóság szempontjából reálisak legyenek.
 - A középtávú célrendszer megvalósíthatósága érdekében annak megalkotása során kiemelt szerepet kapott a tervezési időszakban várhatóan elérhető forráslehetőségekhez való illeszkedés

A korábbi ITS-ben foglalt célrendszer értékelése:

Bár a város komoly eredményeket ért el az ITS-ben 2015-ben kitűzött középtávú célok elérése tekintetében, ezen tématerületeken továbbra is jelentős feladatok állnak a város előtt. A társadalmi-gazdasági folyamatok változásai nem hoztak felszínre olyan léptékű problémákat, vagy lehetőségeket, amelyek miatt a célrendszer alapvető változtatása szükségessé vált volna.

Ennek megfelelően a célrendszer nagyrészt megfelel a 2015-ben megfogalmazottaknak, a középtávú céloknak csak kisebb mértékű változtatása történt meg a 2. számú felülvizsgálat során, reagálva a 2021-2027-es támogatási időszak prioritásainak kismértékben megváltozott hangsúlyára.

3.1 Jövőkép

A jövőkép pozicionálja a várost a régióban, járásban, illetve vonzáskörzetében, meghatározza a társadalmi, gazdasági és épített környezetet érintő állapotot és domináns folyamatokat. A jövőkép hosszabb időtávra, 2030-ig kiterjedően kerül rögzítésre.

A komplex fejlesztések megvalósulása kapcsán a település jövőképe az alábbi:

Szeghalom Város Jövőképe
„Szeghalom társadalmi és gazdasági környezetének dinamikus fejlesztése a
Körös-Sárrét felvirágoztatása érdekében”

Mindezek alapján Szeghalom jövőbeli céljai az alábbiakban foglalhatók össze:

Térségi szerepkör

Szeghalom – a „Sárrét fővárosa” -, mint járási és térségközpont intézményhálózatának és munkahelyteremtő gazdaságának összehangolt, a szinergikus hatásokat kihasználó, tudatos, integrált fejlesztése révén hozzájárul a kistérség felemelkedéséhez.

Települési arculat

A város a településkép történeti hagyományain alapuló értékeit ápoló, tradicionális városszerkezetének sérüléseit kezelő, arculatában megújulni képes település. A kisvárosi értékrendet és léptéket megőrző, azt továbbfejlesztő városközpont jól karbantartott intézményeivel, műemlékeivel kifejezi Szeghalom múltbeli, jelenkori és jövőbeli szerepét a térségben úgy az itt élők, mint az idelátogatók számára.

Demográfiai folyamatok

Az elmúlt évtizedek negatív demográfiai folyamatai lelassulnak, a város lakosságának csökkenési üteme enyhül. A fejlődő helyi gazdaság több és jobb munkahelyeket biztosít a város lakosságának, másrészt a város - az általa nyújtott környezetnek és magas színvonalú városi szolgáltatásainak köszönhetően - felértékelődik lakóhelyként. Magas számban maradnak Szeghalmon a fiatalok, akik perspektívát és pozitív jövőképet találnak a városban és büszkéek rá, hogy szeghalmiak.

Életminőség

Szeghalom élhető, színvonalas infrastruktúrával és közszolgáltatásokkal rendelkező, jó életminőséget biztosító város, amely minden korosztály számára megfelelő ellátásokat biztosít oktatási, egészségügyi, szociális, infrastrukturális téren. Mindemellett kiváló lehetőségek állnak rendelkezésre a településen a kulturális-szórakozási és rekreációs területen is. A közterületek minőségi fejlesztésének köszönhetően a lakóterületek általános állapota is javul.

Környezeti állapot

Szeghalom és a környező sárréti táj kiemelkedő természeti és táji adottságai a jövőben felértékelődnek, gazdagodnak, az ökológiailag egyensúlyban lévő alföldi táj méltó megítélést kap. A természeti értékek tudatos megőrzését kiegészíti a harmonikus együttélés, a kölcsönös előnyökkel járó hasznosítás. Szeghalom még inkább környezettudatos várossá válik, szemléletváltás következik be a környezeti magatartásban.

Gazdaság

A város sikeresen szólítja meg és vonja be a helyi gazdaság fejlesztésében érintett szereplőket, kezdeményező, ösztönző szerepe révén jelentősen javul a gazdaság és a munkaerőpiac szereplői közötti együttműködés. Ennek eredményeként a város gazdasági területein erősödnek a korszerű technológiát alkalmazó és a város lakosai számára jövedelmező munkahelyet biztosító vállalkozások. A meglévők mellett új, ígéretes vállalkozások indulnak. A helyi gazdaság speciális igényeinek megfelelően alakul a munkaerő képzettsége a város, a gazdaság szereplői és az oktatási intézmények közötti programoknak köszönhetően. Az agráriumban végbemenő koncentráció egyrészt a korszerű technológiát alkalmazó nagygazdaságok, másrészt a kialakuló rövid ellátási láncokba bekapcsolódó kisebb gazdaságok erősödését hozza. Erősödik a turizmus, mint gazdasági ág, mely elsősorban a sajátos sárréti természeti értékeket megőrizve bemutató, illetve a természeti elemeket kihasználó öko- és aktív turizmusra épül.

Társadalmi folyamatok, kohézió

Az anti-szegregációs programok következtében a lakosság minden rétege profitál a város fejlődéséből. Az egyforma minőségű oktatásban részesülő, megfelelő lakhatási körülmények között élő gyerekek, a magas színvonalú szakoktatásban tanuló, szeghalmi vállalatoknál gyakorlatot szerző fiatalok, a fejlődő gazdaság által teremtett lehetőségek haszonélvezői, sárréti, azon belül szeghalmi mivoltukra büszke polgárok lesznek.

A jövőképpen és az átfogó célokban megfogalmazott törekvések a városfejlesztés legfőbb kihívásaira és problémáira koncentrálnak, melyek megvalósulását a tematikus célokban megfogalmazott részletes fejlesztési célok segítik elő.

Átfogó cél 1: Vonzó városi életminőség

Az átfogó cél a vonzó városi, kisvárosi életminőség megteremtésére, a települési környezet komfortosságára fókuszál, összhangban a Szeghalom térségi szerepkörére, demográfiai helyzetére, életminőségére és a társadalmi folyamatok alakulására vonatkozó jövőképpel. Cél a mindenki számára elérhető, hatékonyan működő, minőségi kínálatot nyújtó, magas színvonalú humán szolgáltatásokat és infrastrukturális feltételeket, harmonikus lakókörnyezetet biztosító kisváros megteremtése. Az optimális működés érdekében folyamatosan szükséges az intézményrendszer rugalmas hozzáigazítása a változó demográfiai viszonyokhoz, a kereslethez, a különböző kor- és célcsoportok igényeihez, illetve az elérhető modern technológiák kihasználása. Kiemelt hangsúlyt kap a helyi erőforrások, adottságok (épített környezet értékei, meglévő épületállomány) felhasználása, továbbfejlesztése. A funkciók, szolgáltatások színvonalának, kínálatának és elérhetőségének javítása, a közterületek minőségi fejlesztése Szeghalomlakóterületein meghatározó az élhetőség szempontjából. A kialakuló harmonikus, kisvárosi arculat vonzó a beköltözők számára, így fokozza a város népességmegtartó erejét, de lényeges az ide látogatók (kistérség lakossága, turisták) és a megtelepedő gazdasági szereplők szempontjából is. Mindezek segítik létrejönni az elégedett, szolidáris és befogadó helyi társadalmat, javul a különböző társadalmi helyzetű csoportok közötti kohézió az egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség szellemében.

Átfogó cél 2: Dinamikus helyi gazdaság

Az átfogó cél a gazdasági teljesítmény növelésével, a versenyképesség javításával és a foglalkoztatással, munkahelyteremtéssel kapcsolatos gazdaságfejlesztési célokat integrálva, összhangban a Szeghalom térségi szerepkörére, demográfiai és gazdasági helyzetére vonatkozó jövőképpel. A város gazdasági pozíciójának erősítése a helyi vállalkozások lehetőségeinek javításával és befektetőbarát környezet kialakításával érhető el. A város meglévő és Településrendezési Tervben kijelölt gazdasági területeinek fejlesztésével kell segíteni a vállalkozások megtelepedését, a meglévők fejlődését. A település elsősorban magas hozzáadott értékű termékek előállításával, feldolgozásával foglalkozó, környezetbarát technológiákat alkalmazó vállalkozások megtelepedésében érdekelt. Támogatni kell ezzel együtt a helyi termékek előállítását, népszerűsítését, mert ezek nemcsak munkahelyet és jövedelmet teremtenek, hanem erősítik a helyi identitást is. A termelés fejlesztésével, a közétkeztetésbe és vendéglátásba történő beszállítói hálózat létrejöttével, a rövid ellátási láncok előnyeinek kiaknázásával új perspektívák nyílnak a gazdaság számára. Mindezek kapcsán kulcsfontosságú az oktatás, szakképzés fejlesztése a korszerű technológiákat használó munkáltatók igényeinek kielégítésére. A munkahelyteremtés hozzájárul a város népességmegtartó erejének fokozásához, a járási, térségi központ integrált fejlődéséhez, ami természetesen a járás és a térség egészére is pozitív hatással lenne.

Átfogó cél 3: Fenntartható erőforrásgazdálkodás

Az átfogó cél az ökológiai fenntarthatósággal, klímaváltozás elleni küzdelemmel, környezetvédelemmel összefüggő célokat integrálja, összhangban a Szeghalom életminőségére és környezeti állapotára vonatkozó jövőképpel. A megújuló energiaforrások széleskörű felhasználásával, az energiahatékonyság javításával, a klímaváltozás egyre erősödő hatásainak kezelésére való felkészüléssel, szemléletformálással Szeghalom környezettudatos várossá válik. Az energetikával kapcsolatos tevékenységet végző vállalkozások megtelepedése serkenti a helyi gazdaságot. Az energetikai fejlesztések, környezetvédelmi beavatkozások révén a település környezeti állapota javul, mindemellett jelentős megtakarítások érhetők el a korszerűsített épületek üzemeltetésében.

3.2 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Szeghalom Város 2022-2027 között elérendő középtávú stratégiai céljai egyrészt a városi szintű tematikus célokat, másrészt a városrészi szintű területi célokat foglalják magukban.

3.2.1 Városi szintű középtávú tematikus célok

A városi szintű, 7-8 évre szóló középtávú célok alapvetően ágazati bontásban kerülnek megfogalmazásra.

- T1: Humán- és közösségi infrastruktúra a lakosság szolgálatában
- T2: A „Sárrét fővárosának” méltó, a klímaváltozás hatásainak ellenálló települési környezete
- T3: Fenntartható közlekedési infrastruktúra
- T4: Integráló, szolidáris város
- T5: Vállalkozásbarát gazdasági környezet
- T6: Sokszínű, környezetorientált turizmus
- T7: Hatékony, környezetbarát, megújuló energiát hasznosító energetikai rendszerek

T1: Humán- és közösségi infrastruktúra a lakosság szolgálatában

A közszolgáltatások és az intézményrendszer fejlesztése hozzájárul a lakosság élet-minőségének, mindennapi életkörülményeinek javításához, a társadalmi elégedettség eléréséhez. Szeghalom közszolgáltatási rendszere már az elmúlt években is jelentős megújításon és racionalizáláson ment keresztül, a megkezdett folyamatokat a jövőben is folytatni szükséges, szem előtt tartva az intézményrendszer költséghatékony működtetését, az ezt szolgáló további intézmény felújítási tevékenységeket. A beavatkozások az elmúlt évek demográfiai és társadalmi változásai, a működtetés feltételrendszerének módosulása, illetve ezen folyamatok jövőben is folytatódó hatásainak kezelése miatt indokoltak. A meglévő intézményrendszer szinten tartása, fejlesztése és racionalizálása mellett szükséges az intézményrendszer egyes, még hiányzó elemeinek megvalósítása is.

Azon intézmények és szolgáltatások esetén, ahol az ellátási körzet adminisztratív módon meghatározott és a járás településeire vagy azok egy részére terjed ki, illetve azon szegmensekben, ahol a nyújtott szolgáltatás minőségére alapozva alakult ki a város térségi szerepköre, ott is elsődleges cél a minőségi, modern és színvonalas működési környezet kialakítása, valamint a szolgáltatások minőségfejlesztése.

A tematikus cél feltételrendszerének eléréséhez szükséges fontosabb beavatkozások, intézkedések:

- Bölcsőde és óvoda felújítása, szolgáltatási színvonalának javítása
- Egészségügyi alapellátás infrastruktúrájának fejlesztése
- Idősek napközi otthonának bővítése
- Közétkeztetés fejlesztése
- Uszoda- és szabadidőközpontépítése
- Tornaterem-bővítés
- Sporttelep fejlesztése
- Nem hasznosított épületek közösségi célú felújítása és hasznosítás
- Várhelyi tábor felújítása, fejlesztése
- Várhelyi szabadstrand fejlesztése
- Parkosítás, fásítás, közösségi kondipark és gyerekjátszótér kialakítás
- Temető építése

T2: A „Sárrét fővárosának” méltó, a klímaváltozás hatásainak ellenállótelepülési környezete

A tematikus cél a városi környezet fejlesztésével összefüggő tevékenységeket helyezi fókuszba, legyen az a természetközeli vagy az épített-műszaki környezetet érintő beavatkozás. A vonzó városi élettér állapota alapvetően kihat Szeghalom népességmegtartó-erejének alakulására, a befektetések városba vonzása szempontjából sem közömbös, de a környezeti értékek megőrzése, fejlesztése, átörökítése a következő generációk számára alapvető része kell legyen a városlakók felelősségtudatos magatartásának. A tematikus cél éppúgy felöleli a környezetvédelemmel, a klímaváltozás hatásainak mérséklésére irányuló, az épített környezet védelmével kapcsolatos témákat, mint az azok fejlesztésére, kiteljesítésére szolgáló projekteket. A környezet pozitív irányú alakításával, értékeinek megőrzésével összefüggésben kiemelkedő jelentőségű a szemléletformálás szerepe, ezért a célok eléréséhez, az eredmények megtartásához fontosak egyes, szemléletformálást szolgáló „szoft” elemek is.

A tematikus cél feltételrendszerének eléréséhez szükséges fontosabb beavatkozások, intézkedések:

- Szeleskerti fagyűjtő csatorna és környezetének rekonstrukciója
- Műemlékek felújítása
- Városközpont fejlesztés
- Belterületi agyagbányák, záportározók rekonstrukciója
- Parkosítás, fásítás, közösségi kondipark és gyerekjátszótér kialakítás

- Helyi védett épületek felújítása, felújításuk támogatása
- Barnamezős területek hasznosítása
- Bajcsy-Zsilinszky u., Árpád u., Dózsa u. csapadékvíz elvezetés rendezése
- Sétakert fejlesztése
- A korábban nem fejlesztett belvízi öblözetek rekonstrukciója

T3: Fenntartható közlekedési infrastruktúra

Szeghalom folytatja a közösségi és egyéni közlekedés környezet- és energiatudatos összehangolt, differenciált fejlesztését. A tömegközlekedés feltételeinek fejlesztésével elsősorban a város elérhetőségének javítása a cél, amely erősíti a település térségi szerepkörét, foglalkoztatási centrum jellegét. A fenntartható közlekedés szempontjából szükséges az utak és kerékpárutak felújítása, fejlesztése belterületen és külterületen egyaránt, úgy a hivatásforgalom, mint a turisztika fejlődése szempontjából is.

A tematikus cél feltételrendszerének eléréséhez szükséges beavatkozások, intézkedések:

- Az aktív közlekedési módok között a kerékpározás meghatározó részarányának megtartása érdekében a kerékpáros infrastruktúra további fejlesztése.
- A belterületi közúthálózat, valamint a vállalkozási területek kiszolgálásához szükséges utak teljes körű kiépítettségének elérése.
- A külterületi közúthálózaton a szilárd burkolatú szakaszokra vonatkozó fejlesztési elképzelések megvalósítása.
- A közúthálózaton a baleseti kockázatok csökkentésére irányuló intézkedési terv összeállítása és megvalósítása.
- A közösségi közlekedés szolgáltatási színvonalának emelése.
- A város kezelésében lévő közlekedési infrastruktúra folyamatos érték és állagmegőrző szintű fenntartása.
- Temesvári-híd felújítása

T4: Integráló, szolidáris város

A szolidáris és befogadó helyi társadalom képéhez hozzátartozik a különböző társadalmi helyzetű csoportok közötti kohézió javítása és az egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség megteremtése. Az összetartó helyi társadalom alapja az erős önazonosság-tudat, amely a helyi identitás fejlesztésével kapcsolatos tevékenységek révén érhető el. Magabiztos társadalom képes végrehajtani a célul kitűzött integrációt.

A tematikus cél feltételrendszerének eléréséhez szükséges fontosabb beavatkozások, intézkedések:

- Intézmények akadálymentesítése
- Közterületek akadálymentesítése

- Társadalmi kohézió és identitás erősítése, szemléletformálás, foglalkoztatás elősegítése
- Anti-szegregációs program

T5: Vállalkozásbarát gazdasági környezet

A tematikus cél a vállalkozások fejlődését, növekedését, hatékonyságuk javítását, valamint a munkaerő versenyképességét támogató beavatkozásokat helyezi előtérbe. Fontos a lehetséges vállalkozói kör figyelmének a város irányába terelése, amely eredményes gazdasági marketingtevékenységet igényel. A gazdaság infrastrukturális feltételeinek javítása magában foglalja a gazdasági célú területek úthálózatának, közműrendszerének, infokommunikációs eszközeinek, megfelelő minőségű zöldfelületi rendszereinek kialakítását, az ipari-, gazdasági területek egységes, XXI. századi arculatának megteremtését. Cél, hogy a vállalkozások működési feltételei javuljanak, ezzel is megfelelő háttérrel biztosítva a versenyképesség és működési hatékonyság növekedéséhez. Igen fontos, hogy ahol lehetséges, a gazdaságfejlesztés barnamezős területeket vegyen igénybe. Törekedni kell a helyi vállalkozások által előállított javak helyi fogyasztását célzó projektek kidolgozására.

A tematikus cél feltételrendszerének eléréséhez szükséges fontosabb beavatkozások, intézkedések:

- Kis- és középvállalkozások számára telephelyek biztosítása, meglévő közművesítések továbbfejlesztése, bővítése
- Érmelléki ipari park közműellátása
- Napelem park létesítése
- Déli iparterület út- és közműfejlesztése
- Sárreتي ipari park útfelújítás

T6: Sokszínű, környezetorientált turizmus

A tematikus cél az idegenforgalom és turizmus - helyi gazdaság diverzifikálásának elősegítésére is szolgáló – fejlesztését helyezi előtérbe. Fontos az ágazat szereplőinek (pl. utazásszervezők, turisták) figyelmét a város irányába terelni, amely eredményes, településspecifikus (Szeghalom a „Sárrett fővárosa”) marketingtevékenységet igényel, a Kis- és Nagy-Sárrett tájegység értékeinek középpontba helyezésével. Szeghalom idegenforgalma elsősorban a környező, vizekkel szabdalta, kultúrtörténeti értékekben gazdag táj aktív turisztikai lehetőségeire (vízi-, kerékpáros-, gyalogos-, öko-, lovas-, horgász-, vadászturizmus) és a kulturális tradíciókra, örökségturizmusra (pl. kastélyturizmus) építve fejleszhető. A tematikus cél eléréséhez elengedhetetlen a térségi összefogás fejlesztése, a környék attrakcióinak, településeket átfogó „csomagban” történő megjelenítése, részben a városban hagyománnyal bíró (pl. horgász-) rendezvények továbbfejlesztésén keresztül. A cél eléréséhez szükséges a városi rekreációs, szabadidős potenciálok fejlesztése is, amelyek a városlakók igényein felül turisztikai attrakcióként szintúgy szolgálhatnak. Általában is elmondható, hogy a tematikus céllal összefüggő intézkedések, programok legtöbbjének célközönsége közé tartoznak a városlakók is.

A tematikus cél feltételrendszerének eléréséhez szükséges fontosabb beavatkozások, intézkedések:

- Várhelyi tábor felújítása, fejlesztése
- Várhelyi szabadstrand fejlesztése
- Szeghalom-Várhely kerékpárút kiépítése
- Várhely-Vesztő-Mágor kerékpárút kiépítése
- Műemlékek felújítása
- Helyi védett épületek felújítása
- Településmarketing tevékenység
- Aktív turizmus fejlesztése
- Csendes-(Holt) Körös rehabilitáció

T7:Hatékony, környezetbarát, megújuló energiát hasznosító energetikai rendszerek

A tematikus cél a fenntartható fejlődés elősegítésére, az energiahatékonyság növelésére, illetve a megújuló energiák alkalmazására koncentrál. Az energetikai fejlesztések mind a közszféra mind pedig a magánszféra szempontjából egyre inkább előtérbe kerülnek, részben az energetikára irányuló előírások szigorodása, a nem megújuló energiaforrások költségének várható növekedése, részben pedig a beruházásokat támogató források elérhetősége miatt. A környezettudatosság fontos eleme az energiatudatosság beépülése a mindennapi életbe, amely kapcsán törekedni kell az épületállomány energiatakarékosságot szolgáló felújítására, valamint működtetésére. A fejlesztéseknek a teljes vertikumot kell átfogni az épületkorszerűsítésektől az alternatív energiák alkalmazásán át az energetikai célú munkahelyek kialakításáig. Az épületek energiahatékony felújítása mellett szükséges „szoft” jellegű elemek alkalmazása is ahhoz, hogy a használók szemlélete megváltozzon és megfelelő hatékonysággal tudják kihasználni a beruházási jellegű energetikai beavatkozások teremtette korszerű műszaki háttér lehetőségeit (pl. a rendszerek optimális szabályozásával, használatával).

A tematikus cél feltételrendszerének eléréséhez szükséges fontosabb beavatkozások, intézkedések:

- Általános iskola (Tildy úti és Dózsa úti épület) és gimnázium felújítása, energetikai korszerűsítése
- Napelem park létesítése
- Önkormányzati Intézmények, felújítása energetikai korszerűsítése
- Közvilágítás korszerűsítése
- Szemléletformálás, oktatás

A bemutatott városi szintű tematikus célokhoz tartozó indikátorokat, becsült célértékeket az ITS 8.5.1 fejezete tartalmazza részletesen.

3.2.2 Városrészi szintű területi célok

A város középtávú tematikus céljai a városrészi célkitűzések egy vagy több városrészben történő megvalósításával érhetők el. A területi célok és tematikus célok együttes megvalósítása segíti elő a településfejlesztési koncepcióban felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését.

A középtávú területi célok a Megalapozó vizsgálat részletes városrészi szintű helyzetfeltárása és helyzetelemzése alapján kerülnek megfogalmazásra.

A városrészi célok meghatározásának alapelvei:

- a területi célok a városrész gazdasági, társadalmi és funkcionális jellemzői alapján legyenek meghatározva,
- hatásosan támogassák város egészére érvényes célrendszer megvalósulását.

Városrészi célok felsorolása:

- V1: Északi városrész – a fejlettségben mutatkozó lemaradás mérséklése, a térbeli és társadalmi integráció.
- V2: Déli városrész – A sárréti táj gazdasági, foglalkoztatási, igazgatási és kulturális centrumterülete.

V1: Északi városrész – A fejlettségben mutatkozó lemaradás mérséklése, a térbeli és társadalmi integráció.

- Az északi városrész funkcionális és területileg is megjelentetett tagját. A városközponttal csatlakozva zömmel családi házas lakóterületek, északi szegélyén ipari, gazdasági területek és lakóterület-fejlesztési lehetőségek, míg a püspökladányi vasútvonal túloldalán Újtelep alacsony presztízsű lakóterülete található. Újteleptől keletre környezeti rehabilitációra váró egykori bányagödörök, azoktól észak-keletre a temető terül el. Az Északi városrészhez sorolható a Berettyó bal partján lévő varjasi mezőgazdasági telephely, amelyet leromlott állapotú híd kapcsol a városrészhez.
- Az Északi városrész egyértelműen kevésbé fejlett, mint a Déli városrész, lakóinak életminősége alacsonyabb, környezeti állapota kedvezőtlenebb, gazdasági szerepköre kevésbé jelentős.
- Az adottságok alapján a városrész fejlesztésének specifikus célja: a fejlettségben mutatkozó lemaradás mérséklése, a térbeli és társadalmi integráció. Tekintettel településszerkezetének mozaikos jellegére, célszerű eltérő szerepű területegységeire részcélokat meghatározni.
- V1.1: Ipari, gazdasági területek (Északi iparterület, Varjasi major) – Az alapvető infrastrukturális hiányok oldásával, a gazdasági infrastruktúra fejlesztésével, a mobilitás feltételeinek javításával lehetővé tenni a helyi gazdaság fejlődését szolgáló, vállalkozásokat fogadni tudó ipari-gazdasági területek kialakítását, a város Déli iparterülettel közel egyenrangú szekunder gazdasági centrumának létrejöttét.
- V1.2: Lakóterületek - Magas környezeti minőséget biztosító, elsősorban családi házas, zömmel kertvárosias, részben kisvárosias és falusias jellegű lakóterületek létrejötte, a lakossági infrastruktúra és a közterek fejlesztése révén az életminőség javítása.
- V1.3: Újtelep – A társadalmilag leszakadó, szegregálódó területek integrálása. Anti-szegregációs program megvalósítása.
- V1.4: Környezet, zöldfelületek – Környezetrehabilitáció, bányagödörök területének rendezése, temető bővítése, zöldfelületi rekonstrukciója.
- *A területi célhoz kapcsolódó fontosabb programok, intézkedések:*
 - Kis- és középvállalkozások számára telephelyek biztosítása, meglévő közművesítések továbbfejlesztése, bővítése

- Érmelléki ipari park közműellátásának fejlesztése
- Mezőgazdasági vállalkozások varjasi központi telephelyének út- és hídfelújítása
- Belterületi agyagbányák, záportározók rekonstrukciója
- Zöldfelület rendezés, parkosítás, az Újtelepi lakóterületen
- Játsszóterek fejlesztése
- Társadalmi kohézió és identitás erősítése, szemléletformálás, foglalkoztatás elősegítése
- Anti-szegregációs program
- Temető bővítése, környezetrendezése
- Közterületek, úthálózat fejlesztése

V2: Déli városrész – A sárréti táj gazdasági, foglalkoztatási, igazgatási és kulturális centrumterülete

... mely a város, a járás és a térség igazgatási, adminisztrációs és kereskedelmi, szolgáltatási központja -, a Déli iparterület, kiterjedt családi házas lakóterületek, zöldterületek. A városrész déli felének szerkezeti tengelye a 47-es út települési átkelési szakasza, amely komoly környezeti ártalmakat is generál, ugyanakkor városélénkítő hatása is jelentős. Itt található Szeghalom legfontosabb kultúrtörténeti, örökségvédelmi emlékei, intézményeinek nagy többsége. A Déli városrészhez sorolható még a külterületen lévő kedvelt rekreációs terület, Várhely is.

Az Déli városrész egyértelműen fejlettebb, mint az Északi városrész, lakóinak életminősége magasabb, környezeti állapota jobb, gazdasági szerepköre nagyobb.

Az adottságok alapján a városrész fejlesztésének specifikus célja: meglévő adottságainak kiteljesítésével, funkcióinak bővítésével a járás és a sárréti térség gazdasági, foglalkoztatási, igazgatási és kulturális centrumának kialakítása. Tekintettel településszerkezetének összetett jellegére, célszerű eltérő szerepű területegységeire részcélokat meghatározni.

- V2.1: Városközpont – Jelenlegi funkcióit és adottságait kiteljesítő (intézményi, közterületi, közlekedési, infrastrukturális) fejlesztésével kell kialakítani a város, a járás és térség méltó központját. Fontos a műszakilag és energetikailag avult lakótelepek rekonstrukciója, a lakótelepi lakások presztízsének emelése. A városrész arculatának alakítása során törekedni kell az építészeti folytonosság helyreállítására, a település- és utcaféképi törések, sebhelyek kezelésére, különös tekintettel épített örökségi emlékeire.
- V2.2: Ipari, gazdasági területek (Déli iparterület) – A gazdasági infrastruktúra fejlesztésével, a mobilitás feltételeinek javításával lehetővé tenni a helyi gazdaság fejlődését szolgáló, vállalkozásokat fogadni tudó ipari-gazdasági területek kialakítását, a város gazdasági centrumának létrejöttét.
- V2.3: Lakóterületek - Magas környezeti minőséget biztosító, elsősorban családi házas, zömmel kertvárosias, részben kisvárosias és falusias jellegű lakóterületek létrejötte, a lakossági infrastruktúra és a közterek fejlesztése révén az életminőség javítása.
- V2.4: Várhely – Szeghalom – városhatárokon túl is elismert - idegenforgalmi, turisztikai célpontjának megteremtése, ahol az idegenforgalmi, turisztikai célú létesítmények a helyi lakosság rekreációs igényeit is szolgálják.

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Városközpont (AT3) fejlesztései
- Déli iparterület (AT2) fejlesztései
- Várhely (AT4) idegenforgalmi, turisztikai fejlesztése
- Árpád u., Bajcsy-Zsilinszky u., Dózsa u. csapadékvíz rendszer fejlesztése
- Zöldfelület rendezés, parkosítás
- Játsszóterek fejlesztése
- Műemlékek felújítása
- Helyi védett épületek felújítása
- Szociális közfoglalkoztatást segítő telephely felújítása

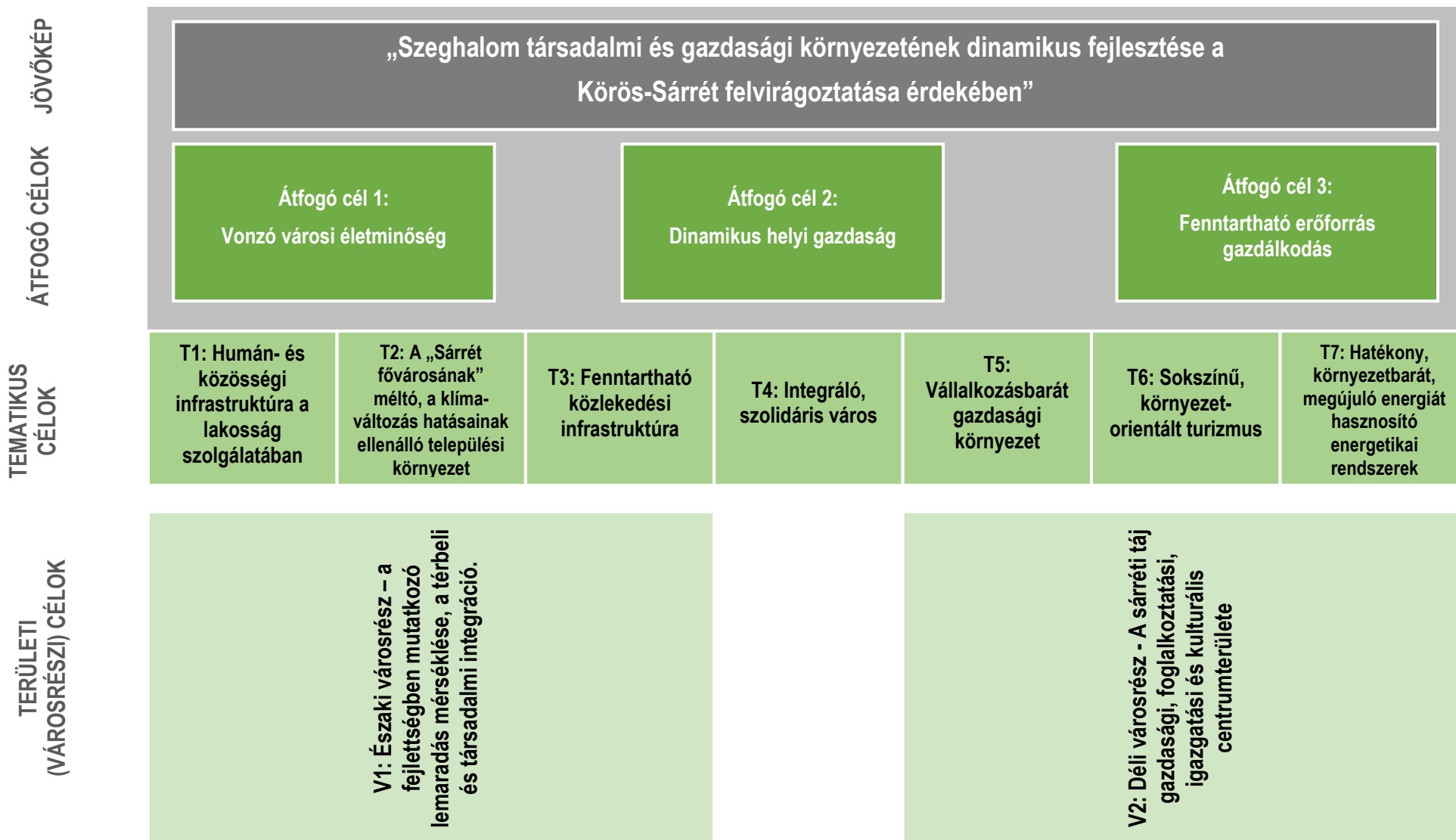
3.3 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A város középtávú tematikus céljai a városrészi célkitűzések egy vagy több városrészben történő megvalósításával érhetők el. A területi célok és tematikus célok együttes megvalósítása segíti elő a településfejlesztési koncepcióban felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését.

A következő táblázat összefoglalóan mutatja be a tematikus célok és területi célok közötti összefüggéseket, kapcsolatuk erősségének mértékét.

2. ábra: Szeghalom városfejlesztési célrendszere 2021-2027-ig

3. táblázat: A Városrészek és tematikus célok összefüggése

Városrészek / Tematikus célok	T1: Humán- és közösségi infrastruktúra a lakosság szolgálatában	T2: A „Sárrét fővárosának” méltó, a klímaváltozás hatásainak ellenálló települési környezete	T3: Fenntartható közlekedési infrastruktúra	T4: Integráló, szolidáris város	T5: Vállalkozásbarát gazdasági környezet	T6: Sokszínű, környezetorientált turizmus	T7: Hatékony, környezetbarát, megújuló energiát hasznosító energetikai rendszerek
Északi városrész							
Déli városrész							

	Erős koherencia
	Közepes koherencia
	Gyenge koherencia

4 A megvalósítást szolgáló beavatkozások

Az ITS a város középtávú célrendszerének felvázolásán túl tartalmazza a lényeges fejlesztési jellegű beavatkozások (programok és projektek) indikatív listáját. A projekteket a Stratégia a kidolgozásakor rendelkezésre álló információk alapján, a Stratégia által igényelt mélységben, vázlatosan és lényegre törően mutatja be. Az ITS operatív jellege nem feltételezi a projektek teljes körű és részletekbe menő kifejtését.

A Stratégiai célok megvalósítását szolgáló beavatkozások számbavételét azonban több tényező is indokolja:

- a célok megvalósítása érdekében összegyűjtésre és rendszerezésre, majd prioritizálásra kerülhessenek a különböző szereplőknél, potenciális projektgazdáknál körvonalazódó fejlesztési elképzelések; így a megvalósítás fázisában a stratégiai célokhoz igazodóan reális lehetőség nyíljon konkrét projektek megvalósítására; valamint
- az előkészítettség különböző fázisában lévő projekt elképzelések egymáshoz optimálisan illeszkedve a lehető leghatékonyabban járulhassanak hozzá a Stratégia céljainak eléréséhez.

Az ITS megvalósítását szolgáló beavatkozások tekintetében az alábbi projekt típusokat azonosítottuk:

- **Akcióterületi projektek:** Olyan, egybefüggő vonallal körülhatárolt akcióterületen végbemenő fejlesztések, amelyek egymással szinergikus hatást fejtenek ki, az egyes projektelemek segítik más projektek megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését. A projektek az akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra, volumenük, így várható hatások is akkora, hogy érzékelhető változást idéznek elő a kijelölt akcióterületen.
- **Kulcsprojektek:** A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, melyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem, vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemzően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének. "
- **Hálózatos projektek:** amelyek több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből állnak, a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjednek és a projektelemek egy együttműködő rendszer elemeit képezik.
- **Egyéb projektek:** A fenti kategóriákba nem tartozó fejlesztések, amelyek lehetnek pontszerű, egy vagy több városrész, illetve a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések, amelyek között beruházási jellegű és soft elemek egyaránt szerepelhetnek.

A következőkben a fenti logikát követve mutatjuk be azon fejlesztési elképzeléseket, amelyek az ITS középtávú célrendszerében megfogalmazott célok megvalósítását szolgálják.

4.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása

Szeghalom városa a fejlesztési elképzelések területi és funkcionális csoportosítása során a korábbi ITS-ben öt akcióterületet határolt le, amelyekhez indikatív projektjavaslatokat rendelt. A lehatárolások a jövőbeli fejlesztési területek alapját fogják képezni. Az akcióterületek lehatárolásán az ITS 2. számú módosítása során nem szükséges változtatni.

Akcióterületek:

- 1. Északi iparterület akcióterület (AT1)
- 2. Déli iparterület akcióterület (AT2)
- 3. Városközpont akcióterület (AT3)
- 4. Várhely akcióterület (AT4)
- 5. Újtelep akcióterület (AT5)

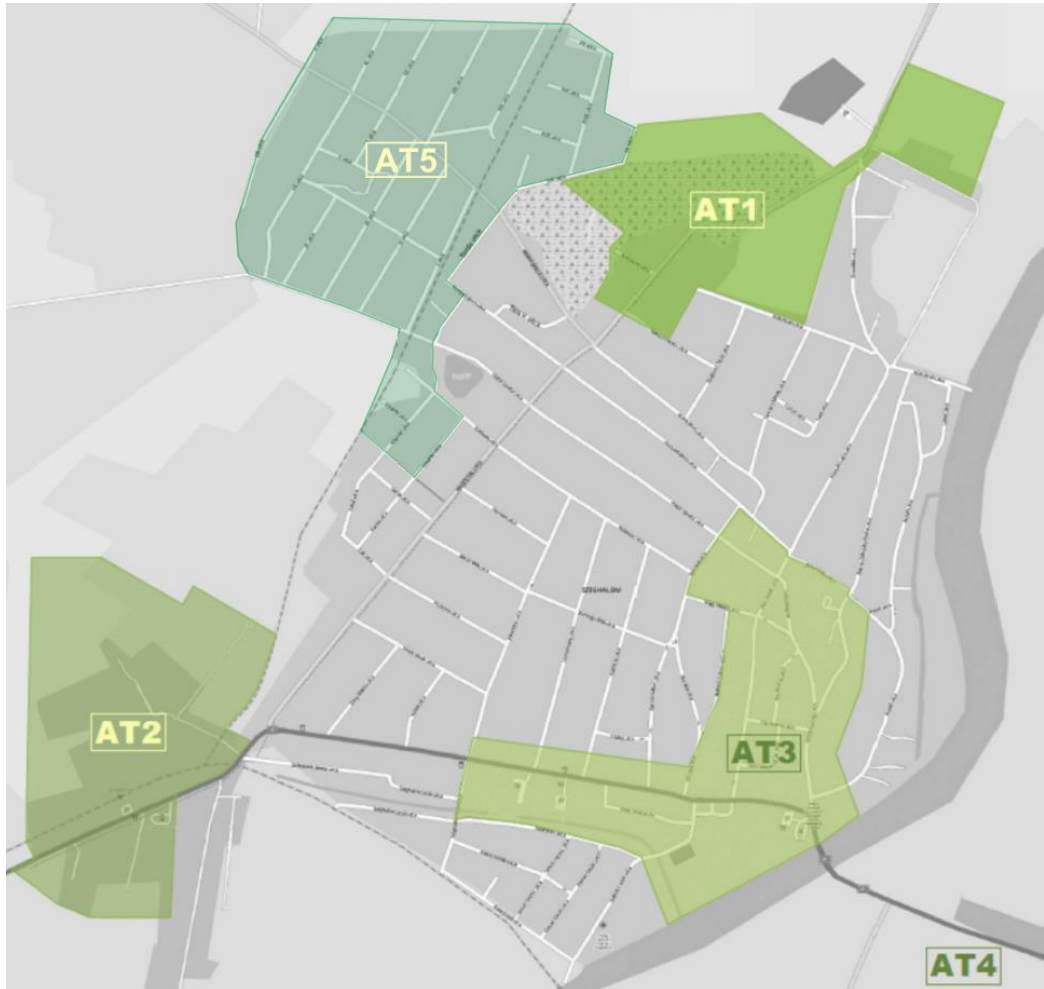
Az akcióterületek elhelyezkedését és területi kiterjedését a következő térkép szemlélteti.

Bár a tervezés jelenlegi fázisában még nem feltétlenül szükséges az akcióterületek végleges és pontos lehatárolása, ezek jellege és elhelyezkedése már tervezhető, vagyis az alapvető adottságok alapján előzetesen – a mindenkori módosítás jogát fenntartva – lehatárolhatóak a fejlesztési területek.

Az egyes akcióterületek lehatárolásánál figyelembe vettük a területek sajátos elhelyezkedését, a területek lehatárolását meghatározó jellemzőket, továbbá kiemelten kezeltük az egyes akcióterületekhez rendelhető fejlesztési elképzelések tartalmi kapcsolódását, ezeknek az akcióterületen elérhető funkciókra gyakorolt hatását.

3. térkép: Az akcióterületek elhelyezkedése

**Északi iparterület
akcióterület**

Az akcióterület az Északi városrészben helyezkedik el, annak északi részén, a Fűzesgyarmat felé vezető út mentén, illetve annak közelében. Területén nagy hagyományokkal rendelkező ipari területek – prosperáló vállalkozásokkal és bezárt, barnamezős telephelyekkel -, valamint a közelmúltban kijelölt fejlesztési területek is vannak. A zöldmezős fejlesztésre alkalmas területek betelepülése megindult, a tendenciák ismeretében újabb vállalkozások telepítésére alkalmas területek kialakítása szükséges. Az akcióterület kijelölését a gazdaságfejlesztésnek a város közép- és hosszútávú céljai között betöltött kiemelkedő szerepe indokolja. A helyi gazdaság megerősödését szolgáló költséges infrastrukturális beruházások területi koncentrációja mindenképp szükséges. A területen már fejlődésnek indult gazdasági funkciók, a tervezett fejlesztések és a terület meglévő funkciói, adottságai egyaránt indokolják az egyéb területektől történő külön kezelést. A városnak ezt a szegmensét a Településrendezési Terv is gazdasági területfelhasználási kategóriába sorolta.

Önálló akcióterületként való szerepeltetését a területen megvalósítandó fontosabb fejlesztések jellegének, tematikájának hasonlósága: gazdaságfejlesztés; és területi koncentrációja, térbeli összefüggésük indokolja.

A megkezdett programok folytatásának igénye, a korábban már megteremtett lehetőségek jobb kihasználása a fejlesztések szinergikus hatásának érvényesíthetősége indokolja az akcióterület fenti módon történő lehatárolását.

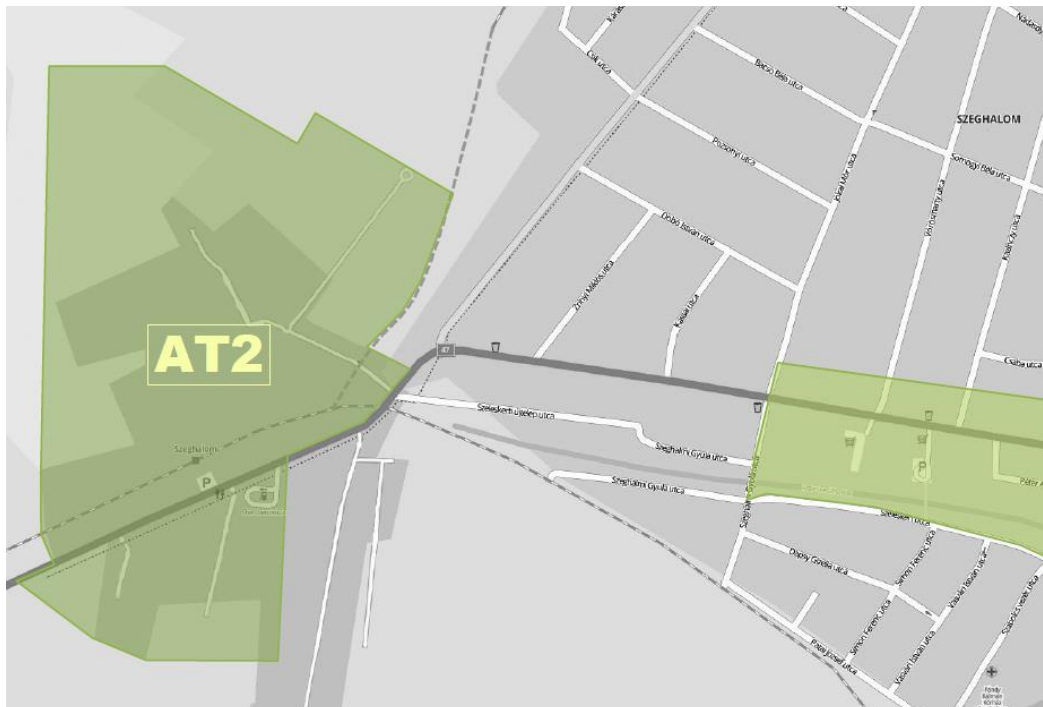

Déli iparterület
akcióterület

Az akcióterület a Déli városrészben helyezkedik el, a 47-es út bevezető szakaszának két oldalán, kiváló közúti kapcsolatokkal és a vasúti kapcsolat megteremtésének potenciális lehetőségével. Területén vannak korábbi hagyományokkal rendelkező ipari területek, a közelmúltban kijelölt fejlesztési területek és bezárt, barnamezős telephelyek is, az akcióterület részét képezi a Sárréti Ipari Park is. Az akcióterület kijelölését a gazdaságfejlesztésnek a város célrendszerében betöltött kiemelkedő szerepe indokolja. A helyi gazdaság megerősödését szolgáló költséges infrastrukturális beruházások területi koncentrációja mindenképp szükséges. A területen már fejlődésnek indult gazdasági funkciók, a tervezett fejlesztések és a terület meglévő funkciói, adottságai egyaránt indokolják az egyéb területektől történő külön kezelést. A Déli Iparterület akcióterületet a Településrendezési Terv is gazdasági terület területfelhasználási kategóriába sorolta. Mindezek hatására a terület fejlődése megindult, az elmúlt időszakban vállalkozások telepedtek meg, elsősorban zöldmezős telephelyeken. A további fejlődés számára azonban akadályt jelent az infrastruktúra-rendszer hiányai, a további nagyobb léptékű, zöldmezős jellegű területeket kereső felhasználói igények kielégítésének megoldatlansága.

Önálló akcióterületként való szerepeltetését a területen megvalósítandó fontosabb fejlesztések jellegének, tematikájának hasonlósága: gazdaságfejlesztés; és területi koncentrációja, térbeli összefüggésük indokolja.

Az akcióterületen a helyi gazdaság élénkítését célzó, vállalkozások megtelepedését elősegítő fejlesztések megvalósítása szükséges. A terület fejlesztésének igen fontos – elhelyezkedéséből adódó - járulékos előnye, hogy szerepkörének kiteljesedése segíti egy, a mainál rendezettebb képet mutató „városkapu” kialakulását is.

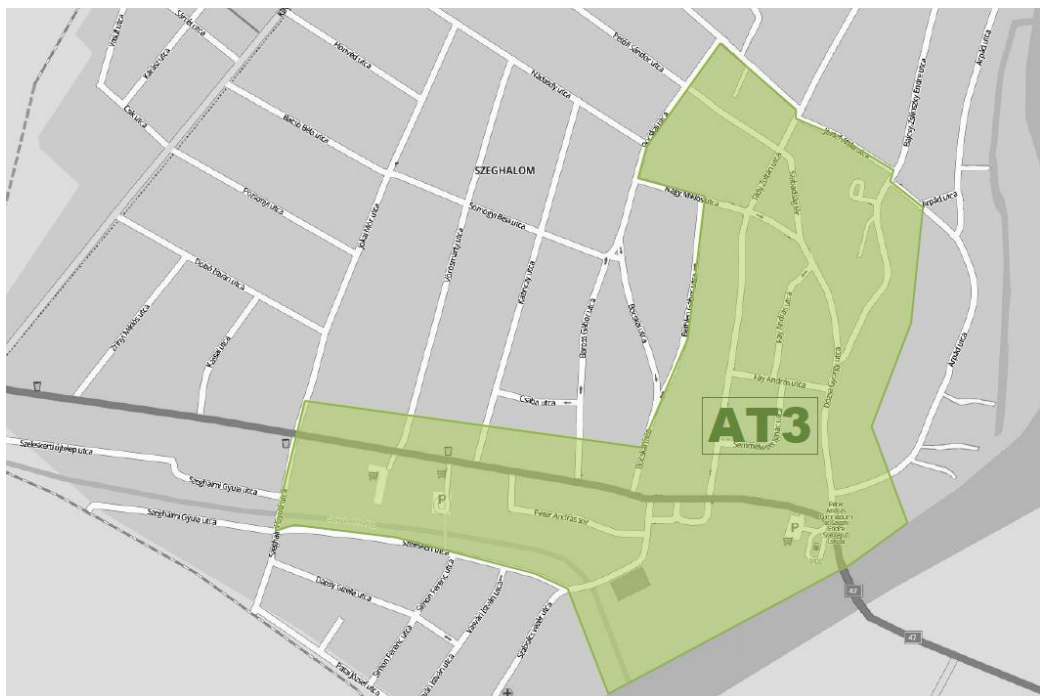
5. térkép: A Déli iparterület akcióterület

Városcsözpont
akcióterület

A Déli városrészben található Városcsözpont akcióterület, Szeghalom funkciógazdag, központi elhelyezkedésű centrum területe. A korábbi IVS által meghatározott városközponti akcióterületbe akkor még nem bevont, de a Városcsözpont intézményi funkcióihoz kapcsolódó, Szeleskert felé eső területekre is kiterjed az akcióterület, az ott megvalósítani kívánt újabb fejlesztések és területük összefüggése okán. Az akcióterület kijelölését központi szerepköre indokolta, a területen jelenleg is meglévő településcsözponti funkciók, a közelmúltban megkezdett intenzív fejlesztések és a jövőbeli fejlesztési elképzelések alapján.

A korábbi évek fejlesztési tevékenységeinek jelentős része érintette az akcióterületet. A projektek keretében számos intézmény felújítása, energetikai korszerűsítése, a közterületek jelentős részének rekonstrukciója megtörtént, de a korábban tervbe vett projektek egy részének megvalósulása még várat magára, miközben újabb fejlesztési igények is felmerültek.

A megkezdett programok folytatásának igénye, a korábban már megteremtett lehetőségek jobb kihasználása indokolja a Városcsözpont akcióterület fenti módon történő lehatárolását, a korábbi akcióterületi határ kiterjesztését a szomszédos területek hasonló funkcióval meghatározható részei felé.

6. térkép: A Városcsözpont akcióterület

Várhely akcióterület

Várhely külterületen a Sebes-Körös jobb partján található. Az akcióterület kiterjed a folyó töltésének mentett és mentetlen oldalára is. Az akcióterület a szeghalmiak hagyományosan nagy kedveltségnek örvendő kirándulóhelye, ahol a Várhelyi Tábor működik.

Önálló akcióterületként való szerepeltetését a területen megvalósítandó fontosabb fejlesztések jellegének, tematikájának hasonlósága (idegenforgalom, turisztika, rekreáció) és területi koncentrációja, térbeli összefüggésük, a területnek a város életében betöltött kiemelkedő jelentősége indokolja.

A már évek óta tervbe vett programok megvalósításának szándéka, a fejlesztések szinergikus hatásának érvényesíthetősége indokolja az akcióterület fenti módon történő lehatárolását.

Az akcióterületen elsősorban a rekreációhoz, aktív turizmushoz kötődő projektek megvalósítása a cél. A projektek területi koncentrációja jó alapot ad arra, hogy azok a lakosság és a turizmus érdekeit is kölcsönösen támogassák és szélesebb körű szolgáltatásokat nyújtsanak mind a helyiek, mind az idelátogatók számára.

Újtelep akcióterület

Az akcióterület Szeghalom Északi városrészének az általánosan Újhalomként, valamint a vele közvetlenül szomszédos, Vásártérként nevezett területeket. A területen a KSH a 2011-es népszámlálási adatok alapján két szegregátumot és három szegregációval veszélyeztetett területet határolt le itt. A szegregációval veszélyeztetett területek közvetlenül a szegregátumként definiált területek mellett helyezkednek el, így azokat egységesen szegregátumként indokolt kezelni.

Az önkormányzat adatai alapján az továbbá a Vásártér utca környezete is szegregátumnak minősül. A területet a KSH nem jelölte ugyan szegregátumnak, de már a város Integrált Városfejlesztési Stratégiájában is szegregált területként írták le, azóta a területen jelentősebb változás nem történt.

Szociális célú városrehabilitációs akcióterületként történő kijelölését indokolja, hogy a terület a város szegregációs problémák által leginkább sújtott területe, a város alacsony státuszú népességének jelentős része itt él.

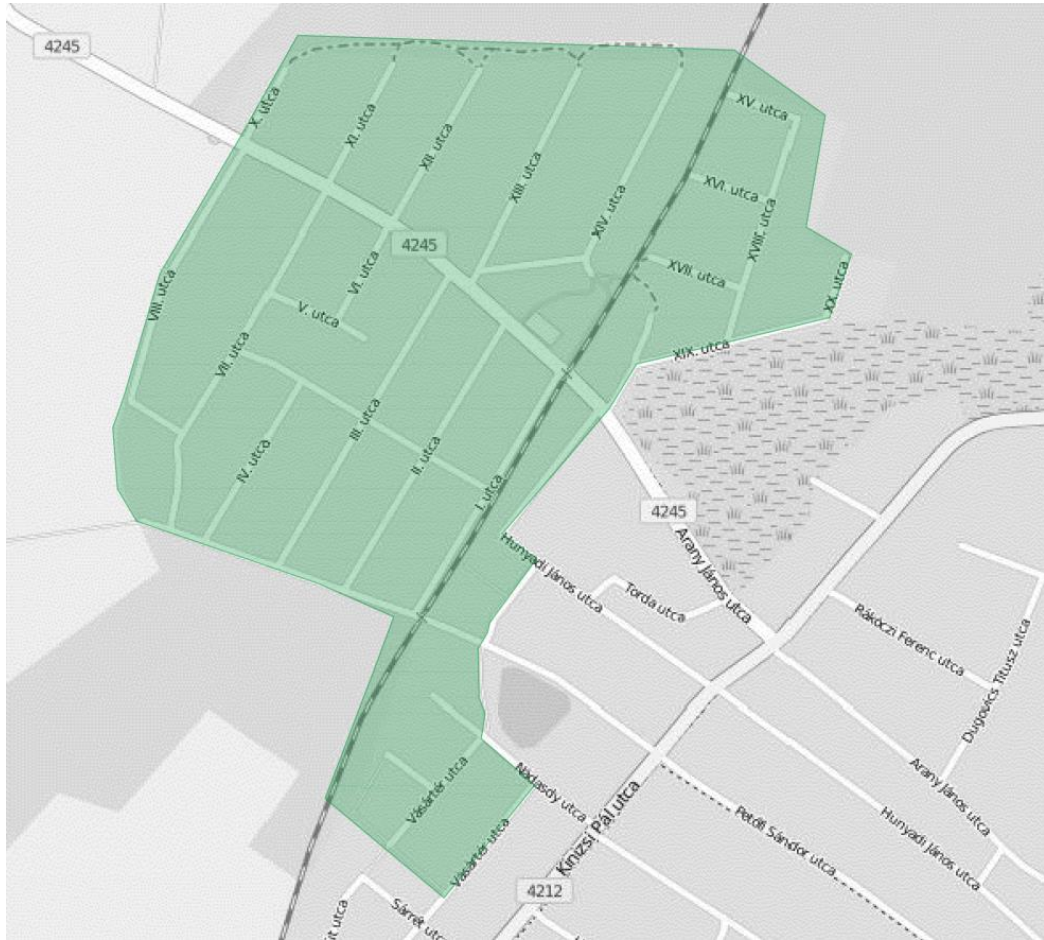
Az Újhalom, valamint a Vásártér utca környezetében megtalálható szegregátumok közös akcióterületként való kezelését indokolja földrajzi közelségük mellett az is, hogy a területek társadalmi-gazdasági helyzete, problémái nagyon hasonlóak.

Mindegyik lehatárolt területről elmondható, hogy az alacsony státuszú lakosok aránya jelentősen meghaladja a városi átlagot, ennek megfelelően a különböző segélyekben részesülők száma, a munkanélküliek és a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya is magas. Egységesen problémát jelent a városközponttól, így a közszolgáltatásoktól való nagy távolság (2-2,5 km), valamint a rossz infrastrukturális ellátottság, az alacsony komfortfokozatú lakások magas aránya, a szilárd burkolat nélküli utcák jelenléte (a 2. számú szegregátum kivételével), valamint az ár- illetve belvíz veszélyeztetettség. A területek mindegyikén magas a roma lakosság aránya.

Az elmúlt években a területen célzottan a szegregáció enyhítését, megelőzését tervező, az itt élők életminőségét javító intézkedéseket nem végeztek, kisebb léptékű infrastrukturális fejlesztések (járdák kiépítése), illetve elsősorban az iskolák pályázatain keresztül megvalósult programok zajlottak le.

Az akcióterület lehatárolása az alábbiak szerint tehető meg: Újtelep X. utca - Újtelep VIII. utca - Újtelep VII. utca - Petőfi Sándor utca - vasút mentén déli irányban - Vásártér utca - Nádasdy utca - Luc gödör nyugati határa - Hunyadi utca - Torda utca - Újtelep XIX. utca - Újtelep XX. utca - Újtelep XV. utca - Újtelep északi határa.

7. térkép: Újtelep akcióterület

4.2 Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása

4.2.1 Északi iparterület akcióterület (AT1)

A fejlesztések célja

A Füzesgyarmat felé vezető út belterületi szakaszának (Kinizsi utca) két oldalán és az Érmelléki területen zöldmezős fejlesztésekre is alkalmas ipari-gazdasági-szolgáltató terület kialakítása, illeszkedve a terület közelmúltban megindultfejlődési folyamataihoz. Az akcióterület fejlesztése a már meglévők növekedése mellett új tevékenységek megjelenését szolgálja, hozzájárulva a terület további fejlődéséhez. Az iparterület a helyi gazdaság fejlődésének egyik motorja lehet. Vállalkozóbarát üzleti infrastruktúrájával és szolgáltatásaival hozzájárul a betelepülő kkv szektor vállalkozásainak munkahelyteremtéséhez, illetve a munkahelyek megtartásához, a versenyképesség növeléséhez. Cél a már működő és az újonnan megjelenő vállalkozások működési feltételeinek javulása, megfelelő háttérrel biztosítva a működési hatékonyság erősödéséhez.

Ennek keretében feladat a terület infrastrukturális ellátásának fejlesztése, újabb, vállalkozások megtelepedésére alkalmas területegység kialakítása, barnamezős telephelyek bevonása a gazdaságfejlesztésbe.

Az akcióterületi fejlesztések illeszkednek az Északi városrész területi céljaihoz:

- Az alapvető infrastrukturális hiányok oldásával, a gazdasági infrastruktúra fejlesztésével, a mobilitás feltételeinek javításával lehetővé tenni a helyi gazdaság fejlődését szolgáló, vállalkozásokat fogadni tudó ipari-gazdasági területek kialakítását, a város Déli Iparterülettel közel egyenrangú szekunder gazdasági centrumának létrejöttét.

4. táblázat: Északi iparterület akcióterület fejlesztései

Sorsz.	Projekt megnevezése	Indikatív költség-becslés (millió Ft)
A1P1	Érmelléki iparterület fejlesztése <i>Érmelléki iparterület útszélesítés, kapcsolódó Kolozsvári út szélesítés, felújítás, gravitációs szennyvízcsatorna építése.</i>	141

Elérni kívánt eredmények

A fejlesztés hatására a meglévők mellé új vállalkozások települnek a területre, amelyek részére új, a vállalkozási tevékenységet segítő szolgáltatások válnak elérhetővé. Az ipari, gazdasági célú terület mind arculatában, mind környezetében megfelel a XXI. századi elvárásoknak.

4.2.2 Déli iparterület akcióterület (AT2)

A fejlesztések célja

Avasútvonal és a 47-es út bevezető szakaszának két oldalán nagybefektetők vonzására, zöldmezős fejlesztésekre is alkalmas ipari-gazdasági-szolgáltató terület kialakítása, folytatva a megkezdett fejlesztéseket, megtartva a fejlődés lendületét. Az akcióterület fejlesztése egyrészt a meglévő infrastruktúra-rendszerek bővítését, a terület elérhetőségének javítását, másrészt pedig új tevékenységek megjelenését szolgálja.

Az iparterület a helyi gazdaság fejlődésének legfőbb katalizátora lehet, amely vállalkozóbarát üzleti infrastruktúrájával és szolgáltatásaival hozzájárul a betelepülő vállalkozások munkahelyteremtéséhez, illetve a munkahelyek megtartásához, a város és a térség versenyképességének növeléséhez. Cél a területen már működő és az újonnan megjelenő vállalkozások működési feltételeinek javulása, megfelelő háttérrel biztosítva a működési hatékonyság erősödéséhez.

Ennek keretében feladat a terület infrastrukturális ellátásának fejlesztése, újabb, vállalkozások megtelepedésére alkalmas terület egységek kialakítása..

Az akcióterületi fejlesztések illeszkednek a Déli városrész területi céljaihoz:

A sárréti táj gazdasági, foglalkoztatási, igazgatási és kulturális centrumterülete

- A gazdasági infrastruktúra fejlesztésével, a mobilitás feltételeinek javításával lehetővé tenni a helyi gazdaság fejlődését szolgáló, vállalkozásokat fogadni tudó ipari-gazdasági területek kialakítását, a város gazdasági centrumának létrejöttét.

5. táblázat: Déli iparterület akcióterület fejlesztései

Sorsz.	Projekt megnevezése	Indikatív költségbebecslés (millió Ft)
A2P1	Útfelújítás a Sárréti ipari Park területén	152
A2P2	Déli iparterület közműfejlesztése	152

Elérni kívánt eredmények

A meglévők mellé új vállalkozások települnek a területre, amelyek részére új, a vállalkozási tevékenységet segítő szolgáltatások válnak elérhetővé. Az ipari, gazdasági célú terület mind arculatában, mind környezetében megfelel a XXI. századi elvárásoknak, Szeghalom gazdaságának erejét kifejező déli „városkapuja”.

4.2.3 Városközpont akcióterület (AT3)

A fejlesztések célja

A Városközpont funkcióinak bővítése, még inkább vonzó és élhető településközpont megteremtése. A városrész jelenlegi funkcióját és adottságait kiteljesítő fejlesztésével a város, a járás és térség méltó központjának megteremtése. A településközpont arculatának alakítása a történeti és építészeti folytonosság igényével, különös tekintettel a jelentős örökségi emlékekre.

Ennek keretében cél az épített környezet, a zöldfelületek megújítása, a korábbi időszakban megkezdett fejlesztések folytatásával az intézmények korszerűsítése, ezen túl a lakótelepek rekonstrukciója, a lakótelepi lakások, közparkok presztízisének emelése. Az akcióterület komplex fejlesztése számos más területre hatást gyakorol, mind ágazati, mind területi vonatkozásban.

Az épületállomány és a zöldfelületek megújításán túl fontos feladat a helyben elérhető közszolgáltatások számának, minőségének bővítése, azok hatékony üzemeltetésének feltételeinek biztosítása.

Az akcióterületi fejlesztések illeszkednek a Déli városrész területi céljaihoz:

A sárréti táj gazdasági, foglalkoztatási, igazgatási és kulturális centrumterülete

- Jelenlegi funkcióit és adottságait kiteljesítő (intézményi, közterületi, közlekedési, infrastrukturális) fejlesztésével kell kialakítani a város, a járás és térség méltó központját. Fontos a műszakilag és energetikailag avult lakótelepek rekonstrukciója, a lakótelepi lakások presztízisének emelése. A városrész arculatának alakítása során törekedni kell az építészeti folytonosság helyreállítására, a település- és utcakepi törések, sebhelyek kezelésére, különös tekintettel épített örökségi emlékeire.

6. táblázat: Városközpont akcióterület fejlesztései

Sorsz	Projekt megnevezése	Indikativ költség-becslés (millió Ft)
A3P1	Árpád házi királyok sétányon -pavilon építése	4,8
A3P2	Szeleskerti közösségi tér fejlesztése <i>Sétány, zöldterületrendezés, parkosítás, sportpályák építése, pihenőszigetek kialakítása, közvilágítás kiépítése, Tildy utca zöldterületfejlesztés, utcabútorok elhelyezése, Dózsa utca-Tildy utca összekötőjárda (Fáy u.) rekonstrukciója zárt csapadékvíz csatornával együtt</i>	320
A3P3	Egészségügyi alapellátásfejlesztése <i>Épületbelső felújítása és eszközbeszerzés</i>	50
A3P4	Fáy u. óvoda tornaszoba építése	62
A3P5	Tildy u. konyha belső felújítása	115
A3P6	Városközpont rekonstrukció II. ütem <i>Tildy u., Ady u., Kossuth tér, Petőfi u. közvilágítás korszerűsítés</i>	400
A3P7	„Sétakert” rendezvénytér továbbfejlesztése <i>parkoló építése, növények telepítése</i>	46
A3P8	Kossuth u. 3. önkormányzati épület felújítása	300

Elérni kívánt
eredmények

A komplex program keretében tervezett beavatkozások révén, a korábban megkezdett beavatkozások folytatásával és területi kiterjesztésével a Városközpont meglévő funkciói tovább erősödnek, épített és természeti környezetének állapota javul, az elérhető szolgáltatások köre bővül, színvonala emelkedik, összességében a Városközpont vonzereje erősödik mind az itt élők, és az ide érkező térségi lakosok, mind a városba látogató turisták számára.

4.2.4 Várhely akcióterület (AT4)

A fejlesztések célja

Turisztikai és idegenforgalmi és rekreációs terület kialakítása, a fejlesztések egymást erősítő, szinergikus hatásának kihasználásával. A megkezdett fejlesztések folytatásával, attrakciófejlesztéssel, az aktív turizmus lehetőségeire, Várhely természeti környezetére építve széleskörű ismertséggel rendelkező turisztikai, idegenforgalmi, illetve a helyiek által kedvelt rekreációs helyszín létrehozása.

Ennek érdekében az akcióterületen elérhető, a szabadidő eltöltését segítő, illetve kisebb rendezvények megtartására lehetőséget biztosító szolgáltatások, infrastruktúra fejlesztése, valamint a tábor területén szálláshelyfejlesztés tervezett.

További fejlesztésként valósulna meg a meglévő turisztikai célú kerékpárút folytatása Vésztő-Mágor irányába.

7. táblázat: Várhely akcióterület fejlesztései

Sorsz.	Projekt megnevezése	Indikatív költség-becslás (millió Ft)
A4P1	Várhelyi tábor területén lévő erdőben fejlesztések <i>kisgyerekeknek játszótér, erdei tornapálya építése, közösségi színpad építése, erdei tanösvény megállítópontokkal Sebes-Körös parton</i> <i>fejlesztések: kishajó és kajak-kenu kikötő, tűzrakóhelyek padokkal-asztalokkal, szaniterkonténer, nyári zuhany fejlesztése</i>	127
A4P2	Várhelyi tábor szálláshelyfejlesztés <i>Sátorhelyek, lakókocsi leállók kiépítése</i>	255
A4P3	Térségi kerékpárút építése Szeghalom-Mágor-Vésztő irányába	952

Elérni kívánt
eredmények

A fejlesztések révén, a marketingtevékenység erősítésével körvonalazódik Szeghalom széleskörű ismertségnek örvendő turisztikai gócpontja. Várhely meglévő funkciói tovább erősödnek, az elérhető turisztikai szolgáltatások köre bővül, színvonala emelkedik, vonzereje erősödik nemcsak a városba látogató turisták, de az itt élők számára is.

4.2.5 Újtelep akcióterület (AT5)

A fejlesztések célja

Újtelep akcióterületen a korábbi támogatási időszakban a lakosság számára képzési, szociális programok valósultak meg, jelentősebb infrastrukturális fejlesztés nem történt.

Jelen tervezési időszakban az Újtelepen, illetve a város más területein élők számára egy új, szabadidős, rekreációs tevékenységek számára alkalmas terület kialakítása történik meg egy korábban agyagbányászatra használt terület hasznosításával.

8. táblázat: Újtelep akcióterület fejlesztései

Sorsz.	Projekt megnevezése	Indikatív költség-becslás (millió Ft)
A5P1	Újtelepi közösségi park fejlesztése <i>Felhagyott agyagbánya területének hasznosításával. A tervezett elemek a következők: közösségi pavilon építése, sétányok tovább fejlesztése, parkosítás, játszótér bővítése, sportpark építése</i>	127

Elérni kívánt
eredmények

A fejlesztés megvalósításával a szegregációval fenyegetett városrészben élők számára jön létre egy olyan terület, amely a szabadidő eltöltésére, rekreációs tevékenységek végzésére alkalmas, illetve lehetőséget teremt közösségi programok megrendezésére is Újtelepen, melyre jelenleg nincs alkalmas infrastruktúra.

4.3 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

4.3.1 Kulcsprojekt

Szeghalom a tervezési időszakban megvalósítani kívánt városfejlesztési beavatkozásait, úgy határozta meg, hogy azok a város életének minden területét lefedjék, azok – természetesen a megfelelő prioritások mellett – az igényeknek megfelelően minden területen előrelépést hozzanak. A tervezett fejlesztések között sem léptékében, sem a várható szinergikus hatások okán nem emelhető ki olyan kulcsprojekt, melynek megvalósítása önmagában előfeltétele a város kívánt ütemben való fejlődésének, azt a beruházások együttes megvalósításával lehet elérni.

Szeghalom városa ennek megfelelően a 2022-2027-es időszakra kulcsprojektet nem határoz meg.

4.3.2 Hálózatos projektek (H)

Szeghalom 2022-2027 közötti időszakra vonatkozó hálózatos projektjei – amelyek több, egymáshoz kapcsolódó, hasonló jellegű projektelemből állnak, és a város jelentős részére kiterjednek – az alábbiak:

4.3.2.1 Korszerű és fenntartható energiagazdálkodású intézmények (H1)

A fejlesztések indokoltsága

Az intézmények energia korszerűsítése az elmúlt időszakban csak részben valósult meg Szeghalmon, míg a lakótelepi házak rekonstrukciója még el sem kezdődött. Ez egyrészt a közüzemi költségek növekedését eredményezi, másrészt pedig az Európa 2030 vállalásainak teljesítését is kérdésessé teszi a város vonatkozásában. A számos közintézményi és egyéb, energetikai, megújuló energia hasznosításán alapuló fejlesztés megvalósulását segíti a projektek összehangolása. A korszerűsítéseknek ki kell terjedniük a nyílászáró cseréjére, a gépészeti berendezések felújítására és kialakítására (klíma, szellőzés, világítástechnika, stb.), az épület külső homlokzati hőszigetelésére, a meglévő fűtési rendszer korszerűsítésére, valamint szükség szerint a megújuló energiaforrások alkalmazására is.

A fejlesztések célja

A fejlesztésekben városi szinten könnyebben érvényesíthetők a városüzemeltetéshez is közvetlenül kapcsolódó energiahatékonysági és fenntarthatósági szempontok, amelyek már korábban is megjelentek Szeghalom fejlesztési gyakorlatában. Az energiahatékonyság további fokozásának célszerű formája a magáningatlanok és közintézmények energetikai korszerűsítésének támogatása, összehangolása.

Tervezett projektek

- Önkormányzati épületek energetikai felújítása
- önkormányzati intézmények energetikai korszerűsítése II.
- Általános iskola 2 telephelyének és gimnázium telephelyének nyílászáró cseréje, valamint játszótér korszerűsítés

Elérni kívánt eredmények

A fejlesztések eredményeképpen csökkennek a településen a közüzemi költségek és Szeghalom hozzájárul az Európa 2030 céljainak eléréséhez. Nemcsak az anyagi terhek csökkennek, de a környezetvédelmi, fenntarthatósági szempontok is érvényre jutnak.

4.3.2.2 Közlekedési infrastruktúra fejlesztése (H2)

A fejlesztések indokoltsága

Szeghalmon a gépjárműforgalomból eredő káros hatások elsősorban a 47-es főút települési átkelési szakasza mentén éreztetik hatásukat. Ez egyrészt konfliktust teremt a közlekedés szereplői (gyalogosok, kerékpárosok, gépjárművet használók) között, másrészt a település levegőjét is szennyezi. A fentiek miatt hosszú távon forgalomcsillapított övezetek, a baleseti kockázatot csökkentő, gördülékenyen működő úthálózati elemek létrehozása, a közösségi közlekedésselőterbe helyezése, valamint megfelelő számú parkolóhely létesítése szükséges. A közkedvelt, nagy helyi hagyományokkal rendelkező kerékpáros közlekedés további fejlesztése a település elemi érdeke a nyugodt, kisvárosi hangulat, életminőség megőrzése miatt is. A kerékpáros infrastruktúra fejlesztése mindemellett az aktív turizmus érdekeit is szolgálja. A közlekedési fejlesztések megvalósulását segíti a projektek összehangolása, a város egészének közlekedési rendszerébe történő illesztése.

A fejlesztések célja

A meglévő közlekedési infrastruktúra fejlesztése mellett kiemelt cél, hogy a jelenlegi és a jövőben várható forgalom a (települési és természeti) környezetet minél kisebb mértékben terhelje. Mindezek mellett – tekintettel a város méretére és adottságaira - az aktív közlekedési módokat igénybe vevők arányának növelése, ezzel fenntartható közlekedési struktúra megteremtése.

Tervezett projektek

- Autóbuszmegállóhelyek felújítása
- Belterületi utak, járdák, kerékpárutak felújítása
- Szeghalmi gyűjtőcsatornák felett lévő kisebb hidak felújítása

- Belterületi közutak fejlesztése
- Temesvári híd felújítása

Az elérni kívánt eredmények

A fejlesztés révén mérséklődnek a forgalom környezeti hatásai, valamint megépülnek a gördülékeny, balesetmentes, közlekedést szolgáló, a közlekedés szereplői közti konfliktusokat feloldó úthálózati elemek. Szeghalom, mint kerékpárosbarát település, intenzívebben kapcsolódik az aktív (kerékpáros) turizmus vérkeringésébe.

4.3.2.3 Csapadékvíz elvezetés, belvízvédelem (H3)

A fejlesztések indokoltsága

A település csapadékvíz elvezető és belvízvédelmi infrastruktúra rendszerének fenntartható fejlesztése a folyamatosan változó körülmények függvényében mindenkor fontos feladata a városnak. A változó körülmények, időjárási viszonyok, a csökkenő lakosság mellett is jellemzően növekvő igények kielégítése az infrastruktúra-rendszerek állandó fejlesztését, korszerűsítését követelik meg. A globális klímaváltozás hatásainak kezelése, a szélsőséges időjárási események negatív hatásainak megelőzése, a szélsőséges csapadékmennyiség zavartalan elvezetésének biztosítására való felkészülés a felszíni vízvezető rendszer fejlesztését igényli. A hatékonyan működő infrastruktúra hálózatok műszakilag átgondolt rendszert alkotnak, lokális fejlesztésük is csak a struktúra egészében gondolkozva valósítható meg célszerűen.

A fejlesztések célja

A csapadékvíz elvezető és belvízvédelmi rendszerek továbbfejlesztése, hatékonyságuk növelése, hosszútávú fenntarthatóságuk biztosítása a város egészén.

Tervezett projektek

- Szeghalom Bajcsy u. és Árpád u. csapadékvíz hálózatának rekonstrukciója, a Dózsa utcai csapadékvíz rendszer tehermentesítésének figyelembevételével
- Belterületi agyagbányák, bányatavak, záportározók rekonstrukciója
- Arany János utcai csapadékvíz tároló rekonstrukciója
- III. sz. belvízi öblözet rekonstrukciója

Az elérni kívánt eredmények

Az rendszer műszaki színvonalának emelkedése mellett a fenntartás terhei csökkenjenek. A felszíni vízvezető rendszerek hatásos védekezést tegyenek lehetővé a szélsőségesebbé váló időjárási eseményekkel szemben.

4.3.2.4 Közösségi célú zöldfelületek fejlesztése (H4)

A fejlesztések indokoltsága

A város zöldfelület-ellátottsága viszonylag gyenge, a közhasználatú zöldfelületek területi eloszlása aránytalan, így mennyiségi és minőségi fejlesztések egyaránt szükségesek. Alapvető követelmény, hogy a felületi jellegű elemeket (parkok, közterületek, zöldfelületi jellegű intézmények) vonalas elemek (fasorok, zöldsávok) kapcsolják össze, egybefüggő városi zöldfelületi rendszert alkotva. A közterületi jellegű hálózati elemek mellett a rendszer részei a kiterjedt zöldfelülettel rendelkező intézmények (pl. temetők) is, ahol a biológiai aktív területek állapota nem mindig kielégítő.

A fejlesztések célja

Egységes zöldfelületi rendszer kialakítása, ennek keretében a közterületi zöldfelületek arányának növelése, játszóterek kialakítása az ellátatlan városrészekben.

Tervezett projektek

- Dózsa utcai központi játszótér fejlesztése, város több pontján a játszóterek fejlesztése, játszótéri elemek cseréje
- Érmelléki lakóövezet fejlesztése

- Petőfi utcai csapadékvíz tározó (Luc gödör) környékének továbbfejlesztése, parkosítás
- Szeleskerti szabadidőpark továbbfejlesztése

Elérni kívánt
eredmények

Szeghalmon a „zöld” erőteljesebben jelen van, felületi, vagy vonalas jellegű zöldfelülethálózati elemek formájában. Ezáltal a város klímája, levegője, környezeti állapota, utcáinak, tereinek, közterületeinek településesztétikai megjelenése javul. A lakóterületek közelében mindenhol könnyen elérhetők a rekreációra, kikapcsolódásra alkalmas zöldfelületek.

4.3.2.5 Épített örökség védelme (H5)

A fejlesztések
indokoltsága

Szeghalom néhány kiemelkedő értékű épített örökségi emlékekkel rendelkezik, amelyek egy része országos (műemléki), más része helyi védelemben részesül, de ezeken felül a történeti épületállomány nem védett részében is jelentős értékek vannak. Ezek megőrzése, felújítása a városidentitás, települési környezet és idegenforgalom szempontjából is igen lényeges. Az épített örökségi értékek Szeghalom több területén megtalálhatók, így az általuk meghatározott történeti jellegű, mezővárosias miliő a város nagy részére jellemző, jelentős érték. Az értékvédelem hatékonyságát fokozza az örökségvédelmi érdekű projektek összehangolása, azonos elvek mentén történő megvalósítása.

A fejlesztések célja

Az épített örökség értékeinek megóvása, értékközpontú felújítása, ezáltal a helyi identitás erősítése, a környezet településesztétikai fejlesztése. A rekonstrukciók során, az örökségvédelmi értékeket maradéktalanul megőrizve, modernizálni, korszerűsíteni a történeti épületeket, hogy azok megfeleljenek a XXI. századi igényeknek is.

Tervezett projektek

- Helyi védettségű épületek komplex felújítása megújuló energiával kombinálva és közösségi célú hasznosítása

Elérni kívánt
eredmények

Előtérbe kerülnek a város ismert és rejtett épített örökségi értékei. A XXI. század igényeit is kielégítő felújításokkal, rekonstrukciókkal bebizonyosodik, hogy az épületek jelentős kompromisszumok nélkül megfelelnek a kor kihívásaink.

4.3.3 Egyéb projektek

A kulcsprojektek, hálózatos, illetve akcióterületi projekteken kívül azonosíthatók egyéb, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések, amelyek között a beruházási jellegű beavatkozások mellett „soft” elemek is szerepelnek.

4.3.3.1 Bölcsőde I. szárny felújítása (E1)

A fejlesztés
indokoltsága

Szeghalom Város Önkormányzatának a tulajdonában és fenntartásában lévő, bölcsőde épület utcai szárnyát fel kívánja újítani, mivel az épület ezen része kb. 40 évvel ezelőtt épült és azóta csak 2010-ben egy részleges felújításon esett át. 2021-ben az udvari szárny teljes felújítást és bővítést kapott. Következőekben az utcai szárny felújítása tervezett. Ezen felújítás magában foglalja a jelen tervdokumentáció szerinti részleges belső és külső felújítást. Szükségessé vált a csoportszobák és az iroda helyiség padló és falburkolatának cseréje, továbbá a tető héjazat cseréjére, a napozóterasz padozatának burkolatcseréje. Jelen projekt nem irányul férőhely bővítésére Szeghalmon egy óvoda és bölcsőde működik, a Szeghalmi Tündérváros Óvoda és Bölcsőde.

4.3.3.2 Szeghalom Varjas mezőgazdasági út felújítása (E2)

A projekt célja a Varjas környéki mezőgazdasági utak felújítása, melyre azért van szükség, mert az utak állapota az elmúlt időszakban járhatatlanná, vagy csak bizonyos munkagépekkel vált járhatóvá.

4.3.3.3 Érmelléki kerékpárút építés, Kossuth utcai kerékpáros sáv kialakítása, illetve az ehhez kapcsolódó meglévő kerékpárút felújítás (E3)

A projekt átfogó célja Szeghalom város közlekedésének fenntartható fejlesztése, a kerékpáros közlekedés feltételeinek javításával, így a kerékpáros közlekedés részarányának növelésével. A közvetlen cél a város nagy forgalmú útjai mentén a biztonságos kerékpározás feltételeinek megteremtése, Szeghalom belterület, belváros kerékpárosbarát fejlesztése, a belváros úthálózatának kerékpárosbaráttá alakítása, a városközpont kerékpáros elérhetőségének javítása a bevezető utak felől.

4.3.3.4 Csendes (Holt-Sebes Körös) rekultivációja, kerékpárút építés, hajózhatóvá tétel (E4)

A Csendes holtág a Vidra tanyától egészen Mágorig húzódik. A holtág gyönyörű természeti adottságokkal rendelkezik, ezért szeretnék ennek a holtág adottságait kihasználni, a csatorna kitisztításával, a víz utánpótlás biztosításával hajózhatóvá tenni. A projekt megvalósítása során fontos szempont a terület természetközeli jellegének megőrzése, így (a térség más, hasonló adottságú területeivel való kapcsolatok megtalálásával) az ökoturizmus feltételeinek további javítása. A másik projekt, amit meg szeretnének valósítani a holtág gátján kerékpárút építése a Mágor történelmi emlékhelyig, ezáltal egy több elemű aktív turisztikai célpontot kialakítani.

A Szeghalom Varjasi településrész az ún Temesvári, vagy más néven Szabadság hídon keresztül közelíthető meg. A híd önkormányzati tulajdonban van, állapota leromlott állapotú, erősen felújítandó. A híd felújítása mindenképpen indokolt, mert a hídon keresztül közelíthető meg több nagyvállalkozás telephelye.

4.3.3.5 Idősek Napközi Otthona bentlakásos rész bővítése (E5)

Az Idősek Otthona intézményben jelenleg 29 fő bentlakásos beteg, idős ellátására van lehetőség. Több éve probléma, hogy az intézménybe nehéz a bejutás, hosszú a várólista, több éves a várakozás, a bővítés jelentősen csökkentené ezt a problémát. A bővítés több ütemben valósulna meg, és 40-50 fő plusz férőhelyet jelentene.

4.3.3.6 Térségi szintű uszoda- és szabadidőközpont kialakítása Szeghalmon (E6)

Asportcsarnok és a sporttelep közelében található jelenleg kihasználatlan régi fiúkollégium épületéhez kapcsolódóan kerülne kialakításra az uszoda és kiszolgáló épületei. A városban az óvoda 1 bölcsődei, 3 óvodai telehellyel, az általános iskola 2 telephellyel, és 2 középiskola működik jelentős gyereklétszámmal, melynek szintén célcsoportja a tervezett intézmény.

4.3.3.7 Köztemető építése (E7)

A városban jelenleg nincs önkormányzati üzemeltetésű köztemető, a projekt célja önkormányzati köztemető építése, egy kisebb ravatalozóval, urnafalakkal, parkrendezéssel,

4.3.3.8 Szivattyútelepek (Berettyó I., II.) felújítása (E8)

A Berettyó I. szivattyútelep a Szeleskerti főgyűjtőcsatorna, a Berettyó II. szivattyútelep az Árpád utcai főgyűjtőcsatorna mellett helyezkedik el. A főgyűjtőcsatornák felesleges vizét szivattyúzzuk bele a Berettyó folyóba szükség esetén. A szivattyútelepek épületei és gépei egyaránt felújításra szorulna.

4.3.3.9 Sporttelep öltöző felújítása (E9)

A sporttelepen lévő sportöltöző 70-es években épült több funkciót ellátó sportöltöző épületének belső felújítása, energetikai korszerűsítése.

4.3.3.10 Önkormányzati napelempark létesítése (E10)

A projekt célja az Újtelepen lévő önkormányzati tulajdonú 2894/2 és 2894/3 hrsz-ú területekre napelempark létesítés pályázati forrásból.

4.4 A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai céljaihoz

9. táblázat: Stratégiai célok és projekttypusok kapcsolata

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
T1: Humán- és közösségi infrastruktúra a lakosság szolgálatában	H4	A3P2, A3P3, A3P4, A3P5, A3P8, A5P1	E1, E5, E6, E7, E9,
T2: A „Sárrét fővárosának” méltó, a klímaváltozás hatásainak ellenálló települési környezete	H3, H4	A3P1, A3P2, A3P6, A3P7	E8
T3: Fenntartható közlekedési infrastruktúra	H2	A4P3	E2, E3, E4
T4: Integráló, szolidáris város		A5P1	
T5: Vállalkozásbarát gazdasági környezet		A1P1, A2P1, A2P2	E2
T6: Sokszínű, környezetorientált turizmus		A4P1, A4P2, A4P3	E6
T7: Hatékony, környezetbarát, megújuló energiát hasznosító energetikai rendszerek	H1, H3, H5	A3P8	E10

4.5 A fejlesztések ütemezése

A tervezett fejlesztések 2022-2027 között kerülnek megvalósításra. Az ütemezés a fejlesztések egymásra épülése alapján került kialakításra, figyelembe veszi azok jellegét, időszükségletét. A tervezett beavatkozások között számos olyan található, amelynek ütemezése a tervezési időszak nagy részét felöleli, ilyenek például egyes hálózatos projektek. A tervezettbeavatkozások indikatív ütemezését a következő alfejezet összefoglaló táblázata tartalmazza.

10. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos ütemterve

Projekt típus	Projekt megnevezése	2022.I.félév	2022.II.félév	2023.I.félév	2023.II.félév	2024.I.félév	2024.II.félév
(A1P1)	Érmelléki iparterület fejlesztése						
(A2P1)	Útfelújítás a Sárréti ipari Park területén						
(A2P2)	Déli iparterület közműfejlesztése						
(A3P1)	Árpád házi királyok sétányon - pavilon építése						
(A3P2)	Szeleskerti közösségi tér fejlesztése						
(A3P3)	Egészségügyi alapellátás fejlesztése						
(A3P4)	Fáy u. óvoda tornaszoba építése						
(A3P5)	Tildy u. konyha belső felújítása						
(A3P6)	Városmegyei központ rekonstrukció II. ütem						
(A3P7)	“Sétakert” rendezvényter továbbfejlesztése						
(A3P8)	Kossuth u. 3. önkormányzati épület felújítása						
(A4P1)	Várhelyi tábor területén lévő erdőben fejlesztések						
(A4P2)	Várhelyi tábor szálláshelyfejlesztés						
(A4P3)	Térségi kerékpárút építése Szeghalom-Mágor-Vésztő irányába						

Projekt típus	Projekt megnevezése	2022.I.félév	2022.II.félév	2023.I.félév	2023.II.félév	2024.I.félév	2024.II.félév
(A5P1)	Újtelepi közösségi park fejlesztése						
(H1)	Önkormányzati épületek energetikai felújítása						
	Általános iskola 2 telephelyének és gimnázium telephelyének nyílászáró cseréje, valamint játszótér korszerűsítés						
	Önkormányzati intézmények energetikai korszerűsítése II.						
(H2)	Belterületi utak felújítása						
	Belterületi utak, járdák, kerékpárutak felújítás						
	Autóbusz megállóhelyek felújítása						
	Szeghalmi gyűjtőcsatornák felett lévő kisebb hidak felújítása						
	Temesvári híd felújítása						
(H3)	Szeghalom Bajcsy u. és Árpád u. csapadékvíz hálózatának rekonstrukciója, a Dózsa utcai csapadékvíz rendszer tehermentesítésének figyelembevételével						
	Belterületi agyagbányák, bányatavak, záportározók rekultivációja						
	Arany János utcai csapadékvíz tároló rekonstrukciója						
	III. sz. belvízi öblözet rekonstrukciója						
(H4)	Érmelléki lakóövezet fejlesztése						
	Dózsa utcai központi játszótér fejlesztése, város több pontján a játszótérek fejlesztése, játszótéri elemek cseréje						
	Petőfi utcai csapadékvíztározó (Luc gödör) környékének továbbfejlesztése, parkosítás						

Projekt típus	Projekt megnevezése	2022.I.félév	2022.II.félév	2023.I.félév	2023.II.félév	2024.I.félév	2024.II.félév
	Szeleskerti szabadidőpark továbbfejlesztése						
(H5)	Helyi védettségű épületek komplex felújítása megújuló energiával kombinálva és közösségi célú hasznosítása						
(E1)	Bölcsőde I. szárny felújítása						
(E2)	Szeghalom Varjas mezőgazdasági út felújítása						
(E3)	Érmelléki kerékpárút építés, Kossuth utcai kerékpáros sáv kialakítása, illetve az ehhez kapcsolódó meglévő kerékpárút felújítás						
(E4)	Csendes (Holt-Sebes Körös) rekultivációja, kerékpárút építés, hajózhatóvá tétel						
(E5)	Idősek Napközi Otthona bentlakásos rész bővítése						
(E6)	Térségi szintű uszoda- és szabadidőközpont kialakítása Szeghalmon						
(E7)	Köztemető építése						
(E8)	Szivattyútelepek (Berettyó I., II.) felújítása						
(E9)	Sporttelep öltöző felújítása						
(E10)	Önkormányzati napelempark létesítése						

4.6 Az akcióterületi fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

Az ITS-ben kitűzött célok megvalósítását szolgáló fejlesztések finanszírozására elsősorban európai uniós ágazati és területi operatív programokon keresztül nyílik lehetőség.

A tervezett fejlesztések, projektek ismeretében a következő támogatási időszakban a Szeghalom városa számára releváns források elsősorban a TOP Plusz (Terület és Településfejlesztési Operatív Program), továbbá a GINOP Plusz, (Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program), KEHOP Plusz(Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program), EFOP Plusz

(Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program) és VP (Vidékfejlesztési Program) programokból kerülhetnek lehívásra.

4.6.1 Uniós források

Az ITS módosítás készítésének időpontjában Magyarország és az Európai Unió még nem kötötte meg a 2021-2027-es időszakra vonatkozó Partnerségi Megállapodását, így a támogatások kereteit biztosító Operatív Programok sem kerültek jóváhagyásra. A 2022. harmadik negyedévében elérhető tervezetek alapján az ország az uniós szakpolitikai célkitűzések mindegyikéhez tervez operatív programot kapcsolni, az alábbiak szerint:

11. táblázat: Az EU szakpolitikai célkitűzései és a tervezett Operatív Programok kapcsolódása

Szakpolitikai célkitűzés	Tervezett OP kapcsolódás	Finanszírozó alap
PO1 Versenyképesebb és intelligensebb Európa	GINOP Plusz DIMOP Plusz MAHOP Plusz	ERFA EMFF
PO2 Zöldebb Európa	KEHOP Plusz IKOP Plusz MAHOP Plusz DIMOP Plusz	ERFA Kohéziós Alap
PO3 Jobban összekapcsolt Európa	IKOP Plusz DIMOP Plusz	ERFA Kohéziós Alap
PO4 Szociálisabb és Befogadóbb Európa	EFOP Plusz GINOP Plusz TOP Plusz DIMOP Plusz	ESZA+ ERFA
PO5 A polgárokhoz közelebb álló Európa	TOP Plusz GINOP Plusz	ERFA

Az operatív programokon keresztül lehívható források mellett számos közvetlen uniós támogatás is rendelkezésre áll a településfejlesztési célok elérésére. Ezekben részben az önkormányzat maga, részben intézményei, vagy a városban működő közintézmények, vállalkozások tudnak önmagukban, vagy konzorciumban, európai szintű projektek részeseként vissza nem térítendő, vagy részben visszatérítendő forrásokra pályázni (pl. HORIZON Europe program, URBACT IV). A határon átnyúló fejlesztések, határmenti együttműködések finanszírozására szolgál a Bács-Kiskun megyében is elérhető INTERREG program.

Különleges lehetőséget jelent a Helyreállítási Alapból finanszírozott Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF), melynek számos komponense finanszírozható Szeghalmon és térségében is fejlesztéseket.

4.6.2 Hazai források

A számos területen elérhető hazai támogatások jelentős részét finanszírozták a város által megvalósított fejlesztéseknek a korábbi támogatási időszakban is. Ágazati fejlesztési források érhetőek el például a kutatás-fejlesztés (Nemzeti K+F+I alap), vagy a turizmus területén (Magyar

Turisztikai Ügynökség (Kisfaludy Program) és Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ turisztikai támogatásai, stb.), de a Belügyminisztérium is biztosít célzott támogatásokat önkormányzati feladatellátáshoz kapcsolódó fejlesztések megvalósításához.

Jelentős hozzájárulást jelentenek a város energetikai céljainak eléréséhez az energiahatékonysági beruházásokra, illetve megújuló energiaforrások, háztartási kiserőművek telepítésére rendelkezésre, illetve arra is felhasználható állami támogatások.

4.6.3 Tervezett fejlesztések pénzügyi terve

TOP és az ITP

A2021-2027közötti EU-s támogatási időszakban Szeghalom szempontjából is kiemelt figyelmet érdemel a TOP Plusz források felhasználása, melyeknek megyén belüli célterületenkénti, megoszlását a Békés Megye Integrált Területi Programja (ITP) határozza meg.

12. táblázat: A TOP Plusz Szeghalmi járásra allokált forrásai (ITP 1.0 verzió alapján)

TOP Plusz intézkedés	Szeghalmi járás földrajzi célterületre jutó keret (Mrd Ft)
1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	0,732
1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	2,809
2.1 Klímabarát megye	0,619
3.1 Megyei és térségi fejlesztések ESZA+ elemei	0,505
3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)	1,024

Forrás: Békés Megye Önkormányzata – Békés megye Integrált Területi Programja 2021-2027 1.0 alapján

A TOP Plusz források megyei szinten tervezett forrásallokációját követően, az alábbi táblázat Szeghalom városa vonatkozásában fejlesztés típusonként rögzíti az egyes elképzeléseket, melyekhez az indikatív költségvetés megjelölése mellett bemutatja az operatív programokban, illetve más finanszírozási formákban megjelenő potenciális finanszírozási lehetőségeket is. A potenciális források között meghatározó a TOP Plusz keretében az Önkormányzat, vagy önkormányzati intézmények számára elérhető források aránya, de a további Operatív Programok, az RRF-ből elérhető támogatások, közvetlen költségvetési források, illetve a KAP Stratégiai Terv alapján elérhető támogatások (beleértve a LEADER Helyi Akciócsoportok számára a következő időszakban elérhető forrásait is) is fontos fejlesztéseket finanszírozhatnak részben, vagy egészében.

13. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve

Projekt típus/sorszám	Projekt megnevezése	Indikatív költségbeccslés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Akcióterületi projektek			
Északi iparterület (AT1)	Érmelléki iparterület fejlesztése	141	TOP Plusz 1.1.1
Déli iparterület (AT2)	Útfelújítás a Sárreai ipari Park területén	152	TOP Plusz, más költségvetési forrás

Projekt típus/sorszám	Projekt megnevezése	Indikatív költség-becslés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
	Déli iparterület közműfejlesztése	152	TOP Plusz
Városközpont akcióterület (AT3)	Árpád házi királyok sétányon -pavilon építése	4,8	VP, KAP
	Szeleskerti közösségi tér fejlesztése	320	TOP Plusz 1.2.1
	Egészségügyi alapellátás fejlesztése	50	TOP Plusz 3.3.2
	Fáy u. óvoda tornaszoba építése	62	TOP Plusz 3.3.1
	Tildy u. konyha belső felújítása	115	TOP Plusz 3.3.1
	Városközpont rekonstrukció II. ütem	400	TOP Plusz
	“Sétakert” rendezvényter továbbfejlesztése	46	TOP Plusz, VP, KAP
	Kossuth u. 3. önkormányzati épület felújítása	300	Központi költségvetés, TOP Plusz
	Várhely akcióterület (AT4)	Várhelyi tábor területén lévő erdőben fejlesztések	127
Várhelyi tábor szálláshelyfejlesztés		255	Kisfaludy Program, AÖFK
Térségi kerékpárút építése Szeghalom-Mágor-Vésztő irányába		952	TOP Plusz, IKOP Plusz, AÖFK
Újtelep akcióterület (AT5)	Újtelepi közösségi park fejlesztése	127	TOP Plusz
Hálózatos projektek			
Korszerű és fenntartható energiagazdálkodású intézmények (H1)	Önkormányzati épületek energetikai felújítása	200	TOP Plusz 2.1.1
	Általános iskola 2 telephelyének és gimnázium telephelyének nyílászáró cseréje, valamint játszótérkorszerűsítés	135	TOP Plusz, KEHOP Plusz
	Önkormányzati intézmények energetikai korszerűsítése II.	100	TOP Plusz 2.1.1
Közlekedési infrastruktúra fejlesztése	Belterületi utak felújítása	274	TOP Plusz 1.2.3
	Belterületi utak, járdák, kerékpárutak felújítás	400	TOP Plusz, BM

Projekt típus/sorszám	Projekt megnevezése	Indikatív költségbeccslés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
(H2)	Autóbusz megállóhelyek felújítása	65	TOP Plusz, központi költségvetés
	Szeghalmi gyűjtőcsatornák felett lévő kisebb hidak felújítása	230	TOP Plusz, BM
	Temesvári híd felújítása	952	Központi költségvetési forrás
Csapadékvíz-elvezetés, belvízvédelem (H3)	Szeghalom Bajcsy u. és Árpád u. csapadékvíz hálózatának rekonstrukciója, a Dózsa utcai csapadékvíz rendszer tehermentesítésének figyelembevételével	85	TOP Plusz 1.2.1
	Belterületi agyagbányák, bányatavak, záportározók rekultivációja	1 000	KEHOP Plusz
	Arany János utcai csapadékvíz tároló rekonstrukciója	127	TOP Plusz, KEHOP Plusz
	III. sz. belvízi öblözet rekonstrukciója	280	TOP
Közösségi célú zöldfelületek fejlesztése (H4)	Érmelléki lakóövezet fejlesztése	317	TOP Plusz, magánereő bevonása
	Dózsa utcai központi játszótér fejlesztése, város több pontján a játszótérek fejlesztése, játszótéri elemek cseréje	50	TOP Plusz, VP, KAP
	Petőfi utcai csapadékvíztározó (Luc gödör) környékének továbbfejlesztése, parkosítás	63	TOP Plusz
	Szeleskerti szabadidőpark továbbfejlesztése	127	AÖFK, TOP Plusz
Épített örökség védelme (H5)	Helyi védettségű épületek komplex felújítása megújuló energiával kombinálva és közösségi célú hasznosítása	120	TOP Plusz, GINOP Plusz
Egyéb projektek			
E1	Bölcsőde I. szárny felújítása	37	TOP 3.3.1
E2	Szeghalom Varjas mezőgazdasági út felújítása	155	VP, KAP
E3	Érmelléki kerékpárút építés, Kossuth utcai kerékpáros	190	TOP Plusz 1.2.1

Projekt típus/sorszám	Projekt megnevezése	Indikatív költségbeclés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
	sáv kialakítása, illetve az ehhez kapcsolódó meglévő kerékpárút felújítás		
E4	Csendes (Holt-Sebes Körös) rekultivációja, kerékpárút építés, hajózhatóvá tétel	635	AÖFK
E5	Idősek Napközi Otthona bentlakásos rész bővítése	445	TOP Plusz, EFOP Plusz
E6	Térségi szintű uszoda- és szabadidőközpont kialakítása Szeghalmon	850	TOP Plusz, AÖFK
E7	Köztetető építése	88	Központi költségvetés
E8	Szivattyútelepek (Berettyó I., II.) felújítása	190	TOP Plusz, KEHOP Plusz
E9	Sporttelep öltöző felújítása	36	Központi költségvetés
E10	Önkormányzati napelempark létesítése	660	GINOP Plusz, KEHOP Plusz

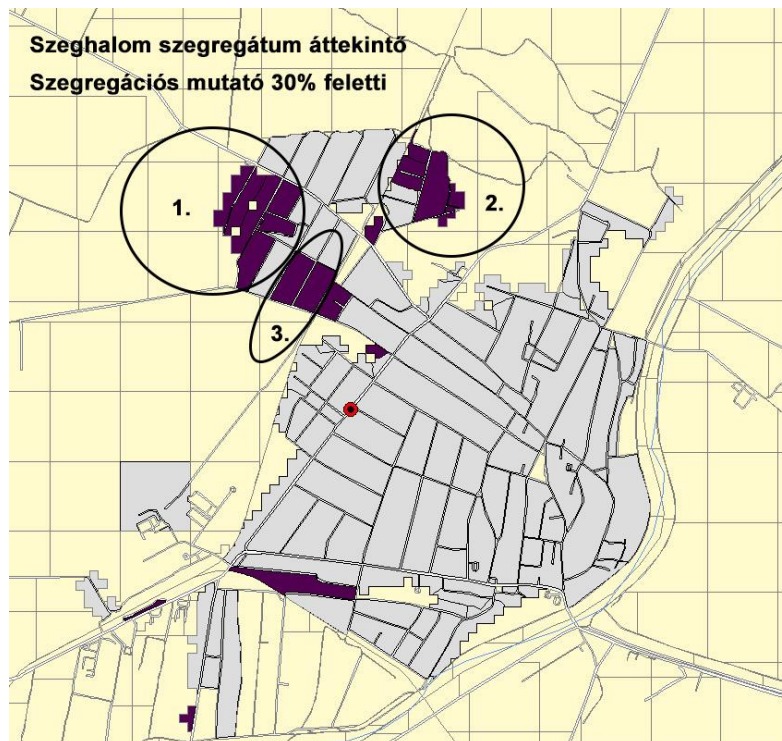
5 Anti-szegregációs program

5.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása

Városrészi, illetve szegregátumokra vonatkozó adatokat a KSH csak népszámlálások alkalmával gyűjt és publikál. Ennek megfelelően a szegregátumok lehatárolása az ITS 2022-es felülvizsgálata során nem módosult, a 2011-es adatok kerülnek bemutatásra.

Szeghalomban az alacsony státuszú lakosság aránya az aktív korú lakosságon belül 10,8%. Ennél magasabb arányban az Északi városrészen és a külterületen laknak alacsony státuszú családok. A 2011. évi népszámlálási adatok és az önkormányzat adatai alapján az Északi városrészben három szegregátum és egy szegregációval veszélyeztetett terület, a külterületen egy szegregátum található. A lehatárolásra került területek közül az Újtelepen található szegregátumok meglehetősen egységes képet mutatnak. A segélyezési mutatók a Vásártéren a legkedvezőtlenebbek. A Töviskes major távolsága és így a szolgáltatásokhoz való hozzáférés nehézségei miatt van rossz helyzetben. Mindegyik területen problémát okoz a belvíz. A közművek mindenhol rendelkezésre állnak, egyedül a külterületen hiányzik a szennyvízelvezetés. Több terület esetében is probléma a pormentes útburkolatok részleges hiánya. A lakásállomány a külterületen a legelmaradottabb: a lakások fele alacsony komfortfokozatú és minden ötödik mindössze egyszobás.

8. térkép: Szeghalom szegregátumokat bemutató térképe (Vásártér és Töviskes major nélkül).

Forrás: 2011. évi népszámlálás, KSH.

14. táblázat: Szeghalom város KSH által kijelölt és Szeghalom város által jóváhagyott szegregátumainak státusza –a legsúlyosabb helyzetben lévő területek kiemelésével

	Társadalom 1. (Demográfia)	Társadalom 2. (Segélyezés)	Lakáshelyzet	Épített környezet / Közterületek minősége	Szolgáltatásokhoz (közintézményi/piaci jellegű) való hozzáférés	Etnikai szegregáció
Szegregátum 1. 4245 sz. út - Újtelep X. utca - Arany János utca - Újtelep VI. utca - Újtelep V. utca - Újtelep IV. utca - Petőfi Sándor utca - Újtelep VII. utca - belterületi határ	A lakónépesség száma 238 fő. Az alacsony státuszú lakosok aránya 34,3%.	2014-ben LFT-ben 51 fő, RGYK-ban 50 fő, RSZS-ben 3 fő részeseült.	Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 20%. Az egyszobás lakásoké 10%.	Az Újtelep V. utcában csak részben került kiépítésre a pormentes út.A terület árvíz- és belvízveszélyes.	A városközpont mintegy 2,5 km-re található.	A területen magas a roma lakosság aránya
Szegregátum 2. Újtelep XV. utca - névtelen utca - Újtelep XX. utca - Újtelep XIX. utca mindkét oldala - Újtelep XVIII. utca - Újtelep XVI. utca mindkét oldala – vasút	A lakónépesség száma 135 fő. Az alacsony státuszú lakosok aránya 37,8%.	2014-ben LFT-ben 20 fő, RGYK-ban 27 fő részeseült.	A területen található 46 lakásból 17 félkomfortos.	Az infrastruktúra rendelkezésre áll. A terület árvíz- és belvízveszélyes.	A városközpont mintegy 2,5 km-re található.	A területen magas a roma lakosság aránya
Szegregátum 3. Újtelep V. utca - Újtelep I. utca -	A lakónépesség száma 457 fő. Az alacsony státuszú	2014-ben LFT-ben 49 fő, RGYK-ban 28 fő,	Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya	A Hunyadi és Petőfi utcákat összekötő névtelen utcában és	A városközpont mintegy 2,5 km-re található.	A területen magas a roma lakosság aránya

	Társadalom 1. (Demográfia)	Társadalom 2. (Segélyezés)	Lakáshelyzet	Épített környezet / Közterületek minősége	Szolgáltatásokhoz (közintézményi/piaci jellegű) való hozzáférés	Etnikai szegregáció
Petőfi Sándor utca - Újtelep III. utca	lakosok aránya 31,9%.	RSZS-ben 1 fő részeseült.	20%. Az egyszobás lakásoké 10%.	az abból kiágazó szintén névtelen zsákutcában nincs pormentes út. A terület árvíz- és belvízveszélyes.		
Szegregátum 4. Töviskes major	A lakónépesség száma 116 fő. Az alacsony státuszú lakosok aránya 36,2%.	2014-ben LFT-ben 13 fő, RGYK-ban 23 fő, RSZS-ben 3 fő részeseült.	Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 50%. Az egyszobás lakásoké 19%.	Nem került kiepítésre az I., II., III. utcában a pormentes út. Szennyvízhálózat nincs. A területen jelentős problémát okoz a belvíz.	A városközpont mintegy 13 km- re található.	A területen magas a roma lakosság aránya
Szegregátum 5. Vásártér	A lakónépesség száma 62 fő.	2014-ben LFT-ben 18 fő, RGYK-ban 31 fő részeseült.	Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya magas.	Nincs pormentes út. A területen jelentős problémát okoz a belvíz és árvízveszély.	A városközpont mintegy 2 km- re található.	A területen magas a roma lakosság aránya

5.2 Az elmúlt években tervezett, illetve megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

A 2014-2020-as időszakban Újtelep szegregátum területén TOP-5.2.1-es konstrukció keretében a város és partnerei különböző szociális, illetve foglalkoztatást segítő programokat hajtottak végre, melynek eredményeként több újtelepi lakos jutott új kompetenciákhoz. EFOP támogatásból valósultak meg továbbá programok, melyek célcsoportjába beletartoztak az Újtelepen élő, elsősorban hátrányos helyzetű lakosok is. Ezek egyike a Körös-sárréti Civil Szervezetek Szövetsége által megvalósított, a romák elfogadását, a roma kultúra népszerűsítését célzó programsorozat, illetve 2016 és 2018 között valósította meg a Művelődési, Sport- és Szabadidő Központ által vezetett konzorcium a helyi oktatási, nevelési intézményekben a hátrányos helyzetű gyermekek lehetőségeit javító programjait.

Jelentősebb infrastrukturális beruházás a szegregátumok területén nem történt az ITS készítése óta eltelt időszakban.

5.3 Anti-szegregációs intézkedési terv

5.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

5.3.1.1 Anti-szegregációs célok

Szeghalom elemi érdeke és célja, hogy az egyenlő hozzáférés, az esélyegyenlőség és az integráció biztosításának elve az élet minden területén megvalósuljon a városban. Ehhez a lakhatási feltételek biztosítása mellett – széleskörű együttműködésen alapuló – többféle: szociális, képzési, foglalkoztatási, a szolgáltatásokhoz való hozzáférést javító intézkedések együttesével kívánunk hozzájárulni. Az alacsony státuszú lakosok integrációja előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik munkaerő-piaci hátrányaikat, javítják foglalkoztatási esélyeiket, hozzájárulva ezzel az alacsony státusz megváltozásához. Kiemelt cél segíteni a rossz szociális helyzetben élő családok kisgyermekének korai fejlesztését, a nagyobb gyermekek iskolai előrehaladását.

Ezen célok felsorolását, az alcélok megnevezését az alábbi táblázat foglalja össze.

15. táblázat: Az anti-szegregációs terv horizontális céljai és alcéljai

Horizontális célok	Alcélok
1. Az esélyegyenlőség biztosítása a város minden fejlesztési beavatkozásánál, annak figyelembevételével, hogy semmilyen fejlesztés nem járhat hozzá a településen belüli, vagy kívüli szegregáció kialakulásához és erősödéséhez Az esélyegyenlőség, a szegregáció-mentesség biztosítása a településen	
2. Oktatási integráció biztosítása	Az iskolai sikeresség feltételeinek megteremtése A lemorzsolódás csökkentése

Horizontális célok	Alcélok
3. Az alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása	A rendszeres munkajövedelemmel rendelkezők számának emelkedése Az elsődleges munkaerő-piacon megjelenők számának növekedése
4. A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	A szociális szolgáltatások színvonalának emelkedése Új szociális szolgáltatások biztosítása
5. Közösségi terek biztosítása	A szabadidő hasznos eltöltése feltételeinek biztosítása Az iskolán kívüli, iskolai sikerességet segítő, programok helyszíneinek biztosítása

A településen található szegregátumok megszüntetése rövidtávon nem lehetséges, a lakásállomány és a lakosság nagy száma miatt. Ezen területeken ezért legfőbb célunk, hogy a rossz állagú ingatlanok felszámolásával, a mobilizációs lehetőségek megteremtésével a szegregációt oldjuk, aszegregátumokban élők számát csökkentsük. Emellett, hogy a területek rehabilitációjával megteremtsük az élhető lakókörnyezetet.

16. táblázat: Az anti-szegregációs terv terület specifikus céljai és azok relevanciája az egyes szegregátumokban (a szegregátumok sorszámával jelölve)

Terület specifikus célok	Szegr. 1	Szegr. 2	Szegr. 3	Szegr. 4	Szegr. 5
Mobilizációs program kidolgozása az alacsony státuszú lakosság koncentrációjának csökkentése érdekében	X	X	X	X	X
Életveszélyes állapotban lévő lakások elbontásával, a lakók szociális bérlakásokban történő elhelyezésével a szegregáció oldása				X	X
A lakhatási körülmények javítása	X	X	X	X	X
A foglalkoztatottság növelésével az alacsony státuszú lakosok számának csökkentése, így a szegregáció oldása	X	X	X	X	X
A közüzemi tartozások csökkentése előrefizetés, kártyás mérőórák felszerelésével	X	X	X	X	X

5.3.1.2 Általános – horizontális anti-szegregációs intézkedések

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése és ezen belül a területi vagy más típusú szegregáció feloldása, Szeghalom város számára a fenntartható városfejlődés alapja. Ennek tudatában a város messzemenőig figyelembe veszi a jövőben megvalósuló fejlesztéseinél, hogy azok nem okozhatják sem horizontálisan, sem területileg a szegregáció kialakulását, vagy erősödését. Az önkormányzat az általa működtetett intézményekkel, az egyházakkal és a városban és a városért dolgozó civil szervezetekkel együttműködik annak érdekében, hogy a településen az esélyegyenlőség és a szegregáció-mentesség a mindennapok részévé váljon. A megállapodás eredményeként **Integrációs kerekasztalt** hoz létre, amely meghatározott időközönként áttekinti a legrosszabb helyzetű családok, a szegregátumokban és a szegregációval veszélyeztetett területen élő lakosság helyzetét, megvizsgálja annak lehetőségét, hogy a rendelkezésére álló eszközök (pl. közfoglalkoztatás) elérik-e ezeket a családokat, és amennyiben nem, intézkedéseket javasol a városvezetésnek a helyzet javítására. A kerekasztal figyelemmel kíséri az esetleges diszkriminációs folyamatokat és összehangolt intézkedésekkel megszünteti azt.

Az anti-szegregációs beavatkozások egyes elemei megkülönböztethetők aszerint, hogy egyes intézkedések az infrastruktúra javítására vagy az emberek és közösségeik fejlesztésére irányulnak. Kijelenthető, hogy e két fajtabeavatkozás együttesen képes a legeredményesebb hatást elérni. Mindezek alapján a város által alkalmazott intézkedések is mind a két fejlesztési fókuszot tartalmazzák.

Az Újtelepen komplex, többféle szolgáltatás nyújtására alkalmas közösségi házat kívánunk építeni. Körülötte kulturált szórakozási lehetőségeknek helyet adó környezet kialakítására kerül sor: játszótér, mountain bike –kerékpárpálya, közösségi kondipark. Az épületben helyet kapó szolgáltatások:

- Biztos Kezdet Gyerekház
- Tanoda (Olyan foglalkozások lebonyolítására van szükség, melyek biztosítják a gyermekek felzárkózási esélyeinek növelését és a szabadidő értelmes eltöltését. A hátrányos helyzetű általános iskolás tanulók egyéni és csoportos fejlesztését, illetve a szabadidő hasznos eltöltését célzó tanoda létrehozása szükséges. A nem formális tanulásimódszerekre épülő kompetencia-fejlesztés elősegíti az iskolai sikerességet és erősíti a továbbtanulási motivációkat.)
- Ifjúsági információs és tanácsadó iroda, ifiklub. (Az információs pont mellett olyan közösségi tér, ahol alacsony küszöbű, ifjúságsegítő szolgáltatásokkal és erre épülő strukturált programokkal, foglalkozásokkal lehet segíteni az ifjúsági korosztályt.)
- Felnőttképzés (közmunaprogramokhoz kapcsolódó képzések, átképzések: pl. biomassa és komposztáló, kisgépkészítő, erdőgazdálkodó, alapképzettség képzés, konyhai kisegítő, számítógépes adatfeldolgozó, mezőgazdasági termékfeldolgozó-savanyító, település karbantartó, parkgondozó)

Egyéb, a közösségi házhoz nem kötődő, beavatkozások:

- Az óvodában heti egy alkalommal **Alapozó terápia** az 5. életévet betöltött gyermekek részére.
- (A terápia rendkívül alkalmas a képességek sokirányú fejlesztésére, esetleges képességbeli hiányosságok pótlására, illetve a megkészt beszédfejlődésű, valamint a különböző részfunkció zavaros (térirány zavaros, dyslexia, dysgráfia veszélyeztetett) gyermekek fejlesztésére. Nagyon jól alkalmazható továbbá figyelem- és magatartás zavaros gyermekek kezelésére is.)

- A devianciák kiszűrése, a megfelelő fejlődés és a sikeres felnőtté válás érdekében létre kell hozni egy **szakmaközi hálózatot**, amely a rendszeresen megtartott szakmai műhelyek keretében összehangoltabb, eredményesebb és hatékonyabb szolgáltatásokat tud biztosítani, a szükséges jelzőrendszer kialakításával. A hálózatban az alábbi szakterületek képviselői kerülnének meghívásra: közoktatási intézmények munkatársai, egészségügyi intézmények, szociális és családsegítő munkatársak, igazgatási és foglalkoztatási intézmények munkatársai.
- A hátrányos helyzetű gyermekek lemorzsolódásának megelőzése, az utcai devianciák, a fiatalkori bűnözővé válás elkerülése és a BTM nehézségekkel küzdő gyermekek problémáiban való segítségnyújtás biztosítása érdekében **Kortárs-segítők képzése**.
- A KLIK helyi tankerületével együttműködve segítjük az iskolai **drogprevenció**, a stressz prevenció és a családi életre nevelés témakörökből rendhagyó órák rendezését.
- **Civil fórum** létrehozásával, a civil szervezetek esélyegyenlőséget előmozdító tevékenységeik elősegítésével, az erre irányuló szemléletváltás érdekében képzés szervezése a településen működő civil szervezetek részére.
- **Nyári étkeztetés** a hátrányos helyzetű tanulók részére.
- A megfelelő színvonalú szociális munka biztosítása érdekében rendkívül fontos a **szociális területen dolgozók továbbképzése**. Új gyakorlatok, lehetőségek megismerésére és újfajta tevékenységek bevezetésére van szükség. Emellett rendkívül fontos, hogy a segítő szakemberek számára támogatást nyújtsunk a segítő munka során jelentkező testi, szellemi, érzelmi kimerülés megelőzése érdekében, a családsegítő munka fejlesztésében. **Szupervízió biztosítása**.
- A szegregátumokban élő érettségizett fiatalok részére **felnőttképzés** a szociális ágazatban. Szociális gondozó és ápoló, szociális asszisztens, ifjúságsegítő, idősgondozó képzettségek megszerzése
- Az alacsony státuszú lakosok foglalkoztatásának elősegítése érdekében az önkormányzat előnyben részesíti a beruházások során vállalkozásokat, akik alacsony státuszú lakosságból választanak munkavállalókat.
- A START Közmunkaprogram továbbfejlesztésével, kibővítésével a zöldségtermesztés fejlesztése és félkész termékek előállítása. A szociális és közétkeztetés és szociális étkeztetés ellátása zöldségekkel és feldolgozott termékekkel. Szociális szövetkezet létrehozása. A megtermelt és előállított termékek piacon történő árusítása. Helyi termékhez kapcsolódó marketing tevékenység.

17. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, horizontális intézkedései

Horizontális cél	Megvalósítást célzó intézkedés	Felelős	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
1. Esélyegyenlőség biztosítása	Integrációs kerekasztal létrehozása	Jegyző	Nem releváns	2015-
2. Oktatási integráció	Alapozó terápia	óvodavezető	EFOP	2016-
	Tanoda	Polgármester	EFOP	2016-
	Kortárs-segítők képzése	Szeghalom Kistérség Egységes Szociális és Gyermekjóléti Intézmény vezetője	EFOP	2016-
	Drogprevenció	Szeghalom Kistérség Egységes Szociális és Gyermekjóléti Intézmény vezetője	EFOP	2016-
3. Az alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása	Alacsony státuszú lakosokat foglalkoztató vállalkozások adókedvezményben részesítése	Polgármester	Saját forrás	2015-
	Alacsony státuszú lakosokat foglalkoztató vállalkozások előnyben részesítése önkormányzati beruházások esetén	Polgármester	Nem releváns	2015-
	Szociális szövetkezet létrehozásának megteremtése	Polgármester	Saját forrás, majd EFOP, vagy GINOP-forrás	2016-

Horizontális cél	Megvalósítást célzó intézkedés	Felelős	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
	Felnőttképzés biztosítása közmunka programban és a szociális szövetkezetben dolgozók részére	Polgármester	saját forrás	2016-
	Felnőttképzés biztosítása a szociális szövetkezet tevékenységeihez kapcsolódóan	Polgármester	saját forrás	2016-
4. A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	A korai fejlesztés érdekében Biztos Kezdet Gyerekház, vagy Biztos Kezdet jellegű szolgáltatás működtetése/biztosítása	Polgármester	EFOP	2016-
	Szakmaközi hálózat működtetése, szakmai műhelyek szervezése a jelzőrendszer sikeresebb működése érdekében	Jegyző	Nem releváns	2015-
	Szociális szakemberek továbbképzése	Szeghalom Kistérség Egységes Szociális és Gyermekjóléti Intézmény vezetője	EFOP	2017-
	Szociális szakemberek részére supervízió biztosítása	Szeghalom Kistérség Egységes Szociális és Gyermekjóléti Intézmény vezetője	saját forrás, EFOP	2016-
	Nyári étkeztetés	Szeghalom Kistérség Egységes Szociális és	EMMI	2016-

Horizontális cél	Megvalósítást célzó intézkedés	Felelős	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
		Gyermekjóléti Intézmény vezetője		
	Ifjúsági információs és tanácsadó iroda működtetése	Szeghalom Kistérség Egységes Szociális és Gyermekjóléti Intézmény vezetője	EFOP	2016-
	Ifjúságsegítő felnőttképzés a szegregátumban élők körében (2 fő)	Szeghalom Kistérség Egységes Szociális és Gyermekjóléti Intézmény vezetője	EFOP	2016-
	Civil Fórum folyamatos munkájának elősegítése, a civil szervezetek részére esélyegyenlőségi képzés és esélyegyenlőséget célzó projektek megvalósítása érdekében projekttervezési képzés biztosítása	polgármester	saját forrás	2015-
5. Közösségi terek biztosítása	A közösségi háznak helyet adó épület felépítése	Polgármester	TOP	2016
	A közösségi ház környezetében játszótér, mountain bike – kerékpárpálya, közösségi kondipark kialakítása	Polgármester	TOP	2016

5.3.1.3 Terület (szegregátum) specifikus anti-szegregációs intézkedések

A szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett terület megszüntetése nem lehetséges, a lakásállomány magas száma miatt. Alapvetően rehabilitációs programok alkalmazására van szükség, folyamatosan segítve az ott élők lakhatási és társadalmi mobilizációs törekvéseit.

A közműszolgáltatókkal együttműködve előre fizetős, kártyás mérőórák kihelyezését szükséges kezdeményezni azon családok esetében, ahol a közművek díjhátralék miatt lekötésre kerültek az ingatlanokról, illetve ahol ennek veszélye fenyeget.

A zöldfelületek folyamatos növelésével elő kell segíteni az élhetőbb lakókörnyezetet a szegregátumok területén. A pormentes út kialakítását tervezzük a hiányos területeken.

A közösségi ház fejlesztésével, új szolgáltatások bevezetésével és hosszú távú biztosításával a társadalmi integrációt segítjük. Az ingatlan építéskor megújuló energiák hasznosításával kell tervezni, hogy a későbbiekben a fenntartás költségeit csökkentsük.

18. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései

Szegregátumsorszáma	Konkrét intézkedés/ beavatkozás	Érintett terület specifikus cél	Felelős partner	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
1., 2., 3., 5.	Közösségi ház építése, környezetében játszótér kialakítása	szegregáció oldása	szociális intézmény vezetője	TOP 2.1	2016
1., 3., 4., 5.	Pormentes út biztosítása	Lakókörnyezet rehabilitációja	Polgármester	saját forrás	2016-
1., 2., 3., 5.	Zöldfelületek növelése	Lakókörnyezet rehabilitációja	Polgármester	TOP 2.1	2016-
1., 2., 3., 4., 5.	Kártyás mérőórák elhelyezése	Az elvárható életminőséghez szükséges feltételek elősegítése	szociális intézmény vezetője	Szolgáltató költsége	2015-

5.3.1.4 Az anti-szegregációs beavatkozások ütemezése

19. táblázat: Az anti-szegregációs terv intézkedéseinek ütemezése

Intézkedés	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Integrációs kerekasztal létrehozása	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Alapozó terápia		X	X	X	X	X	X	X	X
Tanoda		X	X	X	X	X	X	X	X
Kortárs-segítők képzése		X	X	X	X	X	X	X	X
Drogprevenció		X	X	X	X	X	X	X	X
Alacsony státuszú lakosokat foglalkoztató vállalkozások adókedvezményben részesítése	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Alacsony státuszú lakosokat foglalkoztató vállalkozások előnyben részesítése önkormányzati beruházások esetén	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Szociális szövetkezet létrehozásának megteremtése		X	X	X	X	X	X	X	X
Felnőttképzés biztosítása közmunka programban és a szociális szövetkezetben dolgozók részére		X	X	X	X	X	X	X	X
Felnőttképzés biztosítása a szociális szövetkezet tevékenységeihez kapcsolódóan		X	X	X	X	X	X	X	X
A korai fejlesztés érdekében Biztos Kezdet Gyerekház, vagy Biztos Kezdet jellegű szolgáltatás működtetése/biztosítása		X	X	X	X	X	X	X	X
Szakmaközi hálózat működtetése, szakmai műhelyek szervezése a jelzőrendszer sikeresebb működése érdekében	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Szociális szakemberek továbbképzése			X	X	X	X	X	X	X
Szociális szakemberek részére szupervízió biztosítása		X	X	X	X	X	X	X	X

Intézkedés	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nyári étkeztetés		X	X	X	X	X	X	X	X
Ifjúsági információs és tanácsadó iroda működtetése		X	X	X	X	X	X	X	X
Ifjúságsegítő felnőttképzés a szegregátumban élők körében (2 fő)		X	X	X	X	X	X	X	X
Civil Fórum folyamatos munkájának elősegítése, a civil szervezetek részére esélyegyenlőségi képzés és esélyegyenlőséget célzó projektek megvalósítása érdekében projekttervezési képzés biztosítása	X	X	X	X	X	X	X	X	X
A közösségi háznak helyet adó épület felépítése		X							
A közösségi ház környezetében játszótér, mountain bike –kerékpárpálya, közösségi kondipark kialakítása		X							
Pormentes út biztosítása		X	X	X	X	X	X	X	X
Zöldfelületek növelése		X	X	X	X	X	X	X	X
Kártyás mérőórák elhelyezése	X	X	X	X	X	X	X	X	X

5.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

A projektfejlesztés során általánosan tartózkodni kell attól, hogy bármilyen beavatkozás esélyegyenlőtlenséghez, diszkriminációhoz, szegregációhoz, vagy ezek konzerválódásához járuljon hozzá. A projektfejlesztés dokumentumainak, a település stratégiai dokumentumainak és a település helyi rendeleteinek elkészítésekor ugyanezen elvek kell, hogy érvényre jussanak.

A projektfejlesztés során elemi érdekünk a tervezett tevékenységek társadalmi elfogadottsága. Mind az előkészítés, mind a megvalósítás során biztosítjuk a társadalmi párbeszéd lehetséges formáit.

Célirányos kampányt tervezünk minden fejlesztés, program, a település életét befolyásoló esemény, illetve a településen megjelenő szolgáltatás, esemény széles körű megismertetésére, a hátrányos helyzetű csoportok tájékoztatására.

A város fejlődése érdekében tervezett beavatkozások és fejlesztések nem járulnak hozzá a szegregációhoz.

5.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A szegregációt okozó folyamatok háttérben különböző okok húzódnak meg, közülük a legfontosabb az alacsony iskolai végzettségből következő munkanélküliség, a kizárólagosan a legolcsóbb és egyben legrosszabb minőségű lakhatáshoz történő hozzáférés lehetősége, az eladósodás és ennek következtében a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés szűkülése.

A legtöbb önkormányzat gazdálkodása feszített, sokszor az alapvető fejlesztésekre sem jut forrás. A településen élő legszegényebb családok támogatását ennek ellenére fel kell vállalnia az önkormányzatnak annak érdekében, hogy helyzetük javuljon, körük ne bővüljön. A rossz szociális helyzetben lévő családokon leginkább az segít, ha tagjai munkához jutnak, ez az alapfeltétele a család jobb helyzetbe kerülésének. A lakhatási programok megvalósításánál elsődleges szempont megakadályozni, hogy a legszegényebbek egy tömbbe lakjanak, mivel ez gettósodási folyamatot indít el. Szegregálódási folyamatokat indíthat el, ha egy városrész leromlása elindul, az önkormányzat felelőssége, hogy ha ezt észleli, gyorsan reagáljon. Az önkormányzatban, ha valóban kialakul a tulajdonosi szemlélet, mindent el fog követni, hogy a leromló területek további pusztulását megállítsa. Ennek egyik eszköze lehet a hiányzó közszolgáltatások elérhetővé tétele, akár azok átszervezésével.

A fentebb jelzett problémák és lehetséges megoldások – az integrált oktatás kivételével – forrásigényesek, ezért az önkormányzatnak törekednie kell arra, hogy megtalálja azokat a külső, leginkább pályázati forrásokat, amelyek segítségével a település legrosszabb helyzetben lévő családjait tudja támogatni.

A szegregátumok létrejötte részben spontán folyamat eredménye. A jelenlegi városfejlesztési elképzelések szerint nem ismert olyan beavatkozás, amely a területeken az ingatlanok nagyszámú bontását követelné meg, ezzel esetlegesen hozzájárulva újabb szegregátumok létrejöttéhez. A településen más ágazatot érintő szegregációs mechanizmusok nem ismertek.

5.3.4 Az Anti-szegregációs Program megvalósításának nyomon követése – monitoring

Az önkormányzat Integrációs kerekasztalt hoz létre. A Kerekasztal tagjai közé meghívja a program megvalósításába bevont (szociális, köznevelési) intézmények vezetőit, az egyházak képviselőit, illetve a releváns civil szervezeteket. A Kerekasztal látja el a Programban leírt tervezett intézkedések monitoringját is.

A Kerekasztal folyamatosan nyomon követi a projektek megvalósítását, gondoskodik az érintettek véleményének kikéréséről, alternatív javaslatok felvetéséről, a megvalósult intézkedésekkel kapcsolatos elégedettség méréséről. A feladatok teljesítéséről, a fejlesztések állásáról az egyes intézkedések felelősei félévente beszámolnak a képviselőtestületnek. A Kerekasztal monitoring munkája kiterjed az egyes intézkedések relevanciájának vizsgálatára is.

Szeghalom Város Önkormányzata a fennhatósága alatt álló valamennyi terület egészére nézve kötelezettséget vállal az Anti-szegregációs Intézkedési Tervben foglaltak érvényesítésére. A fennhatósága, felügyelete alá tartozó szervek és intézmények tekintetében kötelezővé teszi, hogy döntéseik, tevékenységük során a kialakult területi és/vagy etnikai szegregációs folyamatok megfordítására kell, törekedjenek, azok a szegregációt semmilyen formában nem segíthetik elő.

6 A stratégia külső és belső összefüggései

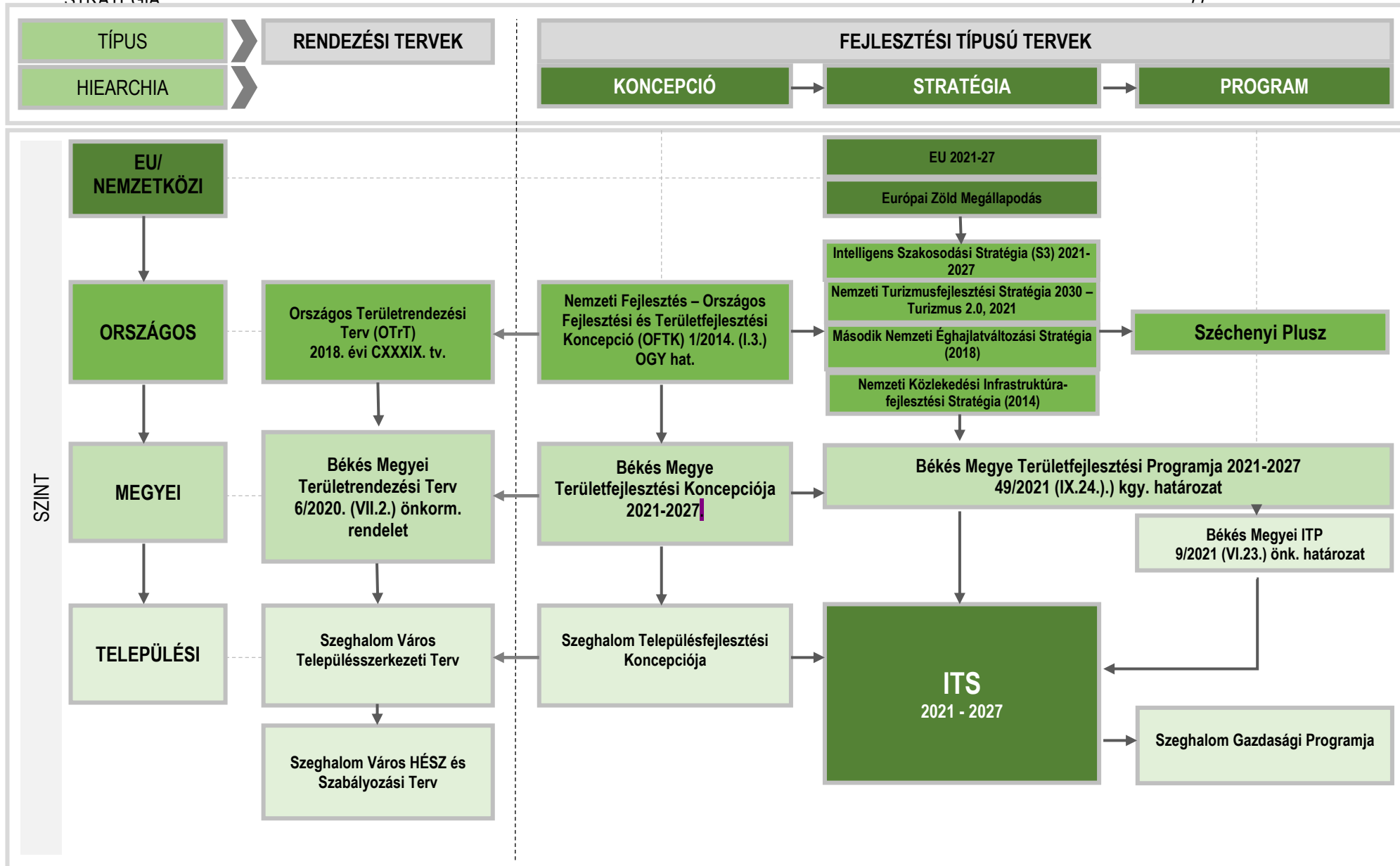
6.1 Külső összefüggések

A terület és településfejlesztési, valamint rendezési eszközök, továbbá az ágazati fejlesztési dokumentumok különböző típusait, szintjeit és hierarchiáját, egymással való kapcsolatrendszerét, illetve az ITS-nek ebben a tervrendszerben elfoglalt helyét az alábbi ábra mutatja be.

A rendszerben minden alacsonyabb szintű terv célrendszerét a felette lévő, magasabb szintű terv(ek) célrendszerének figyelembe vételével, ahhoz illeszkedve alakítja. Az alacsonyabb szintű tervek egyre részletesebben dolgozzák ki a kitűzött célokhoz vezető konkrét megoldásokat.

Jelen ITS készítéséhez kapcsolódóan kidolgozásra került Megalapozó vizsgálat részletesebben is vizsgálja az ITS illeszkedése szempontjából releváns terület és településfejlesztési, valamint rendezési dokumentumokat. Az ITS célrendszere a megalapozó vizsgálatban rögzített információkra építve, azokra alapozva került kidolgozásra. Információkra építve, azokra alapozva került kidolgozásra.

6.1.1 Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseire

Az EU 2021-2027 közötti kohéziós politikájának prioritásai az alábbiak:

- **Intelligensebb Európa:** az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül
- **Zöldebb, karbonmentes Európa:** a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelemben való befektetéssel
- **Jobban összekapcsolódó Európa:** a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal
- **Szociálisabb Európa:** a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával
- **A polgáraihoz közelebb álló Európa:** a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Európai Unió-szerte való támogatása révén.

Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedését az EU fejlesztési prioritásokhoz a következő táblázat mutatja be.

20. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az EU fejlesztési prioritásokhoz

ITS Tematikus célok	Kapcsolódó EU fejlesztési prioritások
T1. Humán- és közösségi infrastruktúra a lakosság szolgálatában	<ul style="list-style-type: none"> • Szociálisabb Európa: • A polgáraihoz közelebb álló Európa
T2. A „Sárrét fővárosának” méltó, a klímaváltozás hatásainak ellenálló települési környezete	<ul style="list-style-type: none"> • A polgáraihoz közelebb álló Európa
T3. Fenntartható közlekedési infrastruktúra	<ul style="list-style-type: none"> • Jobban összekapcsolódó Európa
T4. Integráló, szolidáris város	<ul style="list-style-type: none"> • Szociálisabb Európa
T5. Vállalkozásbarát gazdasági környezet	<ul style="list-style-type: none"> • Intelligensebb Európa
T6. Sokszínű, környezetorientált turizmus	<ul style="list-style-type: none"> • Intelligensebb Európa • Zöldebb, karbonmentes Európa
T7. Hatékony, környezetbarát, megújuló energiát hasznosító energetikai rendszerek	<ul style="list-style-type: none"> • Zöldebb, karbonmentes Európa

6.1.2 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz

OFTK-hoz
illeszkedés

A 2014. januárban (1/2014 (I.3) OGY. határozattal elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg.

Az OFTK kiemelten kezeli a vidéki térségek, települések sajátos vidéki értékeit megőrző, azokra építő fejlesztését, felzárkóztatását, beleértve a társadalmi, közösségi, gazdasági és infrastrukturális fejlesztéseket. Kulcsfontosságúnak tartja, hogy a vidéki települések népségmegtartó képessége erősödjék. Az agrár- és élelmiszergazdaságon túl a vidéki térségek jövője szempontjából kulcsfontosságú a vidéki foglalkoztatást biztosító további gazdasági ágazatok fejlesztése, a gazdasági diverzifikáció, a helyi gazdaság megerősítése. Ezen célokhoz az ITS célrendszere is erőteljes kapcsolódást mutat.

A leszakadó és szerkezetátalakítási problémákkal küzdő térségek felzárkóztatását célzó fejlesztéspolitikai témában Szeghalom szintén érintett, amelyekhez az ITS célkitűzései kapcsolódnak.

- Leghátrányosabb helyzetű kistérség

Az OFTK-ban megjelenő *egyres nagytérségek megújulását biztosító fejlesztések* között Szeghalom több fejlesztéspolitikai témában érintett, ezek közül ITS-ének célkitűzései a következőkhöz járulnak hozzá aktívan:

- Vidéki térségek
- Helyi, térségi vidékfejlesztési együttműködések

Az ITS tematikus céljainak és az OFTK szakpolitikai és területi céljainak összhangját az alábbi táblázat részletesen is mutatja be.

21. táblázat: Az ITS illeszkedése az OFTK szakpolitikai és területi célkitűzéseivel

ITS Tematikus célok	Szakpolitikai célok							Területi célok					
	Versenyképes, innovatív gazdaság	Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése	Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom	Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme	Az ország makro-regionális szerepének erősítése	A többközpontú térszerkezetet biztosító városahlózat	Vidéki térségek népességellátó képességének növelése	Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	Területi különbségek csökkentése, térségi feizárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése	Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása
T1. Humán- és közösségi infrastruktúra a lakosság szolgálatában													
T2. A „Sárrét fővárosának” méltó, a klímaváltozás hatásainak ellenálló települési környezete													
T3. Fenntartható közlekedési infrastruktúra													
T4. Integráló, szolidáris város													
T5. Vállalkozásbarát gazdasági környezet													

ITS Tematikus célok		Szakpolitikai célok						Területi célok						
		Versenyképes, innovatív gazdaság	Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése	Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	Kreatív tudástársadalom, piacépes készségek, K+F+I	Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom	Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme	Az ország makro-regionális szerepének erősítése	A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése	Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése	Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása
T6. Sokszínű, környezetorientált turizmus														
T7. Hatékony, környezetbarát, megújuló energiát hasznosító energetikai rendszerek														
	Erős koherencia													
	Közepes koherencia													
	Gyenge koherencia													

6.1.3 Illeszkedés Békés megye Területfejlesztési dokumentumaihoz

Békés megye jelenleg hatályos területfejlesztési dokumentumait a 2021-2027-es támogatási időszakra való felkészülés jegyében 2021. első félévében fogadták el.

A három egymásra épülő tervezési dokumentum (Békés Megye Területfejlesztési Konceptiója, Békés Megye Területfejlesztési Programja és Békés Megyei Integrált Területfejlesztési Programja) közül utóbbit 9/2021.(VI.23.)KGY. számú határozatával fogadta el a megyei önkormányzat.

Békés megye jövőképe: „Békés megye agrárhagyományainak megőrzése mellett a kiegyensúlyozott térségfejlesztésre alapozó, a helyben élők számára magas színvonalú életkörülményeket biztosító, nemzetközileg is versenyképes mintatársaság.” A Szeghalom által kitűzött közép- és hosszútávú célok hasonló jövőképet kívánnak elérni városi szinten, ezáltal az ITS mind célkitűzésiben, mind a tervezett fejlesztések tekintetében hozzájárul a megyei jövőkép eléréséhez.

A következő táblázat az ITS és a megyei területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok illeszkedését mutatja be:

22. táblázat: Az ITS illeszkedése Békés megye Területfejlesztési Konceptiójának stratégiai céljaihoz

ITS Tematikus célok	Megyei Területfejlesztési Konceptió Stratégiai célok			
	Fenntartható, a megye jövője delemtermelő képességét javító horizontális gazdaságfejlesztés	A környezeti infrastruktúraátfogó, területileg kiegyensúlyozott fejlesztése	A minőségi szolgáltatások elérhetőségének fejlesztése	Társadalmi- és gazdaságikohézió erősítése a komplex programmal fejlesztendő járásokban (KLH) ²
T1. Humán- és közösségi infrastruktúra a lakosság szolgálatában				
T2. A „Sárrét fővárosának” méltó, a klímaváltozás hatásainak ellenálló települési környezete				
T3. Fenntartható közlekedési infrastruktúra				
T4. Integráló, szolidáris város				

²A Szeghalmi járás nem tartozik a komplex programmal fejlesztendő járások közé, azonban – amint azt a megyei koncepció is kiemeli – fejlesztendő járásként megjelölik a jogszabályok

ITS Tematikus célok		Megyei Területfejlesztési Koncepció Stratégiai célok			
		Fenntartható, a megyeijövedelemtermelő képességét javító horizontális gazdaságfejlesztés	A környezeti infrastruktúraátfogó, területileg kiegyensúlyozott fejlesztése	A minőségi szolgáltatás okelérhetőségének fejlesztése	Társadalmi- és gazdaságikohézió erősítése a komplex programmal fejlesztendő járásokban (KLH) ²
T5. Vállalkozásbarát gazdasági környezet					
T6. Sokszínű, környezetorientált turizmus					
T7. Hatékony, környezetbarát, megújuló energiát hasznosító energetikai rendszerek					
	Erős koherencia				
	Közepes koherencia				
	Gyenge koherencia				

A fenti táblázatból jól látható, hogy a megyei területfejlesztési koncepció mind a négy stratégiai célja, megjelenik Szeghalom város ITS-ének tematikus céljaiban.

Békés megye
Területfejlesztési
Program

A Békés megye Területfejlesztési Programja által meghatározott prioritások a fent bemutatott megyei Területfejlesztési Koncepcióban megfogalmazott célok eléréséhez járulnak hozzá. Az öt, az Európai Unió által a 2021-2027-es támogatási időszakra felvázolt fejlesztési prioritással összhangban lévő prioritáshoz az ITS tematikus céljai az alábbiak szerint kapcsolódnak:

23. táblázat: Az ITS illeszkedése Békés megye Területfejlesztési Programjának gazdaságfejlesztési és ágazati fejlesztési programjaihoz

ITS Tematikus célok	Békés megye Területfejlesztési Programjának fejlesztési programjai				
	Üzleti környezet fejlesztése, a vállalkozások versenyképességének javítása érdekében	Helyi adottságokra alapozott turisztikai fejlesztések	Környezeti és közlekedési infrastruktúra fejlesztése a térségikohézió erősítése érdekében	Szolgáltatások fejlesztése a helyi közösségek életminőségének javítása érdekében	KLH-s járások komplex programjainak megvalósítása (nem releváns Szeghalom esetében)
T1. Humán- és közösségi infrastruktúra a lakosság szolgálatában					
T2. A „Sárrét fővárosának” méltó, a klímaváltozás hatásainak ellenálló települési környezete					
T3. Fenntartható közlekedési infrastruktúra					
T4. Integráló, szolidáris város					
T5. Vállalkozásbarát gazdasági környezet					
T6. Sokszínű, környezetorientált turizmus					
T7. Hatékony, környezetbarát, megújuló energiát hasznosító energetikai rendszerek					

6.1.4 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat

6.1.4.1 Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz

Az ITS és a településrendezési tervek közötti összhangot elsősorban az alapozza meg, hogy a tervdokumentumok tervhierarchiájának köszönhetően az ITS-nek, mint stratégiai dokumentumnak és a települési szintű rendezési eszközöknek – településszerkezeti terv, települési szabályozási terv és helyi építési szabályzat - illeszkedniük szükséges a Településfejlesztési Konceptióhoz (továbbiakban: TFK). Szeghalom Város Önkormányzata 118/1999.(VIII. 20.) sz. határozatával hagyta jóvá a településfejlesztési koncepciót (TFK), majd annak jelenleg hatályos módosítását 67/2008 (V.9.) Ökt sz. határozatával fogadta el. Tekintettel arra, hogy a dokumentum készítése óta igen hosszú idő telt el, az ITS aktualizált célrendszere kapcsán szükségessé válhat a TFK későbbi módosítása.

Szeghalom Településszerkezeti Tervét 2010-ben, 46/2010. (V.31.) ökt.sz. határozatával fogadta el a szeghalmi Önkormányzat Képviselő-testülete, a Helyi Építési Szabályzatot (HÉSz) és annak mellékleteként a Szabályozási Tervet 7/2010. (VI.1.) számú rendeletével alkotta meg a Város Önkormányzata. A településrendezési eszközök komplex felülvizsgálatára azóta nem került sor. A településszerkezeti terv felülvizsgálata jelen stratégia készítésével párhuzamosan zajlik le, így a felülvizsgált dokumentumok közötti összhang biztosítható, az ITS-ben tervezett fejlesztéseket a módosított településrendezési eszközök figyelembe veszik.

Az Integrált Területfejlesztési Stratégia megvalósítása során, a részletek tisztázása közben előfordulhat, hogy szükséges vizsgálni az összhangot a fejlesztési elképzelések és a rendezési tervek között és ennek eredményeként a Tervet módosítani kell.

Az országos és megyei területrendezési terv Szeghalom városára vonatkozó megállapításait, a Megalapozó munkarész tartalmazza.

6.1.4.2 Illeszkedés az önkormányzat gazdasági programjához

Szeghalom Város Önkormányzat Gazdasági Programját a 2011. évi CLXXXIX. tv. 116 §-ban foglalt elvárások szerint készítette el 2020-ban a 2020-2025 közötti időszakra vonatkozóan.

A Gazdasági Program meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek az önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok figyelembe vételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását célozzák.

A Gazdasági Program meghatározza a település fejlesztésének alapelveit, majd ezen alapelvek mentén mutatja be az egyes szakterületek legfőbb teendőit. Az ITS tematikus céljaiban a Gazdasági Program alapelvei az alábbiak szerint jelennek meg:

- térségi kapcsolatok erősítése –T1: Humán- és közösségi infrastruktúra a lakosság szolgálatában, T3: Fenntartható közlekedési infrastruktúra
- munkahelyteremtés - T5: Vállalkozásbarát gazdasági környezet
- építészeti arculat, meglévő építészeti értékek megőrzése - T2: A „Sárrét fővárosának” méltó, a klímaváltozás hatásainak ellenálló települési környezete
- intézményrendszer fejlesztése, szolgáltatási színvonal emelése - T1: Humán- és közösségi infrastruktúra a lakosság szolgálatában
- turizmus fejlesztése - T6: Sokszínű, környezetorientált turizmus

- népesség-megtartó erő növelése - T4: Integráló, szolidáris város, T1: Humán- és közösségi infrastruktúra a lakosság szolgálatában, T2: A „Sárrét fővárosának” méltó, a klímaváltozás hatásainak ellenálló települési környezete
- természeti környezet fejlesztése - T2: A „Sárrét fővárosának” méltó, a klímaváltozás hatásainak ellenálló települési környezete, T6: Sokszínű, környezetorientált turizmus

A Gazdasági Programban megfogalmazott, konkrét fejlesztési területekhez kapcsolódó elképzelések közül azok, amelyeknek megvalósítása nem kezdődött meg a készítése óta eltelt időszakban, projektek formájában megjelennek az ITS-ben is

6.1.4.3 A települési környezetvédelmi programmal való összhang

A város 2002-ben elkészítette a Környezetvédelmi Programját. A dokumentum bemutatja a településen a természeti környezeti és a települési és épített környezeti elemek állapotát. A részletes helyzetfeltárára építve, a település környezeti problémáit feltárja és leírja az elérendő környezeti célokat. Nem utolsósorban a fejlesztési célok elérése érdekében, megoldási javaslatokat fogalmaz meg a környezetminőség javítása érdekében.

- Szeghalom rendelkezik kiemelkedő természeti, környezeti értékekkel, melyek megóvása és az ebben rejlő potenciálok kihasználása a város egyik legfontosabb elérendő célja. Ennek következtében az ITS kiemelt figyelmet fordít erre a tématerületre, így a célrendszer T2-es számú „A „Sárrét fővárosának” méltó, a klímaváltozás hatásainak ellenálló települési környezete” tematikus céljában hangsúlyos szerepet kap a meglévő értékes természeti környezet megóvása, fejlesztése. A város természeti környezetének megőrzése, javítása a lakosok testi-lelki egészségének alapfeltétele. A T2. tematikus cél magában foglalja az olyan környezet kialakítását, ahol a lakosok jól érzik magukat.
- Részben környezetvédelmi célokat szolgál a T3. „Fenntartható közlekedési infrastruktúra” tematikus cél is. Ennek megvalósulását szolgálják a településen belüli útfejlesztések, szilárd burkolatú utak arányának növelése, a kerékpárút fejlesztések és a közműfejlesztési beavatkozások is.
- A T7. „Hatékony, környezetbarát, megújuló energiát hasznosító energetikai rendszerek” cél fontos eleme a környezet védelme, fenntarthatósága, az energiagazdálkodás kérdése, a környezetkímélőbb energiaforrásra való átállás.

6.1.4.4 Szeghalom Város Klímastratégiájával való összhang

A 2020-ban elfogadott Klímastratégia bemutatja a készítésekor aktuális ITS tematikus céljaihoz való kapcsolódást. Mivel az ITS tematikus céljai alapvetően változatlanok maradtak, azok illeszkedése a Klímastratégiához biztosított. Az ITS felülvizsgálatkor a tematikus célok módosítása a klímaváltozás szempontjainak hangsúlyosabbá tételének igényével történt.

A Klímastratégia számszerűsített mitigációs célkitűzése az ÜHG kibocsátás mérséklésére vonatkozik, 2030-ra a 2016-os érték 15%-kal való csökkentését írja elő.

Ennek fő eszközeiként a középületek energiahatékonyságának növelését, a megújuló energiaforrások további terjesztését, az innovatívabb ipari vállalkozások kisebb energiafelhasználását, valamint a közlekedésben a közösségi közlekedés, valamint a kerékpáros közlekedés fejlődését jelöli meg az elektromos hajtású járművek elterjedése mellett. Ezen területek fejlesztése megjelenik az ITS-ben a tematikus célok, illetve a konkrét fejlesztések szintjén is.

6.2 Belső összefüggések

6.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja, hogy bemutassa, hogy a stratégiában meghatározott célok teljesülése hogyan és milyen mértékben segíti elő a helyzetfeltáró fejezetekben meghatározott városi és városrészi problémák mérséklődését, illetve hogy a célok milyen mértékben építenek a különböző területi szinteken definiált adottságokra. Az alábbi táblázatokban összefoglalva azonosítottuk a tematikus és területi célok, valamint a problémák és adottságok közötti összefüggéseket, erősségét egy 0-3 skálán, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

A fejezet alapjául a megalapozó vizsgálat 3. fejezete szolgál.

24. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai

Városi szintű problémák	Városi szintű középtávú tematikus célok							A kapcsolódások összesített erőssége
	T1: Humán- és közösségi infrastruktúra a lakosság szolgálatában	T2: A „Sárrét fővárosának” méltó, a klímaváltozás hatásainak ellenálló települési környezete	T3: Fenntartható közlekedési infrastruktúra	T4: Integráló, szolidáris város	T5: Vállalkozásbarát gazdasági környezet	T6: Sokszínű, környezetorientált turizmus	T7: Hatékony, környezetbarát, megújuló energiát hasznosító energetikai rendszerek	
A város népessége növekvő ütemben csökken	2	2	1	2	3	2	1	13
A népesség öregedése	2	1	0	2	2	2	0	9
Az országos átlagnál kedvezőtlenebb munkanélküliségi mutatók	2	1	2	1	3	3	0	12
Szórakozási lehetőségek és aktív kikapcsolódási lehetőségeinek hiányosságai.	3	1	0	1	0	2	0	7
Oktatási-nevelési intézmények csökkenő kapacitáskihasználtsága	3	1	1	1	0	0	1	7

Városi szintű problémák	Városi szintű középtávú tematikus célok							
	T1: Humán- és közösségi infrastruktúra a lakosság szolgálatában	T2: A „Sárrét fővárosának” méltó, a klímaváltozás hatásainak ellenálló települési környezete	T3: Fenntartható közlekedési infrastruktúra	T4: Integráló, szolidáris város	T5: Vállalkozásbarát gazdasági környezet	T6: Sokszínű, környezetorientált turizmus	T7: Hatékony, környezetbarát, megújuló energiát hasznosító energetikai rendszerek	A kapcsolódások összesített erőssége
Intézményrendszer hiányosságai (pl. tanuszoda)	3	1	0	1	0	1	0	6
A kereskedelmi és egyéb szolgáltatások háttér-infrastruktúrája néha elégtelen színvonalú	1	1	1	0	2	2	1	8
Mezőgazdasági profilú vállalkozások száma a megyében az egyik legalacsonyabb	1	1	2	1	3	0	0	8
Jelentős a kihasználatlan turisztikai potenciál	2	3	2	0	0	3	0	10
A zöldfelületi ellátottság és a zöldfelületek minősége a	1	3	0	1	0	2	0	7

Városi szintű problémák	Városi szintű középtávú tematikus célok							
	T1: Humán- és közösségi infrastruktúra a lakosság szolgálatában	T2: A „Sárrét fővárosának” méltó, a klímaváltozás hatásainak ellenálló települési környezete	T3: Fenntartható közlekedési infrastruktúra	T4: Integráló, szolidáris város	T5: Vállalkozásbarát gazdasági környezet	T6: Sokszínű, környezetorientált turizmus	T7: Hatékony, környezetbarát, megújuló energiát hasznosító energetikai rendszerek	A kapcsolódások összesített erőssége
településközponttól távolodva erősen romlik								
Vonzása csak a közvetlenül szomszédos településeken jelentős	3	2	3	1	3	3	0	15
Átmenő forgalom kedvezőtlen környezeti, városszerkezeti hatása, túl erős szerkezeti cezúrák a struktúrában	0	1	3	0	2	2	0	8
Településszerkezetiileg leszakadt lakóterületek (Újtelep)	1	2	2	1	1	0	0	7
Kedvezőtlen közúti és vasúti elérhetőség	0	0	3	0	1	2	0	6

Városi szintű problémák	Városi szintű középtávú tematikus célok							
	T1: Humán- és közösségi infrastruktúra a lakosság szolgálatában	T2: A „Sárrét fővárosának” méltó, a klímaváltozás hatásainak ellenálló települési környezete	T3: Fenntartható közlekedési infrastruktúra	T4: Integráló, szolidáris város	T5: Vállalkozásbarát gazdasági környezet	T6: Sokszínű, környezetorientált turizmus	T7: Hatékony, környezetbarát, megújuló energiát hasznosító energetikai rendszerek	A kapcsolódások összesített erőssége
Örökségi emlékek egy részének rossz állapota	2	3	0	1	0	3	0	9
Településkép sérült az 1970-80-as években, diszharmonikus város- és utcaképek.	1	3	0	1	0	3	1	9
Belvíz- és csapadékvíz-elvezető rendszer rekonstrukcióra szorul	1	3	0	0	1	0	0	5
Megújuló energia potenciál alacsony kihasználtsága	2	1	0	1	3	0	3	9
Épületek egy része nem energia hatékony	2	1	0	1	1	0	3	8

Városi szintű problémák	Városi szintű középtávú tematikus célok							A kapcsolódások összesített erőssége
	T1: Humán- és közösségi infrastruktúra a lakosság szolgálatában	T2: A „Sárrét fővárosának” méltó, a klímaváltozás hatásainak ellenálló települési környezete	T3: Fenntartható közlekedési infrastruktúra	T4: Integráló, szolidáris város	T5: Vállalkozásbarát gazdasági környezet	T6: Sokszínű, környezetorientált turizmus	T7: Hatékony, környezetbarát, megújuló energiát hasznosító energetikai rendszerek	
Társadalmilag leszakadó, szegregálódó területek.	2	1	1	3	2	1	0	10
A kapcsolódások összesített erőssége	34	32	22	19	27	31	10	

Ahogy a fenti összefoglaló táblából látszik, a város legfontosabb problémái közül az ITS célrendszere legerősebben a térségi szerep megerősítését (vonzáskörzet erősítése) a népességfogyás mérséklését, foglalkoztatási viszonyok javítását célozza közvetlen és közvetett módon, több tematikus célon keresztül: a foglalkoztatási, megélhetési lehetőségek biztosítása és javítása mellett, az élhető lakókörnyezeti feltételek megteremtésével, a városban elérhető szolgáltatási és programlehetőségek bővítésével. Ezen túl hangsúlyos a még kihasználatlan turisztikai potenciál fokozottabb hasznosítása és bevonása a város gazdasági életébe. A célok között a problémák mérséklése szempontjából egyaránt fontos a minőségi települési környezet, az idegenforgalmi vonzerő növelése, az intézményi, szolgáltatási szerepkör erősítése, a gazdaságfejlesztés.

25. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és adottságok kapcsolatai

Városi szintű adottságok	Városi szintű középtávú tematikus célok							A kapcsolódások összesített erőssége
	T1: Humán- és közösségi infrastruktúra a lakosság szolgálatában	T2: A „Sárrét fővárosának” méltó, a klímaváltozás hatásainak ellenálló települési környezete	T3: Fenntartható közlekedési infrastruktúra	T4: Integráló, szolidáris város	T5: Vállalkozásbarát gazdasági környezet	T6: Sokszínű, környezetorientált turizmus	T7: Hatékony, környezetbarát, megújuló energiát hasznosító energetikai rendszerek	
Nagyszámú szabad (aktív korú) munkaerő	1	1	1	1	3	3	0	9
Békés megyei átlagnál magasabb foglalkoztatottság	2	1	1	1	3	0	0	8
Aktív civil szervezetek	2	1	1	2	0	1	1	8
Kialakult intézményközpont a centrumban. Erős térségi, járásszékhelyi szerepkör.	3	3	1	1	2	2	1	13
Vizek, folyók jelenléte, természeti értékek	1	3	1	1	0	3	0	9

Városi szintű adottságok	Városi szintű középtávú tematikus célok							A kapcsolódások összesített erőssége
	T1: Humán- és közösségi infrastruktúra a lakosság szolgálatában	T2: A „Sárrét fővárosának” méltó, a klímaváltozás hatásainak ellenálló települési környezete	T3: Fenntartható közlekedési infrastruktúra	T4: Integráló, szolidáris város	T5: Vállalkozásbarát gazdasági környezet	T6: Sokszínű, környezetorientált turizmus	T7: Hatékony, környezetbarát, megújuló energiát hasznosító energetikai rendszerek	
Értékes épített örökségi emlékek viszonylag nagy számban	1	3	1	2	0	3	0	10
Iparterületi bővítések lehetősége adott már meglévő, működő területekhez kapcsolódóan.	1	1	2	1	3	0	1	9
Környezet általános állapota kielégítő.	1	3	1	2	1	3	1	12
Megújuló energia potenciál.	1	2	0	1	2	1	3	10
A kapcsolódások összesített erőssége	12	18	9	12	14	16	7	

A fenti táblázatból jól látható, hogy Szeghalom városa számos olyan adottsággal, erősséggel bír, amelyre alapozhat a következő 7-8 év fejlesztései során. Az adottságok sokrétűek, a város természeti és kulturális értékeire, környezeti állapotára, településszerkezeti adottságaira egyaránt kiterjednek. Közülük kiemelhetők a korábbi évek tudatos városközponti fejlesztéseinek eredményei (markáns intézményi szerep), melyek lendületet adhatnak a következő időszakra vonatkozóan, a megkezdett lépések tudatos folytatása érdekében. Az adottságok közül jelentősek még a természeti és épített környezet értékei.

A pontszámok összegzéséből látható, hogy a helyi adottságokra a város legerősebben, a települési környezet fejlesztése, gazdaságfejlesztés, valamint turizmusfejlesztés és az intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése kapcsán támaszkodhat. Turizmus és gazdaságfejlesztés vonatkozásában az adottságok számossága jól jelzi a város számára rendelkezésre álló, még kihasználatlan vagy a kínált lehetőségekhez képest jelenleg alacsonyabb szinten hasznosított erőforrásokat, helyi adottságokat.

26. táblázat: A városrészi szintű területi célok és problémák kapcsolatai

1. városrész – Északi városrész	
Városrészi szintű kiemelt problémák	Városrészi cél: V1. A fejlettségben mutatkozó lemaradás mérséklése, a térbeli és társadalmi integráció
Lakosság kedvezőtlen iskolázottsági, szociális mutatói.	3
Társadalmilag leszakadó, szegregációval veszélyeztetett településrészek.	3
Alacsony komfortfokozatú lakások magas arányszáma.	2
Átmenő forgalom kedvezőtlen környezeti hatásai.	1
Ipari, lakóterületi bővítési területek egy része kihasználatlan.	3
Elégtelen zöldfelület-ellátottság.	2
Településszerkezeti izolált, telepszerű városrészek (Újtelep).	2
Rehabilitációra váró környezeti sebhelyek.	1
Berettyó-híd rossz állapota	2
A kapcsolódások összesített erőssége	19

2. városrész- Déli városrész	
Városrészi szintű kiemelt problémák	Városrészi cél: V2. A sárréti táj gazdasági, foglalkoztatási, igazgatási és kulturális centrumterülete
Lakosságának városi átlagnál kedvezőtlenebb korösszetétele.	1
Több helyen roncsolt településszerkezet, lakótelepek jelenléte.	2
Újabb kereskedelmi létesítmények sivársága.	2
Hagyományos lakóépületek eltűnése, helyükre hagyományidegen épületek emelése.	3
Műszakilag elavult intézmények.	3
Átmenő forgalom káros környezeti hatásai	2
A kapcsolódások összesített erőssége	13

A fenti értékelő táblázatokról látható, hogy a városrészi szintű célkitűzések tekintetében az ITS épít a megalapozó vizsgálati fázisban és a partnerségi egyeztetések során feltárt városrészi problémákra. Lehetőségeihez mérten igyekszik azokra reagálni, javulást vagy megoldást kínálni. Ezt jelzik a viszonylag magas pontértékek is.

Meg kell jegyezni azonban, hogy a városrészi problémák között található olyanok, amelyek ugyan reálisan és indokoltan kerültek megfogalmazásra, de azok megszüntetése, érdemi javítása sokszor a várostól független külső tényezőktől függ. (pl: a vasútvonal elvágja Újtelepet a várostesttől). A kedvezőtlen demográfiai helyzet szintén olyan országos tendencia, amellyel az érintett városrészek tekintetében foglalkozni szükséges, a célrendszert és a kapcsolódó részcélokat ennek megfelelően, erre tekintettel alakítani. A város saját erejéhez mérten törekszik a probléma kismértékű javítására, esetleg a rohamosan romló tendenciák fékezésére az adott városrészben, illetve ehhez igazodóan olyan fejlesztéseket valósít meg az intézményi ellátásban, amelyek az itt élők komfortérzetét, minőségi ellátását az igények szerint biztosítani tudják.

27. táblázat: A városrészi szintű területi célok és adottságok kapcsolatai

1. városrész – Északi városrész	
Városrészi szintű kiemelt adottságok	Városrészi cél: • V1. A fejlettségben mutatkozó lemaradás mérséklése, a térbeli és társadalmi integráció
Lakosságának a városon belüli relatív kedvező korösszetétele.	1
Az északi iparterület prosperáló üzemei.	3
Ipari üzemek munkaerő kereslete.	3
Megközelíthetősége, szerkezeti kapcsolatai jók, közúti, vasúti elérhetőség.	2
Ipari, gazdasági és lakóterületi bővítés lehetősége.	3
A kapcsolódások összesített erőssége	12
2. városrész- Déli városrész	
Városrészi szintű kiemelt adottságok	Városrészi cél: V2. A sárréti táj gazdasági, foglalkoztatási, igazgatási és kulturális centrumterülete
Lakosságának városi átlagnál kedvezőbb iskolázottsági, szociális mutatói.	2
Megközelíthetősége, szerkezeti kapcsolatai jók.	2
Kialakult városi, járási intézményrendszer.	3
Kereskedelmi-szolgáltató szektor itt összpontosul.	3
Városközpont halmazos településszerkezete.	1
Épített örökségi értékek.	2
Rekreációs és sportlétesítmények itt találhatók.	3

Déli ipartelep prosperáló vállalkozásai.	3
Ipari-gazdasági területek bővíthetőségének lehetősége.	3
Átmenő forgalom városélénkítő hatása.	2
A kapcsolódások összesített erőssége	24

A városrészi célok és adottságok kapcsolatát bemutató és értékelő táblázatokból látható, hogy az ITS a városrészi problémák mellett, épít célrendszerében a városrészi szinten megfogalmazott erősségekre és adottságokra, ezt jól tükrözik a legerősebb kapcsolódást mutató 3-as számok. A célok és az adottságok kapcsolata ezáltal erősebb a problémák és a célok kapcsolatánál. Az egyes városrészeknél felsorolt adottságok és a stratégiai célok, valamint azokhoz kapcsolódó beavatkozások a Déli városrész esetén mutatják a legintenzívebb kapcsolódást, mivel a városrész adottságai, lehetőségei kedvezőbbek.

6.2.2 A célok logikai összefüggései

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott városi és városrészi célok között azonosítható összefüggéseket mutatjuk be. Az alábbi összesítő táblában azt vizsgáljuk, hogy az egyes területi/városrészi célok teljesülése milyen mértékben segíti elő települési léptékű célok megvalósulását. Az alábbi táblázatban a tematikus és területi célok közötti összefüggések erősségét egy 0-3 skálán azonosítottuk, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

Az alábbi, a különböző célok logikai összefüggéseit összesítő ábra alapján a következő főbb megállapításokat tehetjük:

- Általánosságban megállapítható, hogy a városrészi célok mindegyike egy vagy több tematikus cél megvalósításához is erőteljesen hozzájárul.
- A városrészi célok a település és a térség központjának számító Déli városrész esetén mutatják a legerősebb kapcsolódást, ahol a terület adottságai, funkciógazdagsága és az ott tervezett intenzív beavatkozások révén a hét városi szintű tematikus célból négy esetén a legerősebb, kettő tematikus cél vonatkozásában pedig közepes kapcsolódást mutatnak. Megállapítható tehát, hogy a Központi városrész fejlesztései összességében árnyalatnyival jelentősebben járulnak hozzá a város egészének fejlődéséhez, mint az Északi városrész esetén. A Déli városrész esetén a tervezett fejlesztések kiterjednek az intézményi, szolgáltatási színvonal fejlesztését, a települési környezet, közlekedés fejlesztését, gazdaságélénkítést, az idegenforgalom fejlesztését, és a megújuló energiaforrások fokozottabb használatát célzó fejlesztésekre egyaránt.
- A tematikus célok közül az intézményrendszer, közszolgáltatások fejlesztését célzó T1: „Humán- és közösségi infrastruktúra a lakosság szolgálatában” megfogalmazású cél járul hozzá legintenzívebben a városrészi célok eléréséhez.

28. táblázat: A települési célok logikai összefüggései

Városrészi célok	Városi szintű középtávú tematikus célok							A kapcsolódás összesített erőssége
	T1: Humán- és közösségi infrastruktúra a lakosság szolgálatában	T2: A „Sárrét fővárosának” méltó, a klímaváltozás hatásainak ellenálló települési környezete	T3: Fenntartható közlekedési infrastruktúra	T4: Integráló, szolidáris város	T5: Vállalkozásbarát gazdasági környezet	T6: Sokszínű, környezetorientált turizmus	T7: Hatékony, környezetbarát, megújuló energiát hasznosító energetikai rendszerek	
V1. Északi városrész – A fejlettségben mutatkozó lemaradás mérséklése, a térségi és társadalmi integráció.	3	2	2	3	3	0	2	15
V2. Déli városrész – A sárréti táj gazdasági, foglalkoztatási, igazgatási és kulturális centrumterülete.	3	3	2	1	3	3	2	17
A kapcsolódás összesített erőssége	6	5	4	4	6	3	4	

6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia megvalósíthatósága számos külső és belső tényezőtől függ; ezek egy részét az önkormányzat közvetlenül biztosíthatja, más részére jelentős befolyása van, míg a tényezők jelentős része az önkormányzat tevékenységétől részben vagy egészben független adottságként jelentkezik. A legtöbb ilyen tényezővel kapcsolatban kockázatokat is azonosíthatunk, ezeket lásd részletesen a 7. „A stratégia megvalósításának főbb kockázatai” fejezetben. A megvalósítást befolyásoló legfontosabb tényezők:

- **Partnerségi viszonyok:** a megvalósítás alapfeltétele, hogy a város az összes érdekelt fél támogatását élvezze, és mind saját polgáraival, mind pedig járási, megyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák megoldására koncentráció, kreatív párbeszédet folytasson. A partnerség kiépítése már a tervezés során megkezdődik, és a végrehajtás során a különböző ágazati partnerek bevonásával teljesebbé válik. A partnerségi kérdéseket a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” című fejezet fejti ki.
- **Felelős vezetés:** a stratégia megvalósításához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok számosságára – felelős és aktív városvezetésre, és jól képzett, tájékozott operatív munkatársakra van szükség. A megfelelő szervezet és személyi állomány a biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések megfelelő időben és megfelelő tartalommal megszülessenek, és a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet világos hatáskörökkel dolgozzon a megvalósításon. A vezetés és irányítás feladatait részletesen a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” tárgyalja.
- **Nyomonkövetés, rugalmas tervezés:** a változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi, hogy a stratégia elfogadása után is lehetséges rugalmasan tudjon alkalmazkodni a lehetőségekhez, külső adottságokhoz. Ehhez monitoring és kontrolling rendszer működtetése szükséges, amely lehetővé teszi a megvalósulás nyomon követését, az akadályozó tényezők azonosítását és megfelelő intézkedések meghozatalát. A monitoring és kontrolling témakörét a 8.5 „Monitoring rendszer kialakítása” című fejezet tartalmazza.
- **Pénzügyi tervezés, pénzügyi források:** a megvalósítás alapvető feltétele a pénzügyi források megfelelő időben történő rendelkezésre állása. Míg az előkészítés feladatai során ezek elsősorban önkormányzati források, addig a megvalósítás – tekintettel a szűkös belső anyagi lehetőségekre – elsősorban külső forrásokra támaszkodhat. A források biztosításának körülményeit, ütemezését és azok nagyságrendjét a 4.5 „A fejlesztések ütemezése”, valamint a 4.6 „A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve” című fejezet tartalmazza.

6.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott, az önkormányzat döntése értelmében a 2020-ig terjedő időszakban prioritást élvező főbb projektek között azonosítható logikai összefüggéseket mutatjuk be. Az alábbi összesítő táblában azt vizsgáljuk, hogy az egyes beavatkozások milyen mértékben kapcsolódnak más beavatkozásokhoz, mennyiben segítik, vagy éppen rontják azok eredményességét. Az alábbi táblázatban a beavatkozások közötti összefüggések erősségét egy -2 – 0 – +2 skálán azonosítottuk, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, a -2 az erős negatív hatást, míg a „+2” érték az erős pozitív kapcsolódást jelöli.

A beavatkozások azon túl, hogy a várt fejlesztési célokat megvalósítják, több esetben is befolyásolhatják más projektek megvalósulását. A befolyásoló hatás elvileg lehet pozitív, lehet negatív és vannak olyan beavatkozások melyek nincsenek egyáltalán egymásra hatással. Szeghalom esetében negatív hatást az épített örökségre gyakorolhatnak egyes fejlesztési tevékenységek. A beavatkozások egymásra gyakorolt hatásának vizsgálata során látható egyfajta logika, attól függően, hogy milyen típusú az adott beavatkozás.

Az akcióterületek fejlesztése közül azok egymásra hatása intenzív, ahol a főbb célkitűzések részben átfedésben vannak. Így erős a kapcsolat a Városközpont akcióterület és Várhely akcióterületek között. Ennek oka céljaik egymást erősítő volta: a turizmus, idegenforgalom fejlődése nehezen képzelhető el a települési környezet, intézményrendszer, közlekedési rendszer a kisvárosi lét feltételeinek javulása nélkül, ugyanakkor a turizmust célzó fejlesztések jelentős közvetlen hatással vannak a település életminőségére, tekintettel arra, hogy a turisztikai szolgáltatások jelentős részét a városlakók is igénylik, igénybe veszik.

Várhely fejlődése azonban kisebb hatással van a Városközpontra a két terület funkcionális és településszerkezeti, területi súlyának jelentős eltérése miatt.

Az Gazdaságfejlesztési akcióterület fejlesztése bár erősen ágazati jellegű (gazdaságfejlesztés), de jelentős hatással van a Városközpontra. Nyilvánvaló, hogy a helyi gazdaság erősödése fejleszti a Városközpontban található adminisztratív, intézményi, kereskedelmi funkciókat, ahogy annak erős központi, intézményi szerepköre, színvonalas környezete bizonyos mértékig vonzza a vállalkozásokat az ipari területekre.

A hálózatos és egyéb projektek speciálisabb célokat jelenítenek meg, ennek ellenére a zöldfelületek fejlesztésének jelentősége nagy (városi életminőség, környezeti állapot, turisztika), így az akcióterületeken megvalósuló projektekhez hasonlóan segítik a más szakterületen megvalósuló projektek sikerességét is (pl. közösségi terek és közintézmények fejlesztésének egymást erősítő hatásai). Ki kell emelni a klímaváltozás hatásainak mérséklését, az ahhoz való alkalmazkodást segítő fejlesztéseket (csapadékvíz-elvezetés, gazdálkodás, zöldfelületek fejlesztése), melyek a város élhetőségének fenntartásában kulcsszerepet játszanak.

Végül fel kell hívni a figyelmet olyan szoft elemekre, mint a szemléletformálás, melyek hatékonysága alapvetően kihat a beruházási jellegű műszaki fejlesztések hasznosulására, a célok megvalósítására.

Az ITS-ben tervezett beavatkozások között olyan fejlesztések nem azonosíthatók, melyek egyértelműen negatívan befolyásolnák más tervezett fejlesztések hatásait, az egymással ellentétes, vagy nehezen összeegyeztethető funkciók elkülönítésére a város figyelmet fordít.

7 A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

A modern fejlesztéspolitika trendjeinek megfelelően az indikátorok határozottabb számon kérhetősége, a forrásfelhasználás tematikus koncentrációja egyértelműen a kockázatelemzés és kockázatkezelés jelentőségét növelik. A következő fejezetben felmérjük az alábbi tényezőkből fakadó, az eddig beazonosított, illetve a jövőben projektgenerálás keretében beazonosítani tervezett fejlesztési projektek megvalósítását, továbbá a jelen városfejlesztési stratégia és az ebben rögzített indikátorok teljesülését veszélyeztető kockázatokat.

A kockázatok elemzését a fontosabb kockázati csoportok beazonosításával kezdjük, majd téma specifikus módon – immár a kockázat kezelési stratégia keretében – javaslatokat fogalmazunk meg

az egyes kockázati elemek kezelésére. Az egyes kockázatok esetében vizsgáljuk, hogy milyen valószínűséggel és hatással bír a megvalósítás szakaszára.

A különböző kockázati tényezőket tematikus csoportokba rendezve Szeghalom integrált településfejlesztési stratégiájának megvalósítása kapcsán az alábbi kockázati faktorokat azonosíthatjuk be:

- jogi-intézményi kockázatok: a jelzett kockázatok tekintetében a stratégiai program megvalósításra kijelölt intézményi háttér megléte, a hatáskörök megfelelő szétosztása, továbbá a humán kapacitás minősége jelenthetnek kockázatot. Jogi-közbeszerzési kockázat a törvényi, jogszabályi környezet változásaihoz kötődhet, illetve az adott programok kapcsán a közbeszerzési eljárás elhúzódásához, mindezek figyelembe vétele kiemelt fontosságú feladat.
- pénzügyi-gazdasági: az elégtelen finanszírozásból, a bizonytalan makrogazdasági tényezőkből adódó kockázati elemek, az egyes támogatási konstrukciók specifikus jellemzői, a saját forrás előteremtésének kérdései, illetve az adott fejlesztési elem fenntartáshoz kapcsolódó kockázatokat egyaránt említhetjük.
- műszaki kockázatok: összetett problémahalmaza a tervezés, kivitelezés és fenntartás során felmerülő kockázatokat jelenti.
- társadalmi kockázatok: fontos tényező a stratégia megvalósíthatósága szempontjából a megfelelő együttműködő partnerek kiválasztása, a kapcsolatokat szabályozó szerződések pontos megfogalmazása, valamint a lakosság megfelelő bevonása a tervezési, programozási folyamatba. Jelentős kockázatokat rejt a lakosság nem megfelelő szintű tájékoztatása az adott programok tervezéséről, illetve megvalósításáról, a szükséges kommunikáció elmaradása a társadalmi támogatottság meglétét veszélyeztetheti.

29. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Sorszám	Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja
1	A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányba történő változása	magas	jelentős	Az jogszabályi változások folyamatos figyelemmel kísérése Rugalmas, gyors reagálás a megváltozó jogszabályi körülményekhez
2	Közbeszerzési eljárásokból adódó kockázatok (időbeli elhúzóadások)	magas	közepes	Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása
3	Hatósági dokumentumok hiánya, késése	közepes	közepes	A hatósági dokumentumok ügyintézési időkereteinek figyelembe vétele Esetleges késésre, csúszásra előre felkészülés már az előkészítés során
4	Saját forrás előteremtésének kockázata	közepes	jelentős	Alternatív forráslehetőségek felkutatása
5	Hazai illetve Európai Unió fejlesztési források elmaradása	alacsony / közepes	jelentős	A forrás lehívás késedelmére való felkészülés
6	A tervezett projektek megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	közepes	közepes	Részletes projekttervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítése Tartalékkeret meghatározása
7	Egymásra épülő projektek esetében a kulcsprojekt meghiúsul	közepes	jelentős	Megfelelő ütemezés kialakítása a projektek megvalósításában, tartalékprojektek kijelölése, folyamatos projektgenerálási, projekt fejlesztési feladatok ellátása
8	Kommunikációs nehézségek fellépése a Stratégia megvalósításában résztvevő szereplők között	közepes	jelentős	Pontosan meg kell határozni az adott részterületek feladatrendszerét, felelősségi rendszerét, a pontos és világos eljárás rendet
9	A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya	alacsony	közepes	Az Önkormányzat feladata, hogy megfelelő szakmai háttérrel biztosítson
10	Előre nem látható műszaki problémák	magas	jelentős	Részletes tanulmánytervek készítése, alapos helyzetfelmérés
11	Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés	alacsony	közepes	A tervezők és kivitelezők kiválasztása során kiemelt figyelem fordítása a szakmai

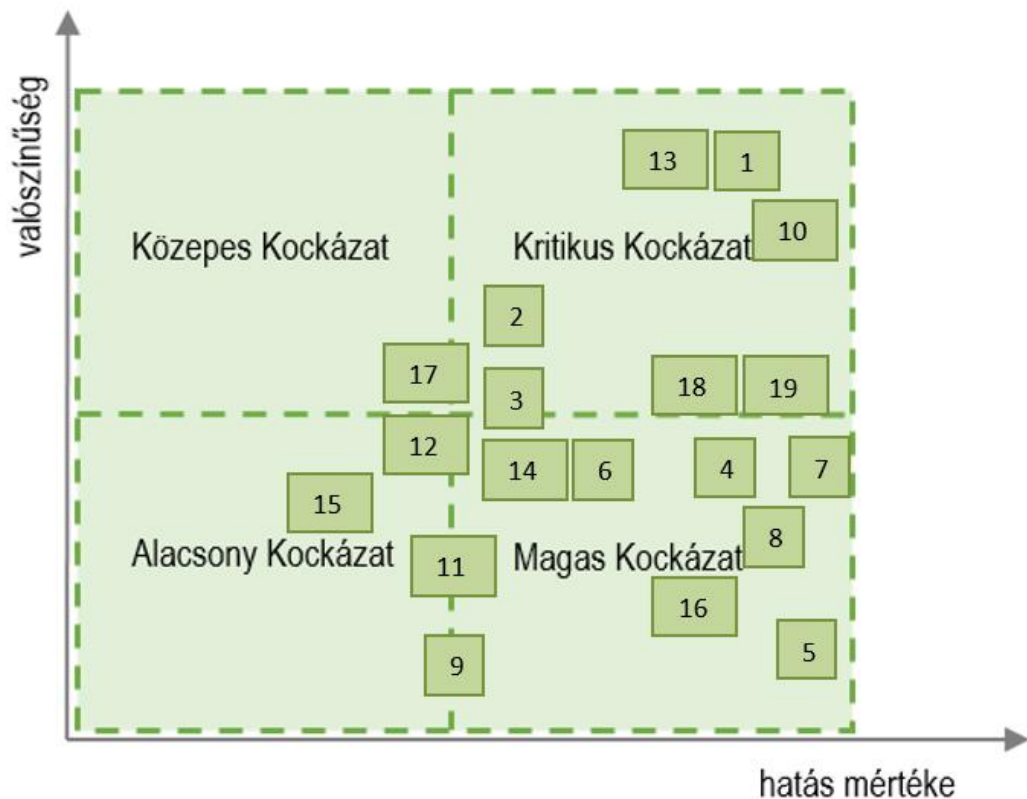

Sorszám	Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja
				alkalmasság, megfelelő referenciák meglétére
12	Többletmunka felmerülése	közepes	közepes	Esetleges többletmunkára felkészülés már az előkészítés során
13	A projektek, illetve a Stratégia által kitűzött célok, indikátorok nem vagy csak részben teljesülnek	magas	jelentős	Folyamatos monitoring tevékenység kialakítása, tartalékprojektek kijelölése
14	A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya	közepes	közepes	Megfelelő marketing és promóciós tevékenységek, a befektetési lehetőségek kapcsán
15	Magyarország gazdasága lemarad a környezetétől, mely a városra is általánosan negatívan hat	alacsony	közepes	A város fejlődéséhez nem csupán a külső tényezőkre kell építeni, hanem saját erősségeit, adottságait is igyekszik kihasználni
16	A városok versenyében való lemaradás okozta munkahelyteremtés elmaradása, munkahelyek megszűnése, a munkanélküliség emelkedése	közepes	jelentős	Ahhoz, hogy a település a városok versenyében a legjobbak között kerüljön ki, városmarketing stratégiát alakít ki, valamint a gazdasági szereplőit partnerként kezeli
17	Társadalmi szempontok kockázatai: lakossági ellenállás, negatív közvélemény	közepes	közepes	Magas szintű partnerség biztosítása Folyamatos kommunikáció a lakossággal, helyi fórumok szervezése
18	A lakosság érdektelenné válik a település közös jövőképeinek, fejlesztéseinek meghatározását és megvalósítását illetően	közepes	jelentős	A település a helyi identitás kialakítására és fenntartására, valamint a külső imázs meghatározására nagy hangsúlyt fektet, elsősorban soft tevékenységek keretében
19	A fejlesztések során a természeti környezet sérül, melynek mértéke a tolerálható szintnél magasabb és a természet ezt nem képes helyreállítani	közepes	jelentős	A beruházások során az engedélyek kiadása és az ellenőrzések során a környezeti szempontok kiemelt figyelmet kapnak

Forrás: saját szerkesztés

A felsorolt kockázatok legtöbbje általános érvényű, bármely tematikus cél megvalósulását veszélyeztetheti. A kockázati tényezők közül a 14., 15., 16. számúak elsősorban a gazdaságfejlesztési jellegű T5. Vállalkozásbarát gazdasági környezet és a T6. Sokszínű, környezetbarát turizmus tematikus célokra hathatnak.

A megvalósítás szakaszában az egyes kockázatok más-más módon hathatnak a kivitelezés folyamatára. Fontos megvizsgálni, hogy az egyes kockázatok esetleges bekövetkezése esetén, milyen valószínűséggel és milyen mértékben hathatnak a megvalósítás folyamatára.

Vannak olyan kockázati tényezők, melyeknek nagy a valószínűsége és vele együtt a hatása is jelentős. Ezek a kockázatok jelentik a legnagyobb kihívást, hiszen ezek általában külső tényezők befolyásolják, és általában nem lehet irányítani, csak felkészülni rá. Ilyen kockázati tényező a Szeghalom esetén a jogszabályi környezet kedvezőtlen irányba történő változásaiból adódó problémák illetve az előre nem látható műszaki problémák. Kritikus problémának tekinthető, ha a projektek, illetve a Stratégia által kitűzött célok, indikátorok nem, vagy csak részben teljesülnek.

Az alacsony valószínűségű, de mégis jelentős hatású kockázatok komoly odafigyelést igényelnek. Ezek eshetőségére is szükséges felkészülni annak ellenére, hogy kicsi a valószínűsége, hiszen ezek okozhatják a legnagyobb meglepetést a megvalósítást során. Ilyen kockázat Szeghalom esetében az Unió fejlesztési források elmaradása vagy a saját forrás előteremtésének akadályai. Jelentős kockázati tényező a lakosság érdektelensége, illetve ha a fejlesztések során a természeti környezet károsodik. Az egyik legnagyobb hatású kockázat a kulcsprojektek nem megvalósulása, hiszen a kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, melyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, ennek következtében, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem, vagy csak kismértékben érhető el.

A közepes valószínűségű és hatású kockázatok közül kiemelendő az időbeli elhúzóadások, melyeket elsősorban a közbeszerzési eljárásból illetve a hatósági dokumentumok késése okozhat. De ide sorolható még a nem megfelelő műszaki tervekből adódó idővesztés és az ebből adódó többletmunka szükségessége.

8 A megvalósítás eszközei és nyomon követése

8.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

A fejlesztési célok elérését alapjaiban befolyásolja a helyi önkormányzat fejlesztői tudatossága és a fejlesztéseket támogató szabályozási gyakorlata. A megfelelő és támogató hozzáállás hiánya ellehetetleníti, megghiúsíthatja a jelentősebb fejlesztéseket nem csak az állami/Uniós források lehívása, hanem a magántőke befektetései kapcsán is.

Jelen fejezetben olyan önkormányzat által végzett nem beruházási típusú tevékenységek kerülnek összefoglalásra, amelyek támogatják az Integrált Településfejlesztési Stratégiában, valamint más fejlesztési, stratégiai dokumentumokban megjelölt célok teljesülését, amelyekkel az önkormányzat élhet a fejlesztések blokkolásának elkerülése, a hatékony megvalósítás érdekében.

A szabályozási környezet kiszámíthatóvá és megismerhetővé tétele

A stratégia sikeres megvalósításához szükség van az önkormányzat megfelelő jogalkotói és jogalkalmazói magatartására, az átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezet biztosítására és fenntartására.

Az önkormányzatnak a szabályozásban is egyértelművé kell tenni azokat a célokat és prioritásokat, melyek a település hosszú távú érdekeit szolgálják.

A szabályozásnak koncentrálnia kell a helyi gazdasági és társadalmi környezet megfelelő irányú fejlődésének elősegítésére, meg kell határozni a célok megvalósításához szükséges támogató jogi, szabályozási lépéseket, és tudatosan végre is kell hajtani azokat. A tervezett fejlesztési elképzeléseknek megfelelően kell a településrendezési eszközöket, a területek művelési ágait alakítani, szükség esetén azokat módosítani.

Az önkormányzatnak a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.

Néhány speciális szabályozási típusú eszköz, amelyekkel a konkrét fejlesztések során élhet a település:

Településfejlesztési és –rendezési szerződések

Az 1997. évi LXXVIII. az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény 30/A. § első bekezdése értelmében „a települési önkormányzat egyes településfejlesztési célok megvalósítására településrendezési szerződést köthet az érintett telek tulajdonosával, illetve a telken beruházni szándékozóval”. A különböző városrehabilitációs célok elérése érdekében a város a jövőben ezzel a lehetőséggel is élhet.

Tervalku

A tervalku az a városfejlesztési eszköz a helyi önkormányzat kezében, amellyel ösztönözheti a magántőke részvételét a közösségi célú fejlesztési programok megvalósításában ennek kereteit a szabályozási terv, illetve a helyi építési szabályzat soron következő módosításakor helyi rendeletekben megfelelő szigorúsággal rögzíteni kell.

Szeghalom város területén a fejlesztési tevékenységek megvalósítása során ezidáig nem volt jellemző a tervalkunak az a formája, amely a fejlesztésekért cserébe az elfogadott szabályozási tervben foglaltaktól való eltérést igényelt volna.

Az Önkormányzat határozott törekvése, hogy az eddigiekhez hasonlóan a jövőbeni fejlesztések is illeszkedjenek a szabályozási tervhez, ugyanakkor nem zárható ki, hogy egyedi, és nagyon indokolt esetben sor kerülhet olyan megállapodásra, mely a szabályozási terv egyes elemeit – nem alapelv szintű rendelkezéseit – érintheti.

További fejlesztési / stratégiai dokumentumok, tanulmányok kidolgozása

A fejlesztési célok megvalósulását az önkormányzat további, részletesebb ágazati tanulmányok, koncepciók, programok kidolgozásával segítheti, amelyek egyben feltételét is jelenthetik az adott tématerületen tervezett fejlesztések támogatási forrásainak lehívásához. Ezek közül megemlíthetők:

- Fenntartható Energia- és Klíma Akcióprogram (SECAP)

Magyarországon az üvegházhatású gázok kibocsátása az elmúlt 25 évben mintegy 40 százalékkal csökkent, elsősorban a nehézipar leépülése és az agrártermelés visszaesése miatt. A globális éghajlatváltozási folyamat azonban tovább gyorsult és ezek a hatások a medence-jelleg miatt Magyarországot erőteljesebben érintik, mint Európa más földrajzi térségeit. A szakértői vizsgálatok szerint az ipar és a mezőgazdaság területén már csak kis dekarbonizációs lehetőség mutatkozik Magyarországon, ugyanakkor az energiatermelésben és -elosztásban, valamint az épületenergetika, továbbá a közlekedés területén van még mód az üvegházhatású gázok kibocsátásának érdemi csökkentésére.

Az önkormányzatok döntő szerepet játszanak a klímaváltozás hatásainak enyhítésében, főleg, ha figyelembe vesszük, hogy az energiafogyasztás és a CO₂-kibocsátás 80%-a városi tevékenységhez kapcsolódik. Az Európai Unió klíma- és energiacsomagjának 2008-ban történt elfogadását követően az Európai Bizottság által létrehozott Polgármesterek Szövetsége támogatja a helyi önkormányzatok fenntartható energiapolitika megvalósítása során tett erőfeszítéseit és a helyi és regionális szereplőket az uniós célkitűzések teljesítése érdekében mozgósítja.

A Fenntartható Energia- és Klíma Akcióprogram (SECAP) kulcsfontosságú konkrét intézkedéseket és projekteket tartalmaz. Az energia-megtakarításon kívül a SECAP egyéb eredményeket eléréséhez is hozzájárul, mint például:

- helyváltoztatást nem igénylő szakmunkák és stabil munkahelyek létrehozása;
- egészségesebb környezet és életminőség;
- jobb gazdasági versenyképesség és az energiától való nagyobb függetlenség.

A SECAP lehetőséget biztosít az anyag- és energiatakarékos technológiák alkalmazásával az ipar, az állattenyésztési ágazatok és az ahhoz kapcsolódó élelmiszeripar fejlesztésére is.

- Fenntartható Városi Mobilitási Terv (SUMP)

A fenntartható városi mobilitási terv olyan stratégiai terv, amely a jelenlegi tervezési gyakorlatra építve, az érintettek bevonásával a jelen és a jövő valós mobilitási igényeinek kielégítésére törekszik annak érdekében, hogy javuljon az életminőség a városban és környékén egyaránt. A megközelítési mód célja, hogy fenntartható városi közlekedési rendszer jöjjön létre:

- a munkahelyek és szolgáltatások jobb elérhetőségének biztosításával;
- a közlekedésbiztonság fokozásával;

- a környezetszennyezés, az üvegházgáz- kibocsátás és az energiafogyasztás csökkentésével;
- az áru- és személyszállítás hatékonyságának és költséghatékonyságának növelésével; valamint
- vonzóbb és jobb minőségű városi környezet kialakításával.

A Fenntartható Városi Mobilitási Terv olyan stratégiai terv, amely az EU tagállamaiban létező gyakorlatra és szabályozási keretekre épít, jellemzői a következők szerint foglalhatók össze:

- részvételen alapuló megközelítés: a helyi lakosság és más érintettek folyamatos bevonása a teljes tervezési folyamatba;
- elkötelezettség a fenntarthatóság iránt: gazdasági fejlődés, társadalmi igazságosság és környezetminőség javításának egyensúlya;
- integrált megközelítés, amely kiterjed a különböző szakpolitikai területek összehangolására (közlekedés mellett területfejlesztés, környezetvédelem, gazdaságfejlesztés, szociális ügyek, egészségvédelem, közbiztonság, energetika, stb.), az egymás feletti közigazgatási szintek (vertikális), valamint a vonzásokörzetet érintő települések koordinációjára (kistérségi/agglomerációs);
- összközlekedési szemlélettel készül, miközben előnyben részesíti a környezetbarát közlekedési ágakat. Az abban foglalt irányelvek és intézkedések érintik az egyéni és közösségi közlekedést, a motorizált és nem motorizált módokat, a személy és teherszállítás kérdéseit is;
- készítése hosszú távú gondolkozást igényel, átfogó, fenntartható fejlesztési stratégiába ágyazott jövőkép megalkotásával, elérhető és mérhető célok kitűzésével;
- figyelembe veszi a közvetett társadalmi hatások költségvonzatát minden közlekedési ág vonatkozásában (externális költségek internalizálása);
- nagy hangsúlyt helyez a folyamatos értékelésre;
- a fenntartható mobilitási terv nem egy újabb tervtípus, hanem a meglévőkre építve azok átforgalmazásával is létrehozható.

A fent kiemelt tanulmányok kidolgozásán túl az önkormányzat gondoskodik a már elkészült települési szintű fejlesztési dokumentumok szükség szerinti felülvizsgálatáról, aktualizálásáról. (pl: Környezetvédelmi Program, Helyi Esélyegyenlőségi Program, stb.)

Befektetés ösztönzés

A városfejlesztési elképzelések, programok megvalósításának ösztönzéséhez és a beruházók megnyeréséhez a városnak megfelelő befektetés ösztönző politikára, promócióra, tervbemutatókra és városmarketingjének erősítésére van szüksége. Ennek célja a befektetők városba történő vonzása, megtelepedésük elősegítése, ágazati, vagy területi orientálásuk, valamint információkkal történő ellátásuk. Ennek érdekében szélesíteni szükséges a vállalkozók, befektetők részére nyújtott szolgáltatások körét, s javítani azok színvonalát.

Ennek keretében:

- Az infrastruktúra korszerűsítésén felül kiemelten fontos a település meglévő és a későbbiekben fejlesztésre kerülő, gazdaságilag hasznosítható területeinek megfelelő kihasználása.

- Aktív, proaktív befektetés-ösztönzési tevékenység folytatása
- A potenciális beruházók érdeklődésére számot tartó területek, ingatlanok felmérése és karbantartása. A cégek betelepüléséhez megfelelő üzleti infrastruktúra megteremtése.
- A befektetés ösztönzés részeként javasolt e tevékenység részletes, stratégiába foglalt kidolgozása, kapcsolódó kiadvány elkészítése, az települési honlap ilyen irányú folyamatos karbantartása.
- A helyi adótörvényben a város lehetőséget adhat a vállalkozói megtelepedést megfelelően ösztönző adókedvezmények kialakítására.
- KKV-k működésének támogatása.

Városmarketing

A kitűzött célok megvalósítása érdekében mind a helyi lakosság és meglévő vállalkozások, mind pedig a potenciális turisták és befektetők irányába kiemelt fontossággal bír városi kommunikáció erősítése. Ennek érdekében szükséges a város marketing és kommunikációs stratégiájának megalkotása, a főbb üzenetek megfogalmazása és erre alapozva a célcsoportok tudatos megszólítása.

Az egyes célcsoportok szükségleteinek, igényeinek megismerése alapján olyan kínálat dolgozható ki, amely a célcsoportok igényeihez leginkább alkalmazkodik. Ugyanakkor az egyes célcsoportok igényei között komoly konfliktusok is lehetnek (pl.: ami jó a turistáknak, az zavarhatja a helyi lakosokat; a befektetők vonzása versenyt jelent a már itt lévő vállalkozásoknak, stb.), melyek kezelésére szintén javaslatok tehetők, az eltérő érdekek megfelelő eszközökkel harmonizálhatóak.

A városmarketing tevékenység erősítéséhez, az ehhez kapcsolódó tudatos lépések megtétele érdekében a város több elképzelést is megfogalmazott, amely a Stratégia 4.3.3 fejezetében az egyéb projektek keretében részletesebben is ismertetésre kerülnek.

Tudatos ingatlan és kapacitásgazdálkodás

Az Önkormányzatnak felesleges, kihasználatlan kapacitásaival, illetve a tevékenység-racionalizálás során felszabaduló ingatlanokkal gazdálkodnia kell. Ilyen felszabaduló kapacitás lehet többek között egy funkcióváltás alatt álló, időlegesen használaton kívüli ingatlan, amelyben teret lehet engedni annak közösségi, vagy civil szervezetek által történő időleges hasznosítására (pl. az eladás vagy felújítás megkezdésének időpontjáig). Ugyanilyen módon célszerű a folyamatosan használaton kívüli, az önkormányzat tevékenysége szempontjából funkcióval nem rendelkező ingatlanok hasznosítása. Hasonló módon lehet eljárni más olyan eszközök, erőforrások esetében, amelyek időszakosan hasznosíthatóak, és azokkal mások számára érték teremthető úgy, hogy az önkormányzat számára annak nem jelentkezik közvetlen költsége. Ezzel a jólét pusztta javításán felül többek között támogatható a stratégia megvalósítását is segítő, de önmagukban is jelentőséggel bíró kulturális, vagy közösségi értékek létrejötte.

8.2 Az ITS megvalósításának szervezeti keretei

8.2.1 A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény szabályozásának megfelelően Szeghalmon a városfejlesztéssel kapcsolatos döntési jogkörrel a város Képviselőtestülete rendelkezik. A testület az általa elfogadott rendeletek és határozatok révén dönt többek között az erre célra rendelkezésre álló pénzeszközök nagyságáról, a fejlesztésekkel kapcsolatos pályázatokhoz szükséges önerő biztosításáról. Ezen túlmenően a testület feladata a város térbeli fejlődését nagymértékben befolyásoló településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv elfogadása és/vagy módosítása. A képviselő-testület döntéseinek előkészítésében fontos szerepet játszanak a képviselő-testület különböző bizottságai (Pénzügyi és Városfejlesztési, Szociális és Egészségügyi, Oktatási és Kulturális, Ifjúsági és Sport, Közbeszerzési).

Városfejlesztéssel
összefüggő döntések

A városfejlesztéssel összefüggő döntések végrehajtása a Polgármesteri Hivatalon belül működő Műszaki Iroda feladata. Az iroda feladatkörébe tartozik a településfejlesztés, városrendezés mellett a városüzemeltetés megszervezése, környezetvédelemmel és vízgazdálkodással kapcsolatos tevékenységek, valamint a pályázatokkal kapcsolatos feladatok is. A műszaki iroda szakemberei irodavezető irányítása mellett látják el feladatukat.

8.2.2 Az ITS megvalósításának intézményi háttere

Szeghalom az ITS megvalósítását az Önkormányzat Polgármesteri Hivatalának jelenlegi szervezeti rendszerére támaszkodva kívánja biztosítani. Az önkormányzat településfejlesztési intézményrendszere a korábbi időszak tapasztalatai alapján alkalmas az ITS-ben foglaltak megvalósítására, a 2022-2027 közötti támogatási időszakra tervezett fejlesztések szervezeti rendszerének biztosítására. Önálló Városfejlesztő Társaság létrehozását a város továbbra sem tervezi.

Az elmúlt évtizedben számos projekt valósult meg a településen, köztük több olyan, ami milliárdos költségvetéssel bírt. A pályázatok lebonyolításánál a Szeghalmi Polgármesteri Hivatal Pénzügyi Iroda és Műszaki Iroda dolgozói működnek majd közre, illetve a projekttel érintett intézmények dolgozói. Számos sikeresen megvalósult pályázat bizonyítja a pénzügyi és műszaki szakemberekből álló, lebonyolításért felelős csoport rátermettségét és szakértelmét. A speciális területtel rendelkező pályázatok esetében azonban mindenképpen külső szakemberek bevonására is szükség lehet.

Az ITS megvalósítása során a **döntéshozói szintet** Szeghalom Önkormányzatának képviselő-testülete jelenti. Az önkormányzat szervezeti hierarchiájában a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása a képviselő-testület feladata. A döntés előkészítési feladatokat tématerülettől függően a Polgármesteri Hivatal adott szervezeti egységei végzik.

A stratégiai menedzsment feladatokat az ITS készítés során felállított Irányító Csoport egyes tagjai viszik tovább, végzik a megvalósítás során is. A stratégiai menedzsment tagjai: Polgármester, Fejlesztésekért felelős alpolgármester, Jegyző, Főépítész, Képviselő-testületi tagok, szakmai bizottságok vezetői.

A **Stratégiai menedzsment** főbb feladatai:

- A városfejlesztés külső és belső környezetében bekövetkező változások figyelemmel kísérése, szükség szerinti beavatkozások megtétele a célokra gyakorolt hatások mérlegelése révén

- A helyi társadalmi és gazdasági igények, lehetőségek és körülmények változásának nyomon követése, változások szükség szerinti bevezetése az ITS-be
- Az operatív menedzsment feladatokat ellátó szint feladatainak meghatározása és végrehajtásának stratégiai szintű felügyelete, eredmények értékelése, szükség szerinti korrekciók kezdeményezése.
- ITS megvalósítási időszakában – partnerségi egyeztetések irányítása, felügyelete
- Szakmai, stratégiai szinten a településközi együttműködések biztosítása
- Az ITS-ben körvonalazott fejlesztések további részletes előkészítésének, majd megvalósításának feladatait az **operatív menedzsment** szervezet látja el, amely a Műszaki Iroda munkacsoportját foglalja magában. Főbb feladatai:
- Döntéshozók részére éves beszámoló készítése az ITS megvalósításáról, időközben változó külső és belső tényezőkről, ennek megfelelően szükséges korrekciókról (pl.: fejlesztések prioritás sorrendjében bekövetkező változások, ütemezés, pénzügyi tervezés, stb.)
- Az ITS szükség szerinti felülvizsgálata
- Az ITS megvalósítási fázisában a partnerségi egyeztetések szervezése, előkészítése, anyagainak kidolgozása. Ennek keretében a helyi lakosság tájékoztatására alkalmas információk összeállítása. (évente legalább egyszer, jelentősebb események, változások esetén többször.)
- Adminisztratív feladatok ellátása
- Az ITS-ben foglalt fejlesztési elképzelések részletes előkészítésének koordinációja (szükséges tanulmányok, tervek elkészíttetése, pályázati dokumentáció összeállítása)
- A tervezett fejlesztések és időközben a stratégiához illeszkedő új projektekhez további forráslehetőségek (EU-s és befektetői, egyéb) felkutatása
- A fejlesztésekhez kapcsolódó beszerzések és közbeszerzések koordinációja
- A megvételre kijelölt ingatlanok megvásárlásához kapcsolódó feladatok ellátása (pl: szerződések előkészítése)
- A terület előkészítési munkák irányítása (bontások, közműépítési munkák elvégzése, ingatlanrendezéssel kapcsolatos feladatok ellátása az építési telkek kialakítása érdekében),
- A közterületek rendezési munkáinak irányítása (tervek elkészíttetése, kivitelezési munkák pályáztatása, megrendelése, a munkálatok folyamatos ellenőrzése, az elkészült munkák átvétele)
- Az Önkormányzat beruházásában megvalósuló egyes létesítmények esetében a beruházói feladatok ellátása (terveztetés, kivitelezési munkák pályáztatása, megrendelése, a munkálatok folyamatos ellenőrzése, az elkészült munkák átvétele)
- A fejlesztések nyomon követése, a vállalt indikátorok teljesítésének figyelemmel kísérése és biztosítása
- A magánvállalkozások építési tevékenységének koordinálása (javasolt funkciók, beépítési formák megvalósulásának elősegítése)
- A fejlesztések mindenkor pénzügyi egyensúlyának biztosítása (a szükséges pénzforrások megszerzése, pályázatok és projektek elkészítése, esetleges bankhitelek felvétele)

8.3 A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Szeghalom közvetlenül szomszédos településekkel való kapcsolata napi szinten is jelentős (így a Hajdú-Bihar megyei Csökmő esetében is). A járási rendszer 2013-as felállításával szerepe még markánsabbá vált, közigazgatási, oktatási, egészségügyi intézményei, kiskereskedelmi létesítményei a környező településeket funkcionálisan kiszolgálják.

Szeghalom és a környező települések között, a Szeghalom Kistérség Többcélú Társulás tevékenysége révén ugyancsak erős kötődés alakult ki. Az összehangolt térségi együttműködés megőrzése, további erősítése és tématerületi szélesítése a jövőben kiemelt cél.

Intézményesült településközi együttműködések

Szeghalom
Kistérség Többcélú
Társulás

A Szeghalom Kistérség Többcélú Társulás a települési önkormányzatok kapcsolat- és együttműködési rendszerének biztosítása érdekében 2004-ben jött létre Szeghalom központtal.

A Társulás a járási rendszer 2013. január 1. felállításával továbbra is működik. Tevékenysége alapvetően a területfejlesztés egészségügyi és szociális ellátás területére terjed ki. A kistérségi tagtelepülések közül kettő, Dévaványa és Ecsegfalva a Gyomaendrődi járás része.

• A Társulásban résztvevő települések:

- Bucsa
- Dévaványa
- Ecsegfalva
- Füzesgyarmat, Kertészsziget
- Körösladány
- Körösújfalva
- Vésztő

DAREH

Szeghalom tagja a Délkelet-Alföld Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulásnak, amely 2006. márciusában alakult, jelenleg 93 tagot számlál. A tagtelepülések közös célja, hogy a Társulás területén található bezárt, megfelelő műszaki védelemmel nem rendelkező lakossági hulladéklerakókat rekultiválja, valamint korszerű hulladékgazdálkodási rendszer létrehozásával, az újrahasznosítást szolgáló szelektív hulladékgyűjtés és a komposztálás széleskörű elterjesztésével csökkentse a lerakóhelyekre kerülő hulladék mennyiségét.

Projektszintű településközi együttműködések

Szeghalom városa kiemelt fontosságúnak tartja a nagyobb térségi hatással bíró projektek esetén a környező településekkel való kooperációt. Ilyen jellegű együttműködésre számos példa mutatkozik a 2007-2013 közötti támogatási időszakból is egyes fejlesztések megvalósítása (pl. kerékpárutak), valamint a térségi szintű intézményi (pl: szociális) szolgáltatások biztosítása révén.

A projektszintű együttműködések jelentőségét emeli, hogy Szeghalom fejlesztései a járás többi települését is érintik a környező településekkel való napi kapcsolatok révén, hiszen a járás lakói a városban veszik igénybe a szolgáltatások egy jelentős részét. Természetesen mindez fordítva is igaz, amennyiben egy járási település projektje a járásközpontot, vagy a járás többi települését is érinti.

Településközi együttműködések az ITS megvalósítása során

Szeghalom a település térségi szerepköréhez igazodva az ITS megvalósítása során is fenn kívánja tartani, lehetőség szerint erősíteni és szélesíteni a környező településekkel már jelenleg is meglévő, különböző tématerületeket felölelő intézményesült együttműködéseit. A fent említettek szerint továbbra is kiemelt fontosságúnak tartja a térségi hatással bíró projektek esetén a környező településekkel való projekt szintű együttműködések.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia végrehajtása során a tervezés során megkezdett térségi egyeztetéseket különböző információs csatornákon keresztül a város továbbra is elvégzi, amelyek biztosítják, hogy a város stratégiai fejlesztési irányai és az ehhez kapcsolódó fejlesztések, beavatkozások összhangban legyenek a járás és a környező települések stratégiáival és tervezett projektjeivel.

8.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során

Szeghalom Város Önkormányzata 2015 januárjában elkészítette integrált településfejlesztési stratégiájának (ITS) társadalmisításához kapcsolódó Partnerségi Tervét, összhangban a képviselőtestület által elfogadott partnerségi egyeztetési szabállyal.

A Partnerségi Terv az alábbi jogszabály és útmutatók figyelembe vételével került kidolgozásra:

- **314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet** a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről
- **Útmutató** a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez (Munkaanyag) (Belügyminisztérium, 2014. december 11.)
- **Városfejlesztési Kézikönyv** (Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, Területfejlesztésért és Építésügyért Felelős Szakállamtitkárság, második, javított kiadás, 2009. január 28.)

A partnerség megvalósításának a jogszabályi kötelezettségen túl is **fontos szerepe van** a tervezési folyamatban: egyrészt lehetőséget ad a partnerek fejlesztési elképzeléseinek megismerésére, másrészt lényeges szerepe van az elkészülő integrált településfejlesztési stratégia társadalmi elfogadtatásában annak, hogy a partnerek már a tervezés során széles körben bevonásra kerülnek, véleményt nyilváníthatnak.

A partnerségi együttműködés folyamata a fenntartható településfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

Partneri csoportok

A településfejlesztési dokumentumok egyeztetésének folyamatába az alábbi **partneri csoportok** kerülnek bevonásra:

- A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör
 - államigazgatási szervek
 - önkormányzatok
- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek
 - A helyi önkormányzati vezetők, képviselők
 - A város önkormányzatának különböző ügyosztályai

- Megyei önkormányzat
- Gazdasági szektor képviselői
- Társadalmi szervezetek
- Intézmények (önkormányzati, állami, egyéb pl. alapítványok, egyházi intézmények)
- Helyi társadalom, lakosság

Szervezeti keretek

A partnerségi folyamat során a helyi önkormányzat és intézmények szakemberei, valamint a helyi meghatározó véleményformálók is érinttként jelentek meg. A tervezési folyamatot az irányító csoport koordinálta.

Az irányító csoport (ICS) a település főbb vezető tisztségviselőiből, a település főbb fejlesztési irányainak kijelöléséért felelős személyeiből tevődik össze (Polgármester, alpolgármester, jegyző, aljegyző, főépítész). A városi tisztségviselők mellett fontos szerepe van a stratégiai irányok kijelölésében a kijelölt felelős tervezőnek, aki felelős az Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozásáért, illetve feladata a dokumentumok kidolgozásába bevont további szakértők irányítása is.

Az önkormányzati munkacsoport keretében (ÖMCS) önkormányzat irodái és csoportjai, valamint az önkormányzati tulajdonban lévő cégek, intézmények vezetői aktív szerepet kapnak a vizsgálati munkarész és a tervezési folyamat későbbi munkafázisai, valamint a városi koordinátor személyén keresztül a belső projektmenedzsment (így partnerségi, koordinációs és egyéb adminisztrációs) feladatok vonatkozásában is.

Megalapozó vizsgálati munkafázisban adat és információszolgáltatással, települési dokumentumok rendelkezésre bocsátásával, valamint esetlegesen szakértői interjúk keretében segítették a tervezői-szakértői csapat (Konzorcium) munkáját.

A stratégia készítési fázisban szerepe a tagok szakterületét érintő javaslatok megfogalmazása, majd a készülő dokumentumok észrevételezése, véleményezése, tervezők felé történő visszacsatolása.

A helyi egyeztető munkacsoport (HMCS) Szeghalom közéletének fontosabb szereplőiből, véleményformálóiból került összeállításra. Tagjai helyi civil és szakmai szervezetek, fontosabb közszolgáltatási, oktatási, kulturális, turisztikai, valamint a város irányításáért felelős intézmények vezetői, akik helyismeretükkel, sajátos nézőpontjukkal segítették a tervezői munkát. Munkacsoport fontos résztvevői továbbá a helyi nyilvánosságot és magánszektor társadalmi-gazdasági érdekeit képviselő személyek és szervezetek is. HMCS létszáma az operatív működés megtartása érdekében 13 fő. A HMCS a tervezés fontosabb fázisainál ülésezett, főleg a megalapozó vizsgálat eredményeinek értékelése, a jövőképzés és a célok kialakítása, valamint a készülő ITS főbb tartalmi pontjainak észrevételezése, tervezők részére történő visszacsatolás során. Szerepe a partnerségi folyamatban: Véleményezés, javaslattevés, aktív részvétel az egyeztetéseken (munkacsoportok, konzultációk)

Megvalósult
egyeztetések

30. táblázat: Megvalósult partnerségi lépések

Időpont	Egyeztetés megnevezése	Érintett partneri kör	Célja / Tartalma
2015. 01. 20.	Projekt indító egyeztetés	ICS, városi koordinátor	Bemutkozás, a munka várható kereteinek, feltételeinek, ütemezésének egyeztetése Települési adatszolgáltatás keretében várt információk egyeztetése, Partnerségi terv elveinek, bevonandó szereplők körének, bevonás módjainak és eszközeinek egyeztetése; Rövid települési helyzetkép, városvezetői elvárások a készülő ITS-sel kapcsolatban; korábbi IVS, ATT értékelése, városrészi lehatárolások, szegregátumok
2015. 01. 28-	Munkacsoportok tagjainak felkérése	ICS, ÖMCS, HMCS	A Partnerségi Tervben rögzítettek alapján a munkacsoport tagok felkérése az ITS készítési munkában való részvételre
2015. 02. 26.	Munkacsoportok alakuló ülései	ICS, ÖMCS, HMCS	Munkacsoportok első ülése, rövid tájékoztatás az ITS készítés ütemezéséről, a munkacsoport szerepéről, feladatáról, várható üléseiről
2015. 01. – 2015. 03.31; majd azt követően 2015.05.26-ig is folyamatos	ÖMCS, HMCS adat és információszolgáltatása, szakmai segítség nyújtása a tervezők számára a megalapozó munkarészekhez	ICS, ÖMCS, HMCS	A jogszabály által előírt tartalmi követelmények teljesítése, a fejezetek mind teljesebb körű szakmai tartalmának kidolgozása érdekében helyi adat és információ szolgáltatás
2015. 03. 25.	I. Workshop - Megalapozó vizsgálat értékelése, fejlesztési célok megfogalmazása	ICS, ÖMCS, HMCS	Tervezői visszacsatolás a készülő ITS Megalapozó vizsgálati fázis eredményeiről (SWOT); városrészi elemzések; Egyeztetés második blokkjában: ITS Fejlesztési célrendszer
2015. 03. 25.	Lakossági fórum	Helyi lakosság	Készülő ITS megalapozó vizsgálatának, fontosabb elképzeléseinek bemutatása
2015. 04. 30.	II. Workshop – Készülő ITS visszacsatolása a munkacsoportok felé személyesen is	ICS, ÖMCS, HMCS	Tervezői visszacsatolás a készülő ITS tartalmával kapcsolatban: Célrendszer, megvalósítást célzó beavatkozások, akcióterületi beavatkozások, Anti-szegregációs program, ütemezés, pénzügyi terv, monitoring
2015.05.26.	Megalapozó vizsgálat és ITS társadalmasítása	Helyi lakosság	A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott társadalmasítás megvalósítása – Megalapozó vizsgálat és ITS egyeztetési anyagának települési honlapra történő feltöltése véleményezés céljából
2015.05.26.	Államigazgatási egyeztetési eljárás kezdete	A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező	A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott egyeztetés lebonyolítása - Megalapozó vizsgálat és ITS egyeztetési anyagának véleményeztetése

Időpont	Egyeztetés megnevezése	Érintett partneri kör	Célja / Tartalma
		véleményezői kör	
2015.06.05.	Államigazgatási egyeztetésre bocsájtott ITS visszacsatolása a munkacsoportok felé.	ICS, ÖMCS, HMCS	Tervezői visszacsatolás az államigazgatási egyeztetésre bocsájtott ITS tartalmával kapcsolatban.
2015.06.05.	Lakossági fórum	Helyi lakosság	Az államigazgatási egyeztetésre bocsájtott ITS fontosabb elképzeléseinek bemutatása

Vélemények kezelése

A megvalósult egyeztetések dokumentációja (jelenéti ívek, emlékeztetők, prezentációk), valamint a kötelező államigazgatási egyeztetés keretében beérkezett észrevételek kezelésének dokumentációja elérhető az önkormányzat Műszaki Irodáján, az ITS készítését helyi szinten koordináló városi koordinátornál.

A partnerségi egyeztetési folyamat során beérkező vélemények kezelése egységes, előre rögzített módon történt, megtörtént a javaslatok, vélemények dokumentálása, nyilvántartása, majd szakmai feldolgozása. Az elfogadott vélemények beépítésre kerültek a megfelelő dokumentumokba, míg az el nem fogadott vélemények esetében megtörtént azok indoklása.

Partnerség a megvalósítás során

Az ITS-ben foglaltakmegvalósítása során – az intézményesült együttműködési formákon túl – mindenképpen folytatni szükséges a megkezdett partnerségi-konzultációs folyamatokat. Az egyes munkacsoportok bevonása az integrált településfejlesztési stratégia majdani felülvizsgálatának folyamatába kötelező, így hatékony működésüket rendszer szinten szükséges biztosítani. E tekintetben jó alapot szolgáltat a Partnerségi Terv, melynek továbbfejlesztése, aktualizálása szükséges az új feladat elemekkel.

A munkacsoportok ülésezési gyakorisága természetesen eltérhet a tervezési periódusban bemutatottól, hiszen az alapvető feladatkör is módosul. A munkacsoportokban közreműködők kiemelt feladata a program megvalósítás időszakában a szakmai- és társadalmi vélemények artikulálása, a monitoring folyamat nyomon követése. Ennek megfelelően a munkacsoportokat megfelelő gyakorisággal javasolt összehívni, hogy a tagok tájékoztatást kaphassanak az egyes programelemek lebonyolításával kapcsolatos aktuális kérdésekről, problémákról.

Partnerség az ITS felülvizsgálata során

Az ITS felülvizsgálata során Szeghalom Város Önkormányzat Képviselő-testületének 17/2017. (IX.26.) önkormányzati rendeletének, illetve a 314/2012. Korm. rendeletnek megfelelően járt el. Ezek értelmében a lakosság tájékoztatása az önkormányzati honlapon történt meg, ahol a módosított stratégia véleményezésére is lehetőség nyílt. Emellett 202. januárban lakossági fórum is megtartásra került. A város életében meghatározó szerepet játszó szervezetek véleményeinek, javaslatainak, illetve fejlesztési elképzeléseinek megismerése érdekében az ITS készítésekor felállított munkacsoportokkal való egyeztetés is megtörtént az ezen témákat átfogó workshop formájában.

8.5 Monitoring rendszer kialakítása

A stratégia tervezése számos olyan feltevésen alapszik, amelyek a jelenlegi információk birtokában helyesnek és megalapozottnak tűnnek, s így okkal alapozhatjuk rájuk a stratégiai célokat és az azok elérése érdekében hozott intézkedéseket. Ugyanakkor részint az információk hiányos jellege miatt (pl. a jelenleg még pontosan nem ismertek a 2021-2027-es időszak pályázati feltételei), részint a külső és a belső környezet (pl. gazdasági, szabályozási környezet) folytonos változásai miatt a célok teljesülése, az elvárt eredmények és hatások létrejötte nem tekinthető automatikusnak. A hatásmechanizmusokat számos olyan tényező befolyásolja, amit jelenleg nem vagy csak hiányosan ismerünk, illetve amelyek befolyásolhatósága a stratégia megvalósítását menedzselő szervezet számára erősen korlátozott.

Mindezekből adódóan a stratégia sikeres megvalósítása elképzelhetetlen egy olyan **visszacsatolási mechanizmus** nélkül, amely alapján a stratégia-alkotási folyamat minden pontján újból és újból beavatkozhatunk, elvégezve a szükséges korrekciókat. E visszacsatolást a **monitoring rendszer** biztosítja. Alapja a megvalósításra vonatkozó folyamatos adatgyűjtés, információgyűjtés, ami alapján ellenőrizni tudjuk, hogy a kitűzött célok irányába haladnak-e a folyamatok, várható-e a tervezett hatások elérése. Ha ennek során kiderül, hogy a szándékoltól eltérően haladnak a folyamatok, s a célok várhatóan nem, vagy csak részben teljesülnek, akkor a monitoring rendszer feltárja az eltérés okait is, s ezzel lehetőséget teremt a döntéshozók számára, hogy beavatkozzanak a folyamatokba. Az eltérés jellegétől és mértékétől függ a szükséges korrekciós intézkedés, pl. módosítani szükséges a tevékenységek menetét, a stratégia végrehajtásának mikéntjét, a szervezeti kereteket, a feladatokhoz rendelt erőforrásokat. Ha a korrekció a meglévő tervek keretein belül nem végezhető el, akkor a tervek, de végső soron a stratégiai célok korrekciójára is sor kerülhet.

E logikából következik, hogy a monitoring rendszer elsődlegesen a stratégiáért felelős menedzsmet eszköze a megvalósítás kontrolljában, ami csak akkor tölti be funkcióját, ha azt folyamatosan működtetik.

8.5.1 Az ITS intézkedéseikhez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

A stratégia megvalósulásának nyomon követése, ezen belül a célok elérésének megbízható ellenőrzése csak akkor lehetséges, ha biztosított a célok mérhetősége.

A korábbi támogatási időszakok egyik fontos tapasztalata, hogy a célok megvalósításának méréséhez szükséges adatok nem, vagy korlátozottan állnak a települések rendelkezésére, így a stratégia menedzselésének egyik fontos eszköze nem áll a települések rendelkezésére.

Mivel a következő támogatási időszakban az eredményközpontúság elve miatt az indikátorok és azok célértékeinek szerepe megnő, ezért a stratégiában megfogalmazott valamennyi célhoz **objektíven ellenőrizhető mutatókat, indikátorokat** rendelünk. A monitoring rendszer hatékony működésének alapja a szakmailag megalapozott indikátorkészlet kialakítása. Az indikátorok meghatározása az alábbi alapelvek mentén történt:

- legyen specifikus, azaz konkrétan az adott célhoz kapcsolódjon
- legyen objektíven mérhető, egyértelmű
- legyen hozzáférhető (beszerzése / előállítása reális költségigényű)
- adjon releváns információt az előrehaladásról a stratégiai menedzsmet számára
- egy célhoz több indikátor is kapcsolódhat, de a különböző célok indikátorai különbözőek

- az indikátoroknak az adott eredmény vagy output aktuális állapotára kell vonatkozni és alkalmasnak kell lennie az időbeli nyomon követésre

Az indikátorok definícióját az alábbi táblázat összegzi, amelyben egyben azok forrását (mérési módját és gyakoriságát) is meghatározásra kerül. Az indikátorok beszerzése (mérése, előállítása) az operatív menedzsment feladata.

Az alkalmazott indikátorok fajtái:

- **Eredményindikátorok:** Ezen indikátorokat a tematikus célok eredményeinek meghatározásához alkalmaztuk, meghatározásuk során az operatív programok eredményindikátorait vettük alapul.
- **Kimeneti (output) indikátorok:** Az egyes operatív programokban prioritástengelyenként kerültek meghatározásra az output jellegű mutatók. A tervezés során – amennyiben ezek illeszkedtek a megvalósításra tervezett beavatkozások (projektek) jellegéhez, a lehető legszélesebb körben beépítettük a monitoring mutatók közé.

31. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai

Tematikus cél	Javasolt eredmény indikátor	Mértékegység	Előzetes tervérték	Indikátor forrása (mérés módja),	Mérés gyakorisága
T1. Humán- és közösségi infrastruktúra a lakosság szolgálatában	A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség	pontérték	(cca. 2)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
T2. A „Sárrét fővárosának” méltó, a klímaváltozás hatásainak ellenálló települési környezete	Elégedettség a települési környezet minőségével	pontérték	(cca. 2)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
T3. Fenntartható közlekedési infrastruktúra	Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya	%	(cca. 5)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
T4. Integráló, szolidáris város	Elégedettség a települési környezet minőségével	pontérték	(cca. 2)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
T5. Vállalkozásbarát gazdasági környezet	A KMR és a kevésbé fejlett régiók közszféra adatai nélkül számított foglalkoztatási rátáinak (20-64 évesek) különbsége	%	(cca. 5)	ÁFSZ statisztika, Munkaügyi Központ statisztika	időszak végén
T6. Sokszínű, környezetorientált turizmus	Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma	db	(cca. 5000)	KSH	időszak végén
T7. Hatékony, környezetbarát, megújuló energiát hasznosító energetikai rendszerek	Primer energia felhasználás	PJ	(cca. 1,5)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén

32. táblázat: Területi (városrészi célok) eredményindikátorai

Területi (városrészi) cél	Javasolt eredmény indikátor	Mértékegység	Előzetes tervérték	Indikátor forrása (mérés módja),	Mérés gyakorisága
V1. Északi városrész – A fejlettségben mutatkozó lemaradás mérséklése, a térbeli és társadalmi integráció.	A KMR és a kevésbé fejlett régiók közsféra adatai nélkül számított foglalkoztatási rátáinak (20-64 évesek) különbsége	%	(cca. 5)	ÁFSZ statisztika, Munkaügyi Központ statisztika	időszak végén
	Elégedettség a települési környezet minőségével	pontérték	(cca. 2)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
	A jobb életlehetőségekkel rendelkező hátrányos helyzetű személyek száma	fő	(cca. 100)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
V2: Déli városrész – A sárréti táj gazdasági, foglalkoztatási, igazgatási és kulturális centrumterülete.	A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség	pontérték	(cca. 2)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
	A KMR és a kevésbé fejlett régiók közsféra adatai nélkül számított foglalkoztatási rátáinak (20-64 évesek) különbsége	%	(cca. 5)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	időszak végén
	Elégedettség a települési környezet minőségével	pontérték	(cca. 2)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
	Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma	db	(cca. 5000)	KSH	időszak végén

33. táblázat: A fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Javasolt output indikátor	Mértékegység	Előzetes tervérték	Indikátor forrása (mérés módja),	Mérés gyakorisága
Akcióterületek					
Északi iparterület akcióterület (K-AT1)	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	(cca. 3,0)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
Déli iparterület akcióterület (K-AT2)	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	(cca. 5,0)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
	A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	(cca. 0,5)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
Városközpont akcióterület (AT3)	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²	(cca. 500)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	m ²	(cca. 500)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
	A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése	%	(cca. 10)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
Várhely akcióterület (AT4)	A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése	fő	(cca. 1000)	Önkormányzati adatszolgáltatás, Tourinform statisztika, Művelődési Központ statisztika, Könyvtár és Múzeum statisztika	időszak végén
Újtelep akcióterület (AT5)	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²	(cca. 500)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
Hálózatos projektek					
	A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése	%	(cca. 10)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Javasolt output indikátor	Mértékegység	Előzetes tervérték	Indikátor forrása (mérés módja),	Mérés gyakorisága
Korszerű és fenntartható energiagazdálkodású intézmények (H1)	Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés	PJ/év	(cca. 1,5)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
Közlekedési infrastruktúra fejlesztése (H2)	Kialakított kerékpárosbarát településrészek száma	db	(cca. 1)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
	A felújított vagy korszerűsített utak, kerékpárutak és járdák teljes hossza	km	(cca. 5,0)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
Csapadékvíz elvezetés, belvízvédelem (H3)	Újonnan létesített, vagy felújított bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza	m	(cca. 3500)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
	Felújított csapadékvíz tározók száma	db	(cca. 3)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
Közösségi zöldfelületek fejlesztése (H4)	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	m ²	(cca. 1000)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
Épített örökség védelme (H5)	Felújított helyi védettséget élvező épületek száma	db	(cca. 4)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
Egyéb projektek					
Bölcsőde I. szárny felújítása (E1)	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek területe	ha	(cca. 1,0)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
Szeghalom Varjas mezőgazdasági út felújítása (E2)	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	m ²	(cca. 3000)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
Érmelléki kerékpárút építés, Kossuth utcai kerékpáros sáv kialakítása, illetve az ehhez kapcsolódó meglévő kerékpárút felújítás(E3)	Városi területeken épített vagy renovált közösségi épületek	m ²	(cca. 300)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Javasolt output indikátor	Mértékegység	Előzetes tervérték	Indikátor forrása (mérés módja),	Mérés gyakorisága
Csendes (Holt-Sebes Körös) rekultivációja, kerékpárút építés, hajózhatóvá tétel (E4)	A felújított vagy korszerűsített utak, kerékpárutak és járdák teljes hossza	km	(cca. 7)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
Idősek Napközi Otthona bentlakásos rész bővítése(E5)	A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma	fő	(cca. 500)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
Térségi szintű uszoda- és szabadidőközpont kialakítása Szeghalmon (E6)	Kialakított új szabadidős létesítmények száma	db	(cca. 1)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
Köztemető építése (E7)	Kialakított új önkormányzati köztemetők száma	db	(cca. 1)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
Szivattyútelepek (Berettyó I., II.) felújítása (E8)	Felújított szivattyútelepek száma	db	(cca. 2)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
Sporttelep öltöző felújítása (E9)	Felújított sport- és szabadidős létesítmények száma	db	(cca. 1)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén
Önkormányzati napelempark létesítése (E10)	Rendelkezésre álló új megújuló energiaforrás kapacitás	MW	(cca. 10)	Önkormányzati adatszolgáltatás	időszak végén

8.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

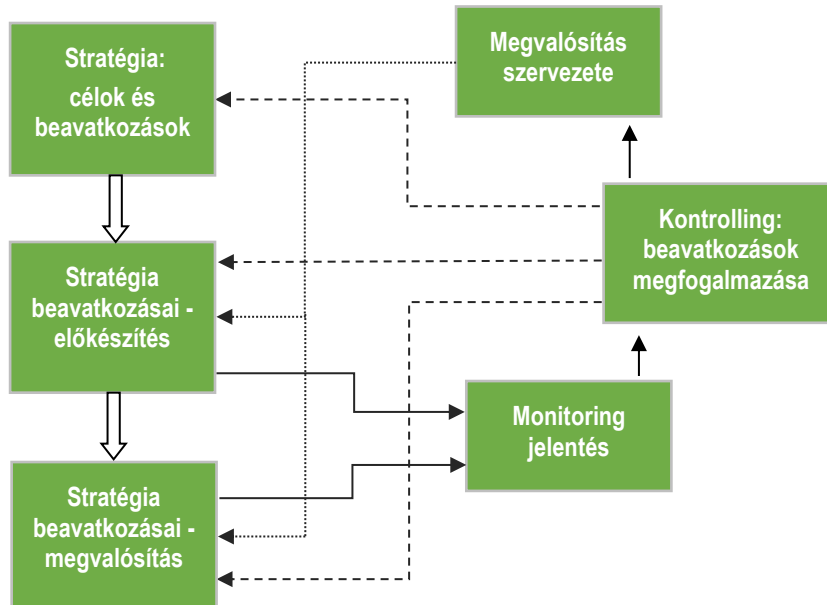
A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba, vagy magába a stratégiába avatkozik be.

Fontos, tehát a stratégiában kijelölni a program monitoring

- felelősét
- kivitelezőjét
- gyakoriságát
- formai elvárásait
- a visszacsatolás módját

A monitoring jelentések rendkívül fontos adalékok a program ütemezett (7-éves) felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdokumentuma is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is figyelembe kell venni. A monitoring folyamatát az alábbi ábra összefoglalja:

2. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása

A monitoring tevékenység során keletkező adatokat a település rendszeresen megjelenteti saját honlapjának azon részén, amelyet a településfejlesztéssel kapcsolatos információk számára tart fenn. A képviselőtestület évi egy alkalommal nyilvános közmeghallgatást tart az ITS megvalósításának előrehaladásáról, ahova az ITS kialakításában aktívan közreműködő partnerek is meghívást kapnak.

Fontos kihangsúlyozni azt is, hogy ITS monitorozása és értékelése során a hasonló adottságokkal rendelkező, közeli városokkal való összehasonlításra is ki kell térni, amennyiben azon városok releváns adatai a megfelelő módon és időben rendelkezésre állnak.

A monitoring folyamat szervezete:

- Képviselőtestület: a képviselőtestület a monitoring folyamatokkal javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket
- Szakmai Bizottságok: javaslatot tesz a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra
- Monitoring bizottság: negyedéves rendszerességgel felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselőtestület felé; megtárgyalja és elfogadja a negyedéves, illetve az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán; a monitoring bizottság tagjai:
 - Polgármester
 - A testületi bizottsági elnökök
 - A településen működő civil szakmai támogató csoport vezetője
 - Egyéb civil szervezetek
 - Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet
- Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet – monitoring felelős: a végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy negyedéves, illetve éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a monitoring bizottság vezetője felé továbbítja.

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

- Negyedéves monitoring jelentés: a jelentést az operatív végrehajtó szervezet monitoringért felelős munkatársa készíti és egyezteti a szervezet vezetőjével. A Monitoring Bizottság a jelentést minden esetben elfogadja, és saját hatáskörében döntéseket hoz a megvalósítással kapcsolatban. Szükség szerint – a monitoring bizottság javaslatai alapján – a jelentést az illetékes szakbizottságok, illetve a képviselőtestület is megtárgyalják, és meghozzák a szükséges döntéseket. A jelentés tartalma kiterjed:
 - a beavatkozások előkészítő feladatainak előrehaladására,
 - a beavatkozások megvalósításának előrehaladására,
 - a stratégia megvalósításának előrehaladására; célok megvalósulása,
 - a különböző folyamatokkal kapcsolatos problémák, esetleges szűk keresztmetszetek azonosítására,
 - javaslatok megfogalmazására, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is.

- Éves monitoring jelentés: az éves jelentés elkészítéséért, hasonlóan a negyedéves jelentésekhez, az operatív végrehajtó testület felel. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az éves jelentés tartalma:
 - A megvalósítás szervezeti keretei
 - A megvalósítással kapcsolatos tevékenységek, azok előrehaladása és értékelése
 - A megvalósítás folyamatainak javítása érdekében foganatosított intézkedések leírása és értékelése
 - A stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok
 - A megvalósításra fordított pénzügyi források
 - A szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is
 - A következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása
 - Melléklet: A negyedéves jelentések összefoglalása és értékelése
- Értékelő lapok: a különböző értékelő lapok szerepe, hogy az egyes tevékenységek kapcsán a tervezett beavatkozások előrehaladása, az azokkal kapcsolatos problémák a lehető legobjektívebb módon megítélhetők legyenek. A formalizált értékelő lapok le kell, fedjék a célokat, a beavatkozásokat, valamint az indikátorokat is. Az értékelő lapok a negyedéves és éves jelentések mellékletét képezik.

